

Upravnstvo Ljubljana, Knafljeva 3
— Telefon števil 3122, 3123, 3124,
3125, 3126

Inseratni oddelk: Ljubljana, Seien-
burgova ul. — Tel 3492 in 3392

Poštovnica Maribor: Grajski trg
št. 7 — Telefon 2455.

Poštovnica Celje: Kocenova ulica 2
Telefon št. 190.

Računi pri pošti ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17 749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 30 din.
Za izposojnino 50 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 3, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor:
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455.
Celje: Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Macuoka v Moskvi

Na svojem potu v Berlin in Rim je japonski zunanji minister Macuoka v nedeljo prispel v Moskvo in se ustavil za nekaj časa v prestolnici Sovjetske zveze. Napravil je tudi posete predstaviteljem sovjetske vlade predvsem njenemu predsedniku in zunanjemu ministru Molotovu.

Iz doslej objavljenih poročil še ni moglo prav razvideti, ali gre pri tem samo za vljudnostni obisk ali za akcijo širšega pomena. Da se zunanji minister Japonske, ki potuje skozi Sovjetsko zvezno državo, ne more peljati kar tako skozi njeno prestolnico, ne da bi vsaj pozdravil svojega diplomatskega kolega, kakor bi se moglo reči, je zelo preprosta stvar in samo ob sebi umiljiva. Vrh tega gre za izredno dolgotrajno vožnjo, ki jo kaže prekiniti že zaradi oddiha. Toda mnoga poročila trdijo, da je Macuoka svojo pot skozi Moskvo izkoristil za več, nego samo za vljudnostni pozdrav, in da je imel z moskovskimi državniški važne razgovore, tičoč se sploh odnosov med obema državama. Nekateri viri vedo povedati, da se bodo razgovori nadaljevali po nekaj tednih, ko se bo Macuoka po isti poti vračal domov. Hkrati se naznačuje s tem, da bodo razgovori v notranji zvezi z vsem tem, kar bo predmet dogovorov v Berlinu in Rimu.

Doslej je o načrtih, ki so v zvezi z Macuokovim potovanjem v prestolnici totalitarnih sil, znano zelo malo določnega, prav za prav toliko ko nič. Nikogar pač ne preseneča, da je tako, marveč se nasprotuje tako stanje smatra za normalno. V današnjih mednarodno-političnih pogojih še posebno. Nič ni bolj naravnega kakor dejstvo, da so tudi razmotrivanja o ozadiju moskovskega poseta samo ugibanja. Brez pretiravanja se more reči, da tudi nikogar ne preseneča, kako različno zgovorni so viri o Macuokovem obisku. Sovjetske napovedi so skrajno redkobesedne in pičle, kakor je že njihova tradicija, vsaj v zadnji dobi. Drugi viri so mnogo bolj zgovorni, pozna pa se jim, da ali nečesto ničesar gotovega povedati ali pa ne morejo, ker so navezani le na kombinacije.

Ako pogledamo zadevo s stvarnega vidika, se pokaže, da bi se imeli diplomatski predstavitelji Japonske in Sovjetske zveze marsikaj pomeniti. Saj je dejansko tako, da sta si bili obe državi še do pred nekaj leti poglavitna nasprotnika v Aziji. Ostrine spora med njima so bile tolike, da je več ko enkrat tako rekoč manjkalo le za las, da se ni vnela krvava vojna. Vsi ostali spori v Aziji so ob rusko-japonskem nasprotju stopili v ozadje, pa tudi v ostalem svetu se stanje nikjer ni zdelo tako kritično, kakor tamkaj na Daljnem vzhodu. Šele odkar so se začele drugod prožiti eksplozije, so zasenčile rusko-japonske spore, začenši z vojno na Kitajskem pa vse do velikega spopada v Evropi. Tako se je zgodilo, da se je razmerje med Japonsko in Sovjetsko zvezo zboljšalo, ne da bi se morebiti v kakih dogovorih ali sporazumih ali morda pogodbah formalno spremenilo. Celo dogovor glede japonskega ribištva v sovjetskih morskih področjih Daljnega vzhoda ima le provizoren značaj, saj se je vselej obnavljal le za leto dni in vsebuje določbo, naj se dokončno reši na osnovi posebnih, popolnoma novih pogajanj. Brez pretiravanja se more potem takem reči, da je problematika rusko-japonskih odnosov ostala v glavnem nespremenjena, predurčeno pa se je dejansko razmerje, ker so postali sporni problemi manj aktualni in ker se zdi, da prevladuje na obeh straneh težnja, da se jim odvzame še več aktualnosti.

Politična problematika rusko-japonskega razmerja je zelo mnogovrstna, saj vsebuje neurejene zadeve od že omenjenega spora zaradi japonskega ribištva v ruskih vodah, zaradi mej ob Mandžuriji in Zunanji Mongoliji, zaradi plačila za veliko mandžursko železnico, zaradi plovbe na mejni reki Amurju itd. pa vse do razmerja do japonsko-kitajske vojne. Nobeno od teh vprašanj še ni dokončno rešeno in iz slehernega bi se mogel ob primernih situacijah izčistiti nov spor. Težko si je predstavljati, da bi se razgovori v Moskvi porabili za razmotrivanje katerega od teh problemov, saj bi morale to opraviti posebne komisije in delegacije, ki bi potrebovale za svoje delo dolgi tedni. O takih pripravah pa ni bilo doslej nikakršnih poročil. Kolikor je bilo doslej objavljeno, se tako v Tokiu kakor v Moskvi nenapadnega pakta branijo, dokler se ne razčisti sporne zadeve, pa v tem pogledu tudi Macuokov poset verjetno ne bi mogel doseči več, kakor da se postavi začetek večje diplomatske akcije. Po pravici pa se opozarja, da premore diplomatska praksa obilo sredstev, s katerimi se kljub naznačenim pomislekom lahko ustvari atmosfera, ki so v njej uspehi lažji in morejo dovesti do še večjega pomirjenja.

Ni treba ponavljati splošno znanih dejstev, kako zelo si Japonci želijo uvedbe zelo dobrih odnosov do Sovjetske zveze, da si z njo zavaruje

Grška kriza stopa v ospredje

Nemške čete v Bolgariji se pomikajo po dolinah Strume in Meste proti grški meji
Vesti o prijateljski pogodbi med Turčijo in Sovjetsko zvezo

Atene, 24. marca. n. (UP) Iz Tracije in vzhodne Macedonije so prispeli vesti, da je postal položaj na grško-bolgarski meji zelo napet. Opaziti je bilo, da so Nemci včeraj in deloma tudi že predvčerajšnjim, pričeli zbirati motorizirane sile ob grški meji in zlasti v dolinah rek Strume in Meste. Po še nepotrjenih vesteh so močnejši nemški oddelki zbrani zlasti pri Petriču, Melniku in Nevrokopu. V Traciji je na pobočjih južne Rodopske planine zbranih manj kontingentov nemške vojske.

Tudi grške vojaške oblasti so odredile najstrožjo pripravljenost. Po nepotrjenih vesteh je pričakovati vsak čas, da bodo Nemci vdrl v Grčijo.

London, 24. marca. j. (Reuter) Iz zelo zanesljivega vira poročajo, da se veliki odredi nemških čet z vso naglico pomikajo po dolini reke Strume v Bolgariji proti grški meji.

V merodajnih angleških krogih opozarjajo tudi na današnje službeno poročilo nemškega vrhovnega vojnega poveljstva, ki navaja, »da se premikanje nemških čet v Bolgariji nadaljuje po načrtu, kar sicer indirektno, vendar dovolj jasno potrjuje te informacije.

Beograd, 24. marca. j. (Un. Press) Iz dobro poučenih krogov sporočajo, da so severno od Soluna v dolini reke Vardarja zbrane tri angleške divizije, med katerimi so tudi motorizirane enice.

Pred podpisom rusko-turškega pakta

Carigrad, 24. marca. s. (Columbia B. S.) Po informacijah dobro obveščenih diplomatskih krogov bo najbrž še to noč podpisana rusko-turška nenapadna pogodba, ki določa baje celo rusko podporo Turčiji v vsakem oziru, razen z vstopom v vojno.

Ankara, 25. marca. (Anat. ag.) Angleški listi poročajo iz Ankare, da je sovjetska vlada zagotovila Turčiji vso podporo v orožju in drugih vojnih potrebščinah za primer, da bi morala Turčija braniti svojo neodvisnost.

Ankara, 24. marca. br. (Anat. ag.) V smislu vladnega sklepa se vrše po vsej

Turčiji zborovanja, na katerih narodni poslanci in člani vlade tolačijo narodu politični položaj Turčije v zvezi z mednarodnimi političnimi dogodki. Na velikem zborovanju v Jedrenu je imel včeraj govor rektor carigradske univerze in narodni poslanec Tevfik Vilser. V svojem govoru je med drugim dejal:

Z velikimi žrtvami izvojevana zmaga v pogledu naše nacionalne stvari je največje jamstvo za nedotakljivost turške države in njeno samostojnost. Nihče več ne more škodovati integriteti naše države in turškemu narodnemu edinstvu. Simbol tega je vojak na meji, ki ni daleč oddal. Za tem stražarjem naše meje stoji turška vojska, ki je jamstvo naše bodočnosti. Za turško vojsko stoji turški očetje, turške matere in turška mladina, vzgojena v duhu, da z največjim samozatajevanjem izpolni svojo najvišjo dolžnost do domovine.

V Ismitu je imel zborovanje narodni poslanec Dingela, ki je v svojem govoru najprej razložil zgodovino borbe za osamosvojitve Turčije, naglašajoč, da turški narod tudi danes z vso odločnostjo brani svoje svete pravice ter je nato nadaljeval:

Turški narod bo ostal vedno zvest sklenjenim pogodbam in svojim zavetnikom. Na čelu turškega naroda stoji danes človek, ki mu ga je daroval sam Bog.

Carigrad, 24. marca. j. (Reuter) Turški poslanec Tankut je imel včeraj v Odrinu govor, v katerem je med drugim izjavil: Turčija je vedno budna na straži in je odločena braniti vsako ped svoje zemlje. Turčija bo tudi v bodoče ostala neomajno zvesta Veliki Britaniji ter bo zmerom imela v mislih svoje obveznosti napram svojem močnemu zavezniku. Ob zaključku svojega govora je poslanec Tankut še naglasil: »Pokazali bomo svetu, kaj zmore Turčija, ako bi bila napadena.«

New York, 24. marca. AA. (DNB) »New York Times« piše, da po mnenju diplomatskih krogov v Washingtonu ni prišlo na sestanku med britanskim zunanjim ministrom Edenom in turškim zunanjim ministrom Saradzoglom na otoku Cipru do nobenih rezultatov. Kar se tiče izkrcavanja britanskih čet v Grčijo, smatrajo, da dosedaj večji oddelki še niso bili izkrcani.

vzhodno angleško obalo pojavila posamezna nemška letala, ki so bombardirala več daleč narazen ležečih objektov. Bombe so bile vržene tudi na nekatera naselja, kjer je bilo tudi povzročene nekaj škode na stanovanjskih poslopjih. Število človeških žrtev utegne biti le malenkostno. Nemško letalstvo je bilo zdaj že drugo zaporedno noč zaradi slabih vremenskih prilik prikrájano v svoji ofenzivi proti angleškim lukam in industrijskimrediščem.

Angleški cilji

London, 24. marca s. (Reuter) Letalsko ministrstvo javlja:

Bombniki vojnega letalstva so izvedli preteklo noč napade na Berlin, Kiel in Hannover. Bile so vržene bombe težkega kalibra, kakr tudi zažigalne bombe. Posebno velike eksplozije so bile opažene v Hannoveru.

Napadi manjšega obsega so bili izvedeni na več točk ob severozapadni nemški obali in v zasadenem sovražnem ozemlju. Velik požar je bil povzročen zlasti v holandskem pristanišču den Helder. Požar je bilo videti še z angleške obale.

Eno letalo pogrešajo z vseh teh polotov, poleg tega pa sta bili izgubljeni dve letali obalnega poveljstva ob priliki napada na sovražne ladje v bližini holandske obale.

Davi je letalo obalnega poveljstva, tipa Blenheim bombardiral doke v Cherbourgu. Nato se je letalo spustilo nizko nad pristanišče in je napadlo še postojanke sovražnega topništva ob zunanji obali. Končno je še s strojnimi iz višine 33 m obstreljevalo oddelke sovražne vojske v Barfleu pri Cherbourgu.

London, 24. marca s. (Reuter) Letalsko ministrstvo objavlja naslednje podrobnosti o operacijah angleških bombnikov preteklo noč.

Glavna napada sta veljala Berlinu in Hannoveru. Na Berlin je bilo vrženih 10.000 zažigalnih bomb, poleg tega pa eksplozivne bombe najtežjega kalibra, s kakršnimi trenutno razpolaga angleško letalstvo. V letalskih operacijah preteklo noč je sodelovalo več poljskih letalcev. Uporabljani so bili med drugim tudi novi bombniki največjega tipa. Protiletalski ogenj v Berlinu je bil zelo močan, vendar so kljub temu angleška letala izvedla napade do konca ter so ponovno preletela tudi središče mesta. Bombe so bile med drugim vržene tudi na kolodvare v bližini glavne ulice Unter den Linden. V južnem delu Berlina so bili bombardirani tovorni kolodvori in drugi objekti. Več bomb je direktno pogodilo tovarne. Povzročeni je bilo mnogo požarov. Prav tako so nastali veliki požari in eksplozije v Hannoveru. Poleg posebnih eskadril, ki so bile določene za napad na Hannover, se mesto preletela tudi letala, ki so se udeležila napada na Berlin.

Kiel, 24. marca. (DNB) Ponoči je več sovražnikovih letal priletelo nad kielsko področje, zaradi hudega in točnega streljanja protiletalskega topništva pa se je morala polovica letal, ki so sodelovala pri napadu, umakniti še prej, predno so dospela do obrončnih delov mesta Kieľa. Ostala sovražnikova letala so vrgla neznanšno število rušilnih in zažigalnih bomb na mesto in bližnjo okolico. Bombe so delno padle na mestne dele, kjer so le stanovanjske hiše, delno pa na njive, travnike in polja okrog mesta. Več požarov so povzročile zažigalne bombe, vendar so ogenj že v začetku pogasili. Bilo je več mrtvih in ranjenih med civilisti. V okolici mesta je bilo poškodovanih več zasebnih stanovanjskih poslopjij.

Napadeni konvoji

Berlin, 24. marca n. (Stefani). O nemški letalski akciji proti sovražnemu konvoju na Sredozemskem morju se poročajo naslednje podrobnosti: Konvoj je bil mimo Krete na poti proti severu. Spremljala ga je neka križarka in več rušilcev. Nemška letala so takoj in ponovno napadla ladje,

čeprav so vsakokrat naletela na hud ogenj protiletalskega topništva. Zadele so bile 3 velike ladje s skupno 18.000 tonami. Na eni, očitno petrolejski ladji, ki se je vnela, je bomba odtrgala krmilo. Drugo 6000 tonsko ladjo sta zadeli dve bombi v sredi, dve bombi pa sta eksplodirali v njeni neposredni bližini, tako da je bila pod vodo verjetno poškodovana. Ta ladja se je nagnila na stran in je obstala. Tretja ladja je bila manj poškodovana.

Berlin, 24. marca. AA. (DNB) O potopitvi 24 angleških parnikov poroča neki udeleženec naslednje podrobnosti:

Pred tedni smo zapustili naše vode. Ko smo pripluli na Atlantik, nas je sprejel sneg in led. Med vso plovbjo je bilo rilno mrzlo in spremljali so nas od časa do časa viharji. Naši mornarji so junaško prenesli vse vremenske težave. Pričakovali smo ukaz poveljnika brodogaja, da začnemo z bojem. Končno smo daleč na obzorju opazili dim. Iz naših topov se je začel ogenj na sovražnika. Prvi strel so bili obenem tudi že prvi zadetki. Neki angleški parnik je bil zadet v sredino, ostali so začeli oddajati znake za pomoč. Z vseh naših ladij se je začelo hitro streljanje. Na nekaterih parnikih so eksplodirali kotli in so bili porušeni poveljniški mostovi. V kratkem času je bilo potopljenih 15 sovražnih parnikov s skupno tonažo 33.000 ton.

Nadaljevali smo s svojim križanjem po Oceanu in čakali na novo skupino sovražnih ladij. Vojna sreča nas ni prevarila, kajti kmalu smo opazili večji sprevod avstralskih in indijskih parnikov. Na čelu sovražnega sprevoda je bila bojna ladja vrste »Malaya«, ki je začela streljati na nas. Topniški dvoboj ni trajal dolgo. Zaradi močnega ognja našega topništva se je sovražnik moral umakniti in spremeniti smer proti severu. Pri tem pa ni vedel, da se bliža našim podmornicam, ki so križarile tamkaj. V tej noči so naše podmornice potopile 33.000, v naslednji noči pa še 10.000 ton sovražnega brodogaja. To je bil prvi uspeh sodelovanja naših vojnih ladij in podmornic na Atlantiku.

Kasneje smo se spopadli še z enim sprevodom ter potopili 16 parnikov, skupno 75.000 ton. Spopad je trajal komaj 30 minut.

★

Gospodarska naslonitev Švice na os

Bern, 25. marca. AA. (Stefani) Predsednik švicarske zveze Etter je na kongresu radikalne stranke izjavil med drugim, da bo Švica med vojno in po vojni ohranila svoje stalnice popolne nevtralnosti. Politika, ki jo izvaja, ne dopušča, da bi se Švica priključila kateri izmed obstoječih skupin, lahko pa na gospodarskem polju sodeluje z eno od teh skupin, to je, da svoje gospodarstvo prilagodi novemu gospodarskemu redu. Smo pristaši gospodarskega sodelovanja s pogojem, da lahko ohranimo svojo gospodarsko neodvisnost.

Madžarski trgovinski minister v Berlinu

Berlin, 24. marca. AA. (DNB) Madžarski minister za industrijo, trgovino in promet dr. Varga je prispel danes v Berlin. Na postaji ga je pozdravil nemški prometni minister dr. Dorpmüller. Dopolne je Varga s spremstvom obiskal dr. Dorpmüllerja in sta pri tej priliki oba ministra razpravljala o vprašanjih, ki se tičejo obeh prijateljskih držav.

Izgube švedske trgovinske mornarice

Stockholm, 24. marca. AA. (DNB) Predsednik švedske trgovinske komisije Granholm je včeraj izjavil, da je švedska v sedanjih vojni izgubila 104 ladij s skupno tonažo 250.000 ton. Veliko število švedskih ladij, katerih tonažo cenijo na okroglo 850.000 ton, se nahaja v raznih tujih pristaniščih, ker jim je povratak v domovino nemogoč.

Nemško vojno poročilo

Uspehi nemških podmornic in letal na Atlantiku in v Sredozemlju — Premiki nemških čet v Bolgariji

Berlin, 24. marca. n. (DNB) Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo opoldne naslednje službeno vojno poročilo:

Podmornice, ki operirajo na severnem Atlantskem oceanu, so potopile več sovražnih ladij s skupno 27.500 tonami. Med njimi so bile tudi 3 petrolejske ladje.

Tudi letalske sile so uspešno nadaljevale borbo proti britanskim mornaricam na Severnem morju, Atlantskem oceanu in Sredozemskem morju. V bližini Orknejskih in Farörskih otokov so potopile dve manjši tovorni ladji s skupno 2500 tonami. V bližini Setlandskih otokov je bila v nizkem poletu uspešno napadena neka oborožena tovorna ladja s 6000 tonami.

Na Sredozemskem morju se nemška bojna letala južno od Krete napadla dve angleški tovorni ladji po 6000 ton, med njima tudi eno petrolejsko ladjo. Pozneje je bilo opaženo, da se je petrolejska ladja potapljala. Druga tovorna ladja je bila hudo poškodovana in je obstala.

Dne 23. marca so večje skupine nemških strmoglavcev dvakrat uspešno napadle luko La Valetta na Malti. Bombe težkega in najtežjega kalibra so zadele 5 velikih tovornih in potniških ladij. Nadalje so tri težke bombe zadele v sredo neke lažje križarke v luki. Razdejane so bile pristaniške naprave in skladišče nafte. Italijanska lovska letala, ki se skupaj z nemškimi lovci ščitila bombnike pri napadu na La Valetto, so v letalskih sp-radih sestrelila 4 sovražna letala tipa »Hurricane«.

V severni Afriki so nemška letala iz vidniških poletih napadla z bombami in strojnimi sovražne čete, ki so se bala zbirale. Na neki železniški postaji so leta zažgala tank bencina, ki so ga ravno izpraznjevali. Bencin se je vnel. Nastal je velik požar, ki so ga letala nazaj grede opazila še iz daljave nad 100 km.

hrbet v eventualnih bodočih akcijah na srednjem in južnem Pacifiku. Trdijo, da so v Berlinu jako zainteresirani na uspehu japonskih prizadevanj. Brez dvoma je bodisi v zvezi s tem izredno važno razmerje Rusije do Kitajske, morda celo najvažnejše. Saj je danes Kina ono izjemno področje, v katerem se kaže dejansko sodelovanje med Sovjetsko zvezo, Veliko Britanijo in Združenimi državami ameriškimi. Ta razporedba je prav za prav v ostrem nasprotju s položajem v Evropi. Roosevelt je v zadnjih izjavah zelo podčrtal pomoč nacionalni Kitajski v naglašnem nasprotju zoper Japonsko. Velika Britanija prav tako čim dalje očitneje podpira Čangkaikša, odkar je znova odprla birmansko cesto. A Rusija ni nehala podpirati kitajskega odpora in ruski radio ima še vedno obsežna poročila s kitajskih bojišč z vidno protijaponsko tendenco. Ker bi mogla na te-

Nemške in italijanske motorizirane čete so bile skupaj v izvidniških akcijah ob vzhodnem robu Sirtse pučave.

V Bolgariji se pokreti nemških čet po načrtu nadaljujejo.

Nemški lovci so v letalskih sp-radih sestrelili dve letali tipa »Bristol-Blenheim«, ki sta se pejavili 23. marca proti večeru nad nizozemsko obalo.

Sovražnik je v pretekli noči prodrl nad severno Nemčijo in napadla tudi glavno nemško mesto. Na več stanovanjskih okrajih Berlina je bilo odvrenjenih nekaj zažigalnih in eksplozivnih bomb iz velike višine. Povzročile so ponekod ostre požare. Poškodovan ni bil noben vojaški objekt. Iz vrst civilnega prebivalstva je bilo nekaj ljudi ubitih in več ranjenih, ker se bili izven protiletalskih zaklonišč.

Sovražnik je razen starih lovskih letal, sestreljenih nad Sredozemskim morjem, izgubil še 3 letala. Šest nemških letal se ni vrnilo na svoja oporišča.

Berlin, 24. marca. AA. (DNB) V tukajšnjih dobro poučenih krogih smatrajo, da britanska lovska letala in protiletalsko topništvo ne moreta preprečiti napade nemških letal. To mnenje posebno prevladuje po uspehu nemških letal pri zadnjih napadih na važna industrijska središča kakor tudi na oboroževalno industrijo v Angliji. O priliki izjave britanskega ministra za letalsko proizvodnjo lorda Beaverbrooka, da razpolaga britansko letalstvo z zadostnimi količinami bomb in lovskih letal, pa v tukajšnjih krogih povsajajo vprašanje, zakaj so mogoče tako uspešni napadi, če razpolaga Velika Britanija z zadostnimi rezervami letalstva.

New York, 24. marca. j. (Un. Press). Tudi v noči od nedelje na ponedeljek je bilo nemško letalstvo zelo malo aktivno nad Anglijo. Šele kasno zvečer so se nad

melju pospešenega ameriškega oboroževanja Kitajski dotekati še večja oboroževalna in finančna pomoč, ni izključeno, da bi se Čangkajškov odpor še ojačil in bi se težave za Japonce še povečale.

Ni se tedaj čuditi, da so se začele pojavljati vesti o pripravljajočem se sporazumu med Kitajci in Japonci. Znano je, da je Japonska napravila prav resen mirovni predlog Čangkajšku, prav tako se ne sme prezreti dejstvo, da Nemčija še vedno ni priznala od Japoncev postavljene Vangtingvejeve kitajske vlade. Podoba je, da smatrajo v območju trojnega pakta vojno med Kitajci in Japonci za najbolj nesimpatičen pojav v vzhodni Aziji, pa da so na delu težnje po njeni likvidaciji ali vsaj razčiščenju odnosov do nje. Nemara imajo zato prav oni, ki menijo, da je bila ta stvar glavni predmet moskovskih razgovorov japonskega zunanjega ministra.

Z albanskih bojišč

Nobenih omembe vrednih dogodkov

Lima, 24. marca. n. (Stefani.) Vrhovno poveljstvo italijanske vojske pravi v svojem današnjem 289. službenem vojnom poročilu:

Na grški fronti ni bilo nikakih posebnih dogodkov. Skupine naših letal so bombardirale naprave v Frezezi in sovražne ladje v luci Likuriji. Druga letala so bombardirala postojanke in taborišča sovražne vojske na fronti 11. armije.

Sovražna letala so napadla Devoli. Naša letala so jih zaustavila. Dve sovražni letali tipa »Hurricane« sta bili sestreljeni. Proletalsko topništvo je sestrelilo še neko nadaljnje letalo istega tipa.

Grška poročila

Atene, 24. marca. n. (At. ag.) Vrhovno poveljstvo grške vojske je objavilo snoč naslednje 148. službeno vojno poročilo:

Delovanje topništva. Krajevni napad na odseku ob Vojusi pri Akosu so grške čete odloile. Sovražnik je imel hude izgube.

Sovražna letala so danes napadla Prevezo, kjer ni bilo žrtv, in je bilo poškodovanih nekaj stanovanjskih zgradb, luka Likurijo, kjer je bilo le malo materialne škode in kraje na zapadnem Peloponezu, kjer sta bili ranjeni dve ženi in en otrok gmotna škoda pa je bila neznatna.

Atene, 24. marca. n. (At. ag.) Zastopnik grškega generalnega štaba je novinarjem izjavil, da se položaj na albanski fronti še nadalje ugodno razvija. V glavnem se nasprotnika spet otipavata s patrolami. Tako je včeraj nekaj grških patrol prodrla med sovražne postojanke na raznih točkah fronte, dovršile so svojo nalogo in pripeljale nazaj nekaj ujetnikov. Pri tem niso imele nobene izgube. Tudi neka sovražna patrola je prodrla med grške postojanke, a je bila vsa ujeta. V ostalem je bilo v akciji grško topništvo, ki je spet prizadevalo nasprotniku precej škode na njegovih postojankah in njihovih zvezah z zaledjem. Nekaj grških granat je treščilo v italijanske kolone čet in trenja.

Grofica Edda Ciano hudo zbolela

Carigrad, 24. marca. n. (CBS) Kakor je znano, je bila soproga italijanskega zunanjega ministra grofica Edda Ciano kot bolničarka na italijanski bolnišnici adli »Po«. ki so jo angleška letala pred dnevno bombardirala v valonski luci v Italiji je bilo naslednjega dne objavljeno da se ji pri tem ni nič hudega pripetilo da o se je izkazala kot odlična žena. ki se je posvetila negi ranjenih vojakov. Sedaj je prispela vest, da se je grofica Edda Ciano močno prehladila in da je bila prepeljana v Rim. Kot posledica prehlada je nastopila še pljučnica. Okrog bolnice je zbranih več zdravnikov.

Vojne operacije v Afriki

Boji pred Kerenom se nadaljujejo — Živahno obojestransko letalsko udejstvovanje

Rim, 24. marca. n. (Stefani.) V svojem 289. službenem vojnom poročilu beleži vrhovno poveljstvo italijanske vojske o borbah na Sredozemskem morju in v Afriki:

Formacije bombnikov nemškega letalskega zbora, ki so jih spremljala italijanska in nemška letalska letala, so ponovno napadla pomorsko oporišče v La Valetti na Malti. Poleg pristaniških naprav in večjega tanka nafte so bile s težkimi bombami večkrat zadete ena križarka, dve ladji z veliko in ena s srednje tonazno. V letalskih spopadih so italijanska letalska letala sestrelila 4 sovražne enokrilnike.

V severni Afriki so bili nemški motorizirani oddelki v akciji ob robu Sirtse pušave. Letala nemškega letalskega zbora so bombardirala in obstrlevala sovražne zbirajoče se motorizirane čete v Cirenajki.

Na Egejskem morju so naša letalska letala napadla sovražno letalsko oporišče na otoku Kreti. Eno letalo se je na tleh vnelo, druga so bila poškodovana.

Na vzhodnem Sredozemskem morju so nemška letala potopila eno sovražno 6000-tonsko petrolejsko ladjo in močno poškodovale še en tovrstni parnik.

V vzhodni Afriki je sovražnik 22. zvečer in 23. jutraj obnovil hude napade na predelu pri Kerenu. Vsi napadi so bili odbiti in je imel sovražnik hude izgube. Naše čete so se v teh borbah polastile tudi prapora neke tujske legije.

Junaški odpor posadke v Džarabubu

Na bojišču, 25. marca. AA. (Stefani.) Posebni dopisnik agencije Stefani poroča naslednje podrobnosti o junaškem odporu, ki ga je štiri mesece nudila posadka v Džarabubu:

Ze pred štirimi meseci so bili branilci Džarabuba ločeni in obkoljeni od vseh strani, obdal pa jih je močan sovražnik, ki je imel vsa sredstva na razpolago. Posadka je neprestano odbijala napade in je pustila šele po zadnji bitki, ki je trajala 48 ur. Sovražnik je dne 19. marca dobil znatne okrepitve v moštvi in v gradivu ter je napadel z vseh strani. Več sto motoriziranih oklopnih avtomobilov je obremen z vojnimi letali sodelovalo z zelo veliko skupino čet, italijanski vojaki so vzdržali naval z zgledno hrabrostjo in prizadejali sovražnik četam hude izgube. Bitka je brez prestanka trajala vsa noč. Angleško poveljstvo je neprestano pošiljalo v napad valove svojih čet in motoriziranih oddelkov. Ob zori dne 20. marca se je oddelki Italijanov še vedno bojevali in je italijanska zastava še vedno vihrala na utrdbi. Šele opoldne je sovražnik, ki je bil v premoči, obvladal dve obrambne postojanke. Popoldne je bil polkovnik Castania, ki je vodil obrambo, ranjen in bitka je začela popuščati. Šele ko je bila posadka brez sredstev, so Angliji lahko zavzeli zelenico Džarabubu.

Angleška poročila

Kairo, 24. marca. AA. (Reuter) Vrhovno poveljstvo britanskih sil na srednjem vzhodu poroča:

Lblja: Nič novega.

Eritreja: Ko so odbile sedem sovražnikovih napadov, pri čemer je imel sovražnik hude izgube, so naše čete okrog Keren na ponovno odšli v napad in napredovale.

Absinija: Absinski oddelki se naprej na zadovoljiv način razvijajo svoje delovanje. Razen tega se v Južni Absiniji nadaljuje splošno napredovanje naših čet.

Kairo, 24. marca. n. (UP). Vojaki ki krogi v Kairu so mnenja, da bodo v najbližjih dneh dosegli še največji uspeh one južnoafriške čete, ki so preko Meze in Negelija prodrla v južno Absinijo. Splošno računajo, da na vsaj poti proti Adis Abebi, do kamor so Italijani pred leti podaljšali cesto iz Mogadiscia na Dolo, ne bodo našli letali na nikak odpor, razen morda pri Hadami, ki leži že ob železnici proti Adis Abebi. Džibuti in je od absinskega glavnega mesta oddaljena le še kakih 80 km. Izvedelo se je, da so Italijani že pričeli umikati civilno prebivalstvo iz Adis Abebe.

Nairobi, 24. marca. s. (Reuter.) Poveljstvo argejske vojske v Kenji javlja v svojem današnjem službenem poročilu:

Prednje čete angleške vojske so izvedle napad na močne sovražne postojanke ob

prelazu Marda, zapadno od Džidžige. Napad je uspel ter so naše čete po močnem sovražnem odporu zavzele več važnih sovražnih postojank. Na angleški strani je bilo malo žrtv. Operacije se nadaljujejo.

V južni Absiniji, kjer je bil zavzet Negeli, nadaljujejo naše izvidnice očistevalne operacije proti ostankom sovražne vojske. Zajetih je bilo nekaj ujetnikov in pušk.

Na prednje postojanke angleške vojske, ki leže mestoma po 400 milj (640 km) od glavnih oporišč v zaledju, so bile angleške čete prepeljene s transportnimi letali.

Nairobi, 24. marca. s. (Reuter.) Uradno poročajo, da je Angleška Somalijska sedaj zopet popolnoma pod angleško kontrolo. Angleške čete, ki so prodrale od Hargese, oziroma od Berbere, so se združile.

Kairo, 24. marca. s. (Reuter.) Uradno poročajo, da so včeraj močne formacije sovražnih bombnikov in lovskih letal napadle Malto. Ob tej priliki so angleška letalska letala sestrelila 9 nemških strojeglavcev Junkers 87, 4 letala istega tipa pa je sestrelilo protiletalsko topništvo. Napadi na Malto so povzročili malo škode.

Kairo, 24. marca. s. (Reuter.) Poveljstvo angleškega letalstva na Blisnem vzhodu javlja v svojem današnjem službenem poročilu:

V Absiniji so južnoafriška letala izvedla nadaljnje operacije v pripravo napredovanja angleške vojske. Močno so bombardirala zlasti cesto in železnico med Dire-dau in Avassem. Na neki točki je bilo vrženih mnogo bomb na skladišča, na drugi pa na železniške vozove. V smeri proti Adis Abebi je bilo obstrlevanih 20 železniških voz.

V Zelli v Somaliji so angleška letala opazila bele zastave.

Z vseh operacij, vključno one nad Albanijo in nad Malto, pogrešajo dve angleški lovski letali.

Proslava jubileja fašistične stranke

Rim, 25. marca. AA. (Stefani.) V vseh italijanskih mestih in središčih so včeraj na zelo slovesen način proslavili 22. obletnico ustanovitve fašistične stranke. Ob tej priliki je prišlo v številnih mestih do navdušenih manifestacij. V mnogih mestih so se tudi nemški vojaki udeležili propagandnih zborovanj in manifestacij. Govorniki, ki jih je določila stranka, so poudarjali v svojih govorih, da se je sedanja vojna začela že v letu 1919, ko je duce pozval Italijanski narod, naj se upre versajski krivici in se dvigne proti notranjimi in zunanjim plutokratom. Zborovanja so se zaključila z manifestacijami, pri katerih so Italijani znova poudarili svojo veliko vdanost režimu in izrazili svojo vero v zmago.

Najpomembnejše so bile manifestacije v Milanu, kjer je kardinal Schuster blagoslovil prvo zastavo ustanoviteljev fašizma. Na trgu pred katedralo so v navzočnosti vojske Dorganskega, italijanskih in nemških dostojanstvenikov in ogromnega števila meščanov prečitali brojavko milanskih fašistov duceju. Popoldne je občinstvo lahko obiskalo dvorano uredništva lista »Popolo d'Italia«, v kateri je leta 1919 duce objavil svoj proglas Italijanom. Manifestacije so se nadaljevale ves dan.

Nemška oporišča na Madagaskarju?

New York, 24. marca. j. (AR) Dopisnik agencije »International News Service« poroča, da je francoska vlada po informacijah, s katerimi razpolaga, v Londonu, prepustila Nemčiji kontrolo nad otokom Madagaskarjem. V Londonu smatrajo to kot prvi rezultat Darlanove politike sodelovanja med Vichyjem in Berlinom. V francoskih krogih v Londonu zetrjujejo, da je mogoče na podlagi v London dosegljive informacije trditi da bo francoska vojna mornarica že v kratkem prevzela spremstvo francoskih kakor tudi nemških in italijanskih konvojev trgovinskih ladij. Opaženo je tudi bilo, da potuje zadnji čas na Madagaskar veliko število nemških tehnikov in specialistov, ki bodo zaposleni pri izgradnji tamkajšnjih oporišč v vojne svrhe.

SPREMEMBA V VLADI

Odstopila sta minister socialne politike dr. Budisavljević in kmetijski minister dr. Čubrilović — Nova ministra sta dr. Ikončić in dr. Nikitović

Nova ministra

Iz življenjskega obrisa ki ga je o obeh novih ministrih objavila agencija Avala, posnemamo naslednje podatke:

Novi kmetijski minister dr. Časlav Nikitović je bil rojen 1901 v vasi Preljini v srezu Ljubinski Srednje šole je dovršil v Čačku, pravno fakulteto pa v Beogradu. Kot gimnazijec je dr. Nikitović urejal tedaj zneni srednješkolski list »Vestnik omladine« ki je izhajal dve leti v Čačku. Kot študent je bil tudi član uredništva »Politike«. Po položnem doktoratu je bil postavljen za pravnega referenta obrtniške zbornice v Beogradu. Od leta 1929 do 1932 je bil tajnik državnih zvez obrtniških združenj, od leta 1932 dalje pa glavni tajnik obrtniške zbornice v Skoplju kjer se je podrobno spoznal z vsemi vprašanji našega juga. Pri skupščinskih volitvah 1935 je bil izvoljen za poslanca V narodni skupščini je bil predsednik finančnega odbora in trikrat poročevalec vladne večine o predloženih državnih proračunih. Avgusta 1939 je bil dr. Nikitović izvoljen za ravnatelja Privilegirane d. d. za silose čez dva meseca pa je postal glavni ravnatelj iste družbe. S tega mesta je bil poklican sedaj za kmetijskega ministra.

Novi minister socialne politike dr. Dragomir Ikončić se je rodil v Čačku. Po končani filozofski fakulteti in položnem doktoratu v Curihi konec leta 1913 je bil postavljen za suplenta učiteljskega v Jagodini. Konec 1915 ga je izbralo prosvetno ministrstvo, da je spremljal srbske učence v Francijo. Leta 1916 je ustanovil v Parizu francosko »Revijo za kulturne in prosvetne probleme«, ki so nastajali za naš življenj v emigraciji. Pri listu so sodelovale naše najboljšje književniške in politične sile.

Takoj po vojni je dr. Ikončić kot profesor 3. beogradske gimnazije stopil v politično življenje. Zaradi svojega stališča in ostrega pisanja je delj časa prebil v Požarevcu in Lepoglavi. Leta 1938 je kandidiral v Dobriču kot pristav Ljube Davidovića na listi dr. Mačka. Iz angleščine in francosčine je dr. Ikončić prevedel večje število del svetovno znanih državno-pravnih in socialno političnih piscev. Tudi sam je napisal večje število političnih sestavkov. Do 7. februarja lani je bil član izvršnega odbora demokratske stranke. S tega mesta je bil poklican sedaj za kmetijskega ministra.

Macuoka odpotoval iz Moskve v Berlin

Moskva, 24. marca. n. (Stefani.) Japonski zunanji minister Jozuke Macuoka je bil danes opoldne gost nemškega poslanika von der Schulenburga. Po obedu se je odpeljal v Kremej, kjer je imel nov sestanek s predsednikom sveta komisarjev in komisarjem za zunanje zadeve Molotovom.

Moskva, 24. marca. j. (Domei.) Program Macuokovega bivanja v Moskvi je bil danes zaključen. Zvečer je Macuoka odpotoval iz Moskve naprej v Berlin. Z njim je odpotoval v Berlin tudi svetnik japonskega veleposlaništva v Moskvi Mijakava. Popoldne je Macuoka službeno posetil tudi angleškega poslanika Crippsa in francoskega poslanika Labonnea.

Moskva, 24. marca. s. (Tass.) Dne 24. marca je predsednik sveta komisarjev in komisar za zunanje zadeve Molotov sprejel japonskega zunanjega ministra Macuoka, ki ga je spremljal japonski poslanik Tatakava. Sprejem je prisostvoval Stalin. Razgovor je trajal več nego eno uro.

Berlin, 24. marca. n. (Stefani.) Japonski zunanji minister Macuoka je dovolil intervju posebnemu poročevalcu berlinskega »Angelfia«. Vse japonski narod se z radostjo zaveda pomena, je dejal Macuoka, mojega potovanja v Berlin in Rim. Vsi Japonci vedo, kako potrebna je neposredna izmenjava misli med zastopniki vodilnih držav trojnega pakta prav v sedanjem trenutku, ko nastopajo novi elementi v razvoju mednarodno-političnih dogodkov. Trojni pakt je izredno važen instrument za vse tri njegove glavne članice. Pomenil bo predvsem osnovo za ostvareitev nove bodočnosti v Evropi in na Daljnem vzhodu. Ta bodočnost se imenuje novi red.

Narodni svet v Franciji

Vichy, 24. marca. AA. (Havas) Službeni list je danes objavil zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o narodnem svetu. Novi zakon določa, da narodni svetovalec ne more opravljati nobene druge javne ali zasebne profesionalne službe. Prav tako je spremenjen tudi čl. 20, po katerem prejemajo narodni svetovalci plače, ki so enake plačam državnih svetnikov. Izprememeni 10. člen pravi, da dobivajo narodni svetovalci plačo edino v času zasedanja sveta in posebnega dela. Zaradi teh novih določil bodo člani parlamentarnega narodnega sveta lahko še naprej dobivali plače, ki jim po zakonu pripadajo.

Vojna na Kitajskem

Kanton, 24. marca. j. (Domei.) Močan odred japonske ekspedicijske armade v južni Kitajski se je v nedeljo zvečer pod zaščito enice vojne mornarice iznenada izkrcal na severni obali Hongaja, severno od zaliva Bias. Kakor javlja službeno poročilo vrhovnega poveljstva japonskih ekspedicijskih sil v južni Kitajski, so japonske čete takoj po izkrcanju pričele prodirati v še neznan smeri.

Včeraj jutraj se je neka druga skupina japonskih čet pod zaščito teme izkrcala tudi v bližini Svatova. Danes jutraj so japonske čete nato s podporo letalstva zasedle po kratkem boju mesto Čaojang. 5000 kitajskih vojakov in domobrancev, ki jih je napad popolnoma demontiral, je bilo takoj premaganih.

Sanghaj, 24. marca. s. (Ass. Press.) Danes sta se primerila dva bomba napada na tukajšnje podružnice kitajskih bank v Čungkingu. Po dosedanjih podatkih je bilo ubitih 10 oseb in ranjenih 56, med njimi več tako težko, da ni upati na njihovo okrevanje. Ena izmed eksplozij se je primerila v mednarodni naselbini. Ameriška mornariška pehota je bila pozvana, da pomaga pri vzdrževanju reda, pozneje pa je prepustila varnostno službo policiji.

Racioniranje živil v Franciji

Vichy, 24. marca. s. (Ass. Press.) Francoska vlada je danes izdala nove predpise o racioniranju živil. Od 1. aprila dalje je mesečni obrok kruha za osebo zmanjšan na 200 gramov. Prav tako so zmanjšani obroki mesa, masti, sira, itd.

Bardossy pri Horthyju

Budimpešta, 24. marca. n. (Stefani.) Madžarski zunanji minister Bardossy je imel včeraj daljši razgovor z ministrskim predsednikom grčom Telekijem, danes pa sta bila oba pri rezentu Horthyju. V obeh primerih so se razgovori nanašali na Bardossyjev obisk v Monakovu.

Iz ameriškega senata

Senat je snoči sprejel zakon o sedemmilijardnem kreditu

Washington, 24. marca. s. (Columbia BS.) Senat je pričel danes z razpravo o odobritvi kredita 7 milijard dolarjev za izvedbo zakona o posojanju vojnega materiala. Računajo, da bo senat v kratkem približno z dve tretjinski večino kredite odobril, nakar bo zakon že v dveh ali treh dneh podpisal predsednik Roosevelt, ki mu bo zakon poslan s posebnim letalom na jahto »Potomac«.

Predsednik Roosevelt je te dni podpisal na jahti »Potomac« že več važnih odredb in sklepov kongresa, nakar so bili podpisani dokumenti s posebnimi letali prenešeni v Washington.

Washington, 24. marca. s. (Ass. Press.) Senat je nocoj s 67 proti 9 glasovi odobril kredit 7 milijard dolarjev za izvedbo zakona o posojanju vojnega materiala. Sedaj mora zakon o kreditu podpisati samo še predsednik Roosevelt, da stopi v veljavo.

New York, 24. marca. AA. (Reuter.) Predsednik družbe »United States Steel Corporation« je izjavil, da dobavlja ta družba velike količine jekla Veliki Britaniji. Letno družbeno poročilo pravi, da zaposluje družba več delavcev kakor pa kdajkoli prej in da izdeluje mnogo večje količine jekla kakor pa med svetovno vojno. Tovarne izdelujejo okrog 99% teoretičnega maksimuma.

New York, 24. marca. s. (Columbia BS.) Posebni dopisnik »United Press«, ki se je pravkar vrnil iz Anglije, pravi, da angleški narod vedno bolj želi, da bi Zedinjene države tudi formalno vstopile v vojno in poslale Angležem na pomoč tudi vojsstvo.

Leteče trdnjave

London, 24. marca. s. (Reuter) Uradno poročajo, da so že prispela iz Zedinjenih držav v Anglijo prva štirimotorna bomba letala tipa B. 24, ki bodo v Angliji dobila ime Liberator. So to najboljši in največji bombniki, kar jih premorejo Zedinjene države. Letala so dolga po 22 m, razpetina kril pa znaša 37 m. Vsak izmed štirih motorjev ima po 1200 konjskih sil. Letala razvijajo maksimalno hitrost 325 milj na uro (520 km), njihov akcijski radij pa znaša 3000 milj (4800 km). Nosijo lahko po štiri tone bomb. Imajo 6 mož posadke in so zelo močno oborožena. Prva letala tipa Liberator so bila že pretekli mesec po zračni poti poslana iz tvornice Consolidated Aircraft Corporation v San Diego v Kalifornijo v Montreal v Kanadi. Od tam so nadaljevala preko oceana pot v Anglijo. Angleška vlada je pri tvornici doslej naročila 26 takih orjaških bombnikov. Najbrže pa bo na podlagi zakona o posojanju vojnega materiala prejela Anglija še nekaj izmed 120 letal istega tipa, ki jih je za svojo uporabo naročila ameriška vojska.

Anglija bo iz Zedinjenih držav prejela tudi več štirimotornih letal tipa Bowing B. 17. Ta letala so pred leti, ko so bila prvič zgrajena, dobila ime »leteče trdnjave«. Medtem pa so jih nekateri drugi štirimotorni angleški tipi, kakor Stirling in drugi, že prekosili, prav tako pa so boljše od letalih trdnjav novi ameriški »Liberatorji«. Tvornice Bowing izdelajo sedaj po eno letoče trdnjavo že vsak drugi dan.

Sovjetski poslanik pri Sumner Wellesu

Washington, 25. marca. o. (Unit. Press) V soboto je imel v Washingtonu Sumner Welles konferenco z ruskim poslanikom Umanskim. Kakor poročajo iz Bele hiše, so se pri razgovoru zopet vzpostavili pogoji, ki naj bi služili za zboljšanje odnosov med Zedinjenimi državami in Rusijo. Posebno je značilno v direktni zvezi s tem razgovorom v Washingtonu, da je zvezno sodišče v Los Angelesu na priporočilo Sumnerja Wellesa izpustilo na svobodo upravnika sovjetskega turističnega urada, Gorina, ki je bil obsojen na 6 let ječe, ker ga je sodišče spoznalo krivega, da je prišel v posest informacij pomorskega odseka pri ameriški tajni službi.

Willkie v Kanadi

New York, 24. marca. s. (Columbia BS.) Wendell Willkie je prispel danes popoldne v Toronto v Kanadi. Prebivalstvo mu je priredilo veličasten sprejem, kakršnega menda še ni bil deležen noben ameriški državljani, ki ne zavzema uradnih funkcij. Medtem se je danes v Washingtonu sestel v Willkiejevi odsotnosti glavni odbor republikanske stranke, da določi program stranke za tekoče leto. Glavni odbor

predseduje poslanec Martin, za katerega smatrajo, da je edini sposoben, da vzdržuje v stranki ravnotežje med »kupino Willkiejevih pristav« in nasprotnikov, zlasti kar se tiče zakona o posojanju vojnega materiala.

Ameriške vojne ladje v avstralskih vodah

Sidney, 24. marca. j. (Reuter) Sedem velikih ameriških vojnih ladij, ki so se nekaj dni mudile na obisku v avstralski prestolnici, je včeraj odplojlo proti severni Avstraliji. Ob odhodu se je od ameriških gostov poslovila velika množica prebivalstva. Odhajajočim ameriškim vojnim ladjam je bilo nekaj časa dodeljenih v spremstvo več eskadril avstralskih vojnih letal ter nekaj edinic avstralskega vojnega brodogradnje.

Vežbanje pilotov

New York, 23. marca. AA. (Tass) General Bret, pomočnik poveljnika ameriškega letalstva, je izjavil pred odborom za kredite v predstavniški zbornici, da namerava vojno ministrstvo vsako leto izveževati 30.000 pilotov namesto 12.000, kakor je bilo dosedaj predvideno.

Angleška križarka v popravilu

New York, 24. marca. AA. (DNB) »Baltimore Sun« poroča iz dobro poučenih krogov, da se nahaja v popravilu v ladjedelnici v Norfolku neka težka britanska križarka.

Stavkovno gibanje

New York, 24. marca. n. (Stefani) V Bethenu, kjer so ogromne jeklarne, se 18.000 delavcev pripravila na stavkovni pokret. Pogajanja za zvišanje plač in ureitev drugih delovnih pogojev so zastala.

Stališče Mehike

Mexico City, 24. marca. j. Mehški vladni list »Nacional« objavlja razgovor svojega sodelavca z guvernerjem severoameriške države North Dakota, Broughtonom, ki se trenutno mudi na obisku v mehiški prestolnici. Broughton je med drugim naglasil: Mogoče bodo Zedinjene države prisiljene direktno stopiti v sedanjo vojno. Naša država je na to pripravljena in bo lahko nastopila proti vsakemu dejanju, katerega namen bi bil zaslužjevanje Severne Amerike. 90 odstotkov ameriškega prebivalstva danes brez zadržka odobrava prizadevanje vlade Zedinjenih držav, da nudi vsi možno pomoč Veliki Britaniji. Ko smo se Američani odločili za to politiko, je vlada v Washingtonu popolnoma dobro vedela, da pomeni to razširjenje vojne tudi na naš kontinent ter da ima lahko to za posledico direktno udeležbo v evropskem konfliktu. Nato je Broughton poudaril veliko vojaško pripravljenost Zedinjenih držav, ter je naglasil, da že zdaj ameriške letalske tovare dneвно izdelajo več letal, kot si je kdoli vobče mogel še nedavno predstavljati. Proizvodnja municije, tankov, pušk in vseh drugih vojnega materiala je dosegla neslutene izmere.

Samomor mladega Zagrebčana

Zagreb, 24. marca. o. V soboto zvečer je v Subotici izvršil samomor 23letni Aleksander Kussman, sin zagrebškega draguljarja. Ustrelil se je iz revolverja v desno senco. Vzrok samomora ni znan, menijo pa, da je šel v smrt, ker je v Subotici izgubil neke izredno važne dokumente.

Ljubezenska tragedija v Splitu

Split, 24. marca. o. Snoči je madžarska pevka Ilonka Tompa vdrla s silo v stanovanje Gjuro Nagya, igralca na klavir, svojega bivšega ljubimca, ki jo je nedavno zapustil. Zaboljela je z velikim kuhinjskim nožem v levo stran prsi, na to pa še sebe prav tako v levo stran prsi. Med prvočvom v bolnišnico sta oba umrla.

Vremenska napoved

Zemunska: Precej hladno bo. Postopno se bo zvedrilo v zapadnih in severozapadnih krajih. V ostalih delih države bo prevladovalo oblačno. Dež in sneg sta možna na južni polovici.

Okrog Abesinije

O d začetka vojne do letošnjega januarja v vzhodni Afriki ni bilo pomembnejših vojnih dogodkov.

Italijanske čete so se mešale na zasedbo nekaterih omejenih in danjih mest, kakor Kaka, na jugu njihovi letički odredi vpadli v Kenijo, na tudi niso predali daleč v notranjost.

Od srede januarja pa so britanske čete začele ofenzivo na vse štiri proti italijanskemu afriškemu imperiju. V italijanski vzhodni Afriki delujejo britanski odredi v glavnem v petih sredozemskih orodih. Prva kolona prodira proti Eritreji, druga tretja in četrta v Abesiniji, peta pa v Somaliji.

Vojvoda d'Absta, podkralj Abesinije

Po vsem videzu je najverjetneje prodiranje v te kolone. V tej smrti Britanci res lahko dosežejo največje upehe, kajti z osvojitvijo Masave glavnega mesta v glavne luke, bi bila dokončno odločena usoda ne samo Eritreje, marveč tudi Abesinije. Masava ima obirne pristanišče naprave ter je obenem najbolj varna luka v Rdečem morju. Če bo zavet v Kasae, 20. januarja, so se britanske sile posredovale, da so prodle v srce pokrajine. Tako pri prekopu u me so zasedle Tesen i važito kolonizirano srednjo, kjer so italijanski nasloni razvili obširno podjetniško in industrijsko dejavnost. Te eni je bil stalnih pet let razviti cvet in mnogi obet joča italijanska naselbina. Leži v obširni ravnini, ki jo namakajo množične reke in je z to zelo rodovitna. V glavnem se tu prideluje bombaž, tobak, etiofsko žito duru, banana in druge tropске kulturne rastline. Obirne namakalne naprave so pospeševale razvoj poljedelstva in ena sama milica kotirka je zadnja leta pridelala po 10.000 ton bombaža.

Pri svojem prodiranju so se angleške čete polastile raznih mest, kakor Barantua in Agordata, ki sta važni trgovski središči. Sedaj stojijo Britanci pred Kerenom, mestom z izredno milim podnebjem. Keren ima kakih 10.000 prebivalcev, od katerih je 700 Italijanov, večinoma trgovci in obrtniki. Italijanski mestni oddelek sestoji iz samih novih zgradb. Ljudskih vil, obdanih s prekrasnimi vrtni, ki so vedno v cvetju in zelenju. Keren leži v majhni dolini ter je obdan okoli s nizom gribov, ki so jih Italijani nočejo utrditi in tam se zdaj vrše hudi boji.

za posest mesta. Usoda Keren bo odločilna za usodo vse Eritreje.

Druza britanska kolona je na potu proti znani kotlini jezera Tana. Ta kotlina je ograjena in je bila do italijanske zasedbe zelo malo raziskana. Domačini za imenujejo Bahr Tana, kar pomeni globoko morje. S tem izrazom so bile v zvezi vse vesti o njeovi globini, dokler niso znatvene odprave s skrbnim merjenjem doznale, da je jezero v resnici zelo plitvo. Jezero Tana ni nič drugega nego obsejna vodna površina, globoka komaj 14 metrov, ter je v tem pogledu podobno Čadskemu jezeru v srednji Afriki. Jezero tedaj ni tako važno kot rezervoar vode za reko Nil, kakor so mislili še pred kratkim. Saj so se Egiptčani celo bali da ne bi Italijani zaorili dotoka jezera v Nil, s čimer bi bil ves Egipt močno ogrožen. Ta legenda se je medtem razblinila. Kotlina tud ni bogata na raznih rudninah, kakor se je mislilo. Del pa bi se v nji dalo razviti poljedelstvo do visoke stopnje. Doseči o teh možnostih ni štedu. Le redko kak Abesinec si je tu uredil polje za pridelovanje kave in bombaža dočim večina prebivalstva porablja obširno ozemlje kot pašnike. Od tod prodirajo britanske čete v Gd am pokrajino, ležečo ob Sinjem Nilu, ki teče iz jezera Tana.

Sile, ki tvorijo tretjo kolono, so korakale naprej ob reki Sbat, ki je pritok Sinjeza Nila in ima na abesinskem ozemlju ime Baro. Ta reka je plavna in majhna parniki lahko iz Khartuma v 13 dneh dosežejo do Gambele glavnega rečnega pristanišča Abesinije na sudanski strani. Od tod drže preko Lešemtila ali Dime karavanska pota, ki so jih napravili Italijani noter do Adis Abebe. Od Gambele do abesinske prestolnice je v zračni črti 500 km. Eno izmed zadnjih britanskih vojnih poročil je obvestilo javnost o napredovanju južno-afriških čet na skrajnem severnem koncu Rudolfovega jezera, ki ga je leta 1888, neki madžarski raziskovalec imenoval tako na čast avstrijskemu prestolonasledniku Rudolfu. Tudi ta kolona je na abesinskem ozemlju Jezero leži v globokem geološkem vdoru, ki ga znanost imenuje »afriški jarek«. Po vsem vdoru od Kenije do Adis Abebe se vleče niz jezer. Tod delujoča četrta kolona ima razloz, da po tem prirodnem vdoru od juga proti severu prodira v pravcu abesinske prestolnice. Od severnega brega Rudolfovega jezera do Adis Abebe je v zračni črti približno 600 km.

Poslednja, peta kolona je v začetku januarja prečkala mejo italijanske Somalije. Zavzela je Džubo pokrajino ob istoimenski reki, ki jo je Velika Britanija odstopila Italiji l. 1924.

Plima in oseka

V večnem ritmu življenja, ki je bilo, je in bo si enakomerno sledijo jambi in trojeji. V tem enakomernem padanju in poudarjanju življenja prihajajo in odhajajo posamezniki in dogodki, večno življenje pa teče naprej v svoji neuhajljivi strugi. Večno padanje in dviganje, večno porajanje in umiranje, in nikdar pretrganem ritmu...

Se včeraj je tislala zima ledene rože na okna hiš, danes jih že odpiramo toplemu soncu, pomlad, plimi, ki prihaja. Čutimo jo v zraku, čutimo jo v krvi, ki hitreje polje po žilah.

Dnevi te pomladi bodo drugače zapisani v življenjske knjige narodov kakor druge pomladi. Vsek dan te pomladi ki je že premagala zimo, je zgodovinski dan. Trate po parkih bodo kmalu ozelenele, posajene z oelimi, nežnimi marjeticami in po dišečem zraku bodo brenčale čebulice, metulji... In vendar to ni pomlad, kakršni smo bili vajeni zadnjih dvajset let. Kmalu bodo gostole v zraku ptice selivke, ki so morda zdaj že na poti preko morij k nam, toda mi smo se navadili prisluškovati drugačnim glasovom, ki prihajajo iz etra — glasovom, ki se širijo v tisočih smereh, oznanjujoč eno samo besedo, v vseh svetovnih jezikih in narečjih: borba, borba...

V modnih hišah evropskih velemez z mrzlično naglico dogotavljajo zadnje modele letošnje pomladanske mode. Tisoči in tisoči modnih vzorov prihajajo iz tiskarn in naglo jih razpošiljajo po vsem svetu, da bodo v tej čudni pomladi 1941 ženske vedele, kakšne klobuke naj nosijo, kakšne čevlje naj si omislijo in da bodo moški vedeli, kakšni kroji oblek so predpisani za novo pomladansko sezono... V tistih vele-

mezih pa se tiskajo živilske nakaznice. Strokovnjaki preiskujejo in sestavljajo sintetična tkana, sintetična zdravila, sintetična goriva...

Zimski vetrovi so se polegli nad mestom in deželo sije sonce, v zemlji kali stotisoč življenj. Vse, kar je jeseni umrlo, se bo to pomlad v tej ali oni obliki zbudilo v novo življenje. Iz razorjene zemlje puhti toplota, beli oblaki, ki se vozijo pod nebom, polujejo zdaj na sever, zdaj na jug, dokler se ne razkrope, da se bodo jutri zopet združili v belkast pajčolan, zastrti preko sonca.

Vse je večni boj med življenjem in smrtjo. Plima in oseka, pomlad in zima. In v teh nemirnih tokovih med življenjem in smrtjo se odigrava življenje posameznika in narodov. Po sončnih ulicah mesta teka jo otroci s šopki teloh, prvih znancev pomladi. Nekje se bje boj na življenje in smrt. Koliko življenj je padlo v ta svetli, sončni dopoldan? Koliko nemirnih utripov srca, koliko smrtnih krikov! A življenje gre naprej s svojim neizprosnim ponavljanjem, neodumljivo, večno, a kljub vsemu najdragocenejše, kar imamo.

Avstralija, up Anglije

Nedavno se je v Delhiju v Indiji vršila konferenca vzhodne skupine držav britanskega imperija, ki je poudarjala, da ima vzhodni del imperija 416 milijonov prebivalcev in se po tem takem pričakuje od njega tudi sorazmerna pomoč Veliki Britaniji. V prvi vrsti je s tem mišljena gospodarska pomoč vzhodne skupine, katere skupni promet s Veliko Britanijo dosega vrednost 1300 milijonov funtov. Avstralija, ki spada v to skupino, ima sicer samo 7.300.000 prebivalcev, vendar je v gospodarskem pogledu na prvem mestu, kar se tiče izvoza in uvoza v Anglijo. Vojška pomoč Avstralije zaradi nizkega števila prebivalstva ne more biti znatna, zadnji dogodki pa so dokazali izredno visoke vrline in borbene odlike avstralske vojake. Uspehi generala Wavella in njegovih tovarišev na afriških bojiščih grodo v pretežni meri na račun udarnosti, hrabrosti in žilavosti avstralskih čet. Avstralija in Nova Zelandija pa sta tudi že od vsega začetka vojne slovesno naglasili, da bosta napeli vse svoje sile za zmago.

Nesorazmerno velik — s številom prebivalstva — pa je za Anglijo gospodarski pomen Avstralije. Treba je vedeti, da stoji Avstralija kot pridelovalka žita na tretjem mestu v britanskem imperiju. Pred njo sta Kanada in Indija. Žitni pridelek Avstralije je lani znašal 40 milijonov ton, letošnji, t. j. 1. 1. 1940-41, pa milijard izredno hude suše za en milijon ton manjši. Polovico vsega svojega žitnega pridelka je Avstralija izvažala in v sedanjih prilikah pojde ves ta izvoz pač v Anglijo. V januarju lanskega leta je angleško ministrstvo za prehrano kupilo v Avstraliji 1.650.000 ton pšenice, ki jo bo država dobavila iz svoje letošnje žetve.

Odlik je Danska pod nemško zasedbo, je seveda popolnoma prekinjena dobava danskega strovega masla v Anglijo in za zapolnitev te vrzeli bo zopet vstopila Avstralija. Nje pridelke strovega masla znaša dobrih 195.000 ton in je za Zedinjenimi državami največji proizvajalec strovega masla. Ker pa Amerika tega blaga ne izvažala, bo prišla v veliki meri v poštev Avstralija. Nadomestila ne bo samo izpadke danskega uvoza, ki je znašal 25 odst. vsega v Anglijo uvoženega strovega masla, marveč bo znatno povečala tudi svoj običajni uvoz. Iz Canberre so prošli tedaj še javili, da bodo prihodnje mesce dobavili ministrstvo za prehrano 100.000 ton strovega masla za ceno 12 milijonov avstralskih funtov. Ta količina bo pokrila približno eno petino angleške potrebe. Ostanek si bo morala Anglija preskrbeti iz Južne Afrike, iz Kanade in iz južnoameriških držav. Z izpadkom Danske je izpadla tudi možnost, od katere so Danci imeli velike dobičke v prvi svetovni vojni, ko so namreč

VIM

čisti

boljše predmete
prizanesljivo —
navadne temeljito

sibirsko sirovo maslo prodajali Angležem kot svoj proizvod.

Kar se ostalih mlečnih izdelkov tiče, je Avstralija na tretjem mestu kot proizvajalka sira. V britanskem imperiju sta pred njo samo Nova Zelandija in Kanada. Zanj leta se je v Avstraliji izdelalo do 25 ton raznega sira. Tudi tega važnega živila bodo iz Avstralije poslali na Anglijsko leto 20.000 ton in je to količino že kupilo britansko ministrstvo za prehrano; plačalo je zanj 3 milijone funtov. S tem je britanska prehrana pokrila 15 odst. svoje potrebe po siru. Za kritje ostale količine bosta morali prevzeti Kanada in Južna Afrika ter druge prekomorske države.

Zelo važna za prehrano so tudi jajca. Pred vojno jih je Anglija dobivala v pretežni večini iz baltskih in iz skandinavskih držav ter iz Poljske, toda ta vir je sedaj popolnoma usahnil. Anglija pa je razbila skoraj tri in pol milijarde jajec in od teh jih je prihajalo iz Kanade, iz Avstralije in Nove Zelandije komaj 121 milijonov komadov. Trgovinska pogodba sklenjena med Anglijo in dominioni nalaga slednjim da morajo letos količino jajec najmanj podvojiti.

Avstralski dominion je tudi močan proizvajalec ovčjega mesa, saj je njegova letna proizvodnja le malo manjša od proizvodnje Zedinjenih držav. L. 1935. je Avstralija proizvajala 306.000 ton ovčjega mesa. Po omenjeni pogodbi bo morala dobaviti Angliji letos znatne količine ovčjega, govejega in svinjskega mesa v skupni vrednosti 12 milijonov avstralskih funtov. Znano je tudi, da ima Avstralija več kakor četrtino svetovne produkcije volne, ki je znašala 1938. l. 1.062.360 ton. Delež Avstralije na tej proizvodnji je okoli pol milijona ton, odkar se je ovčjereja v Avstraliji še znatno povečala. Takoj v začetku vojne je Anglija kupila vso avstralsko proizvodnjo volne za vsa leta vojne in za prvo leto po sklenjenem miru. Letošnje dobave volne bodo predstavljale vrednost 55 milijonov avstralskih funtov.

Ze v prvi svetovni vojni je bila avstralska pomoč zelo znatna, medtem pa se je gospodarstvo dominiona razvilo in razmahnilo, tako da bo sedaj Avstralija lahko nudila učinkovito pomoč materinski državi tudi v industrijskem pogledu.

S. S.

BELEŽKE

„Sokolski glasnik“ o članku prof. dr. Janžekoviča

»Sokolski glasnik«, glavno glasilo Sokolovske organizacije, je prinesel obširen izveček iz članka profesorja dr. J. Janžekoviča v reviji »Čas«. Z vsebino tega članka smo seznanili že tudi mi svoje čitatelje. »Sokolski glasnik« pripominja članku, da ga sprejema in podpisuje z obema rokama brez vsake rezerve, nato pa nadaljuje:

»Prepričani smo, da tolmavimo mišljenje vsega jugoslovenskega sokolstva če rečemo, da tako pisanje in take izjave uglednega katoliškega duhovnika najbolj priručno pozdravljamo. Srečni bi bili, če bi mogli potrditi, da se strinja z dr. Janžekovičem vsa slovenska in hrvaška katoliška duhovščina. Nam je prav dobro znano, da je ravno katoliška duhovščina pokazala v nekaterih državah, ki so bile v nevarnosti, nadvse visok in zgleden patriotizem in da je žela zato priznanje vsega sveta. Mi sprejemamo iz dna duše tudi izvajanja uglednega svetčenika dr. Janžekoviča, da morajo složno nastopiti proti škodljivcem narodnega slovenskega fanje in Sokoli. Sokoli so temu pozivu ne bodo nikdar izneverili.«

Minister dr. Krek o naših odnosih do velesil osi

V nedeljo, 16. marca, je bil v razgovorju sira seje zaupnikov JRTZ za radovljski rez. Glavni govornik je bil minister dr. Miha Krek. V svojem govoru je dejal med drugim, kakor poroča kranjski »Gorenjec«, ki objavlja ministrov govor v obširnem izveščku:

»Vaski količjak daljnoviden politik mora pri določanju zunanje politike naše države nujno jemati na tehtnico, da je naša država sosed obeh ostalih velesil. Mi smo in bomo vedno navezani na dobro sosedstvo s tema velesilama. Ako bi torej naša država na neki način pristopila k tako zvanim trovezvi, bi bila to zahteva politične in življenjske modrosti. Nikakor pa ni in nikdar ne bo mogoče smatrati naš pristop k trovezvi tako, da bi naša država s tem prenehala biti samostojna ali pa da bi celo morda prišla pod vojaško nadzorstvo druge države. Naš pristop k trovezvi bi torej pomenil ugotovitev, da je naša država življenjsko navezana na ostali državi, da pa na drugi strani hoče za vsako ceno ohraniti najstrožjo nevtiralnost ter z vojaško silo čuvati in braniti našo državno neodtujljivost in našo narodno svobodo pa naj bi prišel napad na te visoke svetlinje od koderkoli.«

Izjave ministra Pantića

Minister za telesno vzgojo Pantić je imel na nekem političnem sestanku v Beli Crkvi v Banatu govor, v katerem se je bavil tudi z aktualnimi problemi Jugoslavije ter je med drugim dejal:

»Glede bodočnosti naše države ste lahko popolnoma mirni. Mi ostanemo nadalje na osnovni liniji naše miroljubne politike in želimo posebno poudariti željo po ohranitvi prijateljskih odnosih s sosedmi, s katerimi nas ne vežejo zgolj državne meje, marveč tudi teži življenjski in gospodarski odnosi. Naša glavna skrb je, da v miru očuvamo naše sedanje meje, svoj nacionalni pomen, svojo nacionalno čast in dostojanstvo ter popolno neodvisnost in samostojnost naše države. Kot narod svetle zgodovinske preteklosti se bomo sporazumeli z našimi sosedi samo tako, kakor to dolikuje junaškemu narodu. Imejte popolno zaupanje, da v teh težkih dneh vodijo vlado pri njenem delu samo življenjski interesi našega naroda in želja po srečni bodočnosti naše domovine Jugoslavije pod vodstvom naše viteške dinastije Karađorđevićev.«

Jože Gostinčar okrevaj

Krščansko socialna »Delavska pravica« poroča, da je starosta krščanskih socialistov, svetovalni bivši minister Jože Gostinčar po hudi bolezni toliko okrevaj, da je spet zapustil posteljo. Preteklo nedelje je obhajal Jo. Gostinčar svoj 81. rojstni dan. Kljub hudi bolezni in visoki starosti se vedro zanima za vse dnevne dogodke in še vedno energično posega v tudi v delo Jugoslovenske strokovne zveze.

Sosvet delavskih zbornic

»Slovenski delavec«, glasilo slovenskega dela Jugorasa, poveča dolg članek razmeram v nedavno razpuščenem centralnem tajništvu delavskih zbornic. O njem pravi »Slovenski delavec«, da je bilo silno draga ustanova. Leta 1940. je prispevalo sanj pet milijonov din. Zdravi skoraj polna dva milijona din. »Centralno tajništvo — pravi imenovan list — je vrtilo svoje posle mnogo prepovršno. Na nekatero vlog smo čakali po mesec in mesec. Končno pa niti ni bilo rešene po naših željah. Večina delavskih zbornic je sploh malo obdevala s centralnim tajništvom in niso imele od nje-

ga nobenih pravih koristi. Vse poslovanje je bilo predraga, preokorno in premalo časovno.«

Nato poroča »Slovenski delavec«, da je centralno tajništvo delavskih zbornic že v likvidaciji, ki bo izvršena do 30. marca. Finančna likvidacija pa bo končana 30. junija 1941. ko bodo odpušteni tudi vsi nameščenci. Namesto dosejanja centralnega tajništva delavskih zbornic bo ustanovljen stalni svet delavskih zbornic, ki se bo sestajal enkrat mesečno na redne seje izmenično po sedežih delavskih zbornic. Predsednik zbornice, na katere seže se bo svet sestajal, bo istočasno predsednik konference.

Nemške vojne finance

Nemška poročevalka služba »Hansa« objavlja nekaj novih podatkov o tem, kako v Nemčiji krije o vojno izdatke. Članek poudarja v začetku d. finanira Nemčija vojno brez novega tiskanja bankovcev. Vojne izdatke pokriva deloma z davki, deloma s posojili. V sedanjem proračunskem letu bodo državni davki vredni 27 milijard mark (450 milijard din). Dvono vseh davkov se je v zaht. letih znatno povečal, kar so označili deloma kot posledica zvišanja davčnih stopenj, deloma pa kot posledica živahnijšega gospodarskega življenja. Leta 1932 je vršel n. pr. sloišni slovisni davek 13 milijard mark leta 1940 na 33 milijard. Dvohodnina je vršla leta 1939 le 13 le 1940. pa že 8 milijard mark. Davek na pr. moženje se je povečal od 307 milijonov v letu 1933 na preko 500 milijonov v letu 1940.

Ti večji donosi davkov omogočajo kritje enega dela vojnih izdatkov. Ostanek se krije z notranjimi posojili, ki jih razsuje država, pri čemer je obratna mera vedno nižja. Znižanje obrestne mere izvedeno od izbruha vojne da je predavljala prihranek 800 milijonov mark, kar zdostuje za obrestovanje in amortizacijo nadaljnjih 200 milijard mark vojnih posojil.

Ob izbruhu vojne dne 1. septembra 1939. je znašal obrok bankovcev in drugih obročnih sredstev v Nemčiji 133 milijard mark. Dne 15. januarja 1941. je bil obrok 158 milijard mark, torej za 25 milijard večji. To povečanje se polnoma ni eni strani z vidljivostjo novih ozemelj v Nemčiji, na drugi strani s tem, da drža z radi počasnejše odvijanja prometa na podjetja večje gotovine v svojih blaginjah in da imajo tudi vaki pri sebi večje ali manjše zneske gotovine.

Bolgarski listi

smejo zopet v Rumunijo

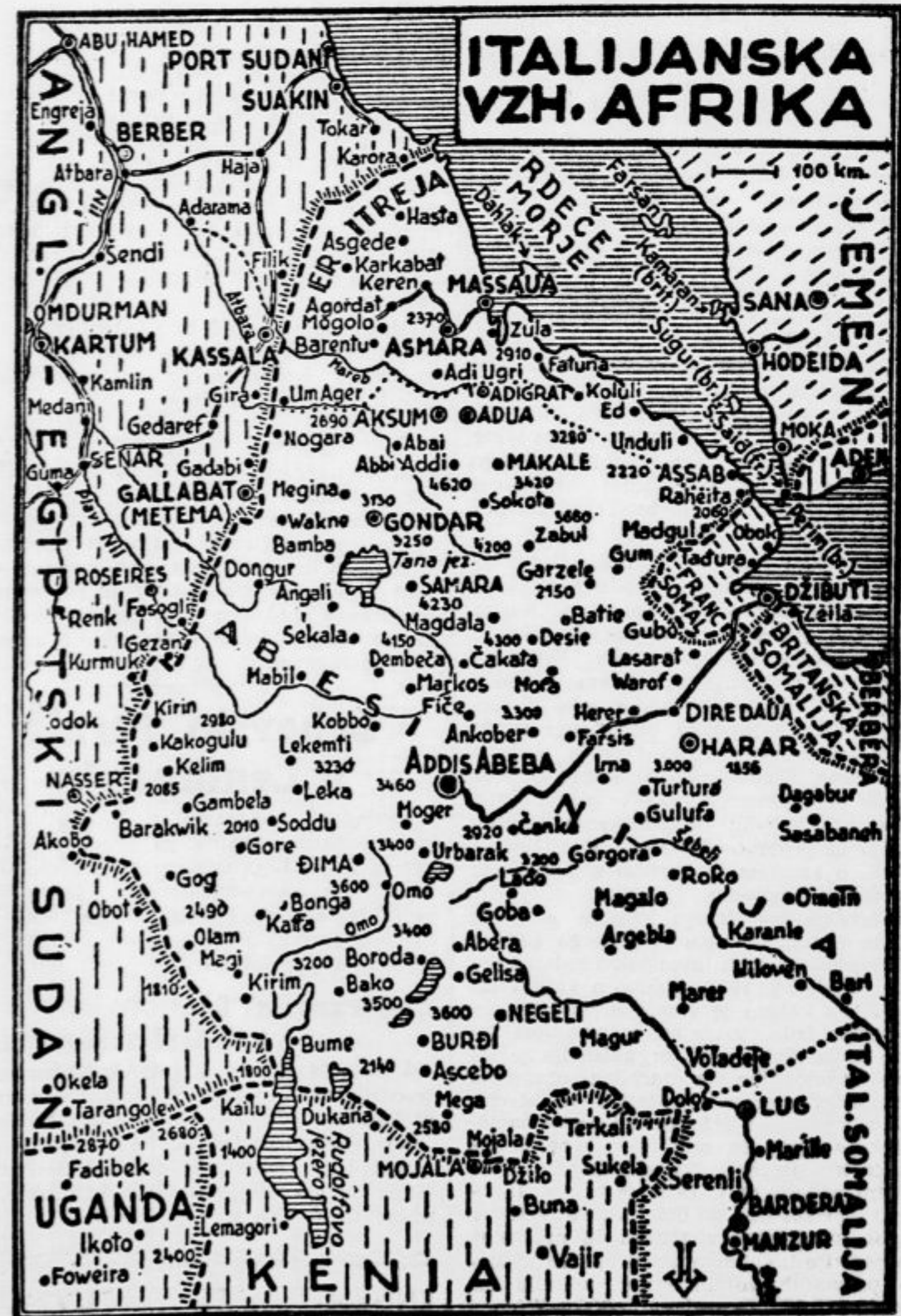
Rumunski listi poročajo, da je rumunska vlada ukinila prepoved uvoza bolgarskih listov v Rumunijo. Uvoz bolgarskih listov v Rumunijo je bil prepovedan skoraj tri leta. Prepoved je bila ukinjena na intervencijo nemških krogov, ki zastopajo mišljenje, da so danes med Bolgarijo in Rumunijo odstranjene vse difference in da ni več nobenega razloga za čim tesnejše zveze med obeh državama.

Popis Židov v Bolgariji

V ponedeljek, 24. t. m. je potekel rok za vpisovanje bolgarskih Židov v posebne židovske sezname pri policijskih oblasteh. Bolgarski listi poročajo, da rok za vpisovanje Židov v židovske sezname ne bo pod nobenim pogojem podaljšan. V židovske sezname se morajo vpisovati bolgarski Židje s starimi židovskimi imeni in ne z bolgarskimi, ki so si jih pridobili pozneje. Od 24. marca dalje morajo bolgarski Židje uporabljati svoja stara židovska imena tudi v javnosti. Na podlagi vpisa v židovske sezname bodo dobili bolgarski Židje posebne legitimacije.

Velik rop v Sarajevu

Sarajevo, 24. marca. o. V noči na nedeljo je bil izvršen drzen vlom v stanovanje pokojnega reis-ul-uleme Čauševića, muslimanske verskega poglavarja. Čauševićeva vdova se je ponoči prebudila ter je začela v stanovanju nekaj šum. Preiskala je vse prostore, na stopnicah pa je opazila neznanega človeka. Ko je odšla, da bi poklicala svoje otroke, je neznanec izginil. Po ponovnem pregledu stanovanja je opazila, da je tako zvana turška soba v velikem neredu. Ko jo je preiskala, je ugotovila, da sta ji izginili dve ročni blagajni, v katerih je bila shranjena rodbinska zbirna in vse dragocenosti. Iz blagajne je v milice odnesel 250 zlatih napoleondorov, več sto kosov drugega zlatega denarja, več ur, več dragocenih zapeljnic, več dragocenih saponov, prstanov, biserov, 150 dinarjev v gotovini, in precej raznega drugega blaga, vse skupaj v vrednosti blizu milijon dinarjev.

Gospodarstvo

Nazadovanje našega turizma v lanskem letu

Te dni je bila objavljena statistika o tujem prometu v preteklem letu, ki kaže, kako občutno se je zaradi vojne zmanjšalo število inozemskih turistov, ki se je le v manjšem delu kompenziralo z večjim številom domačih turistov. Če hočemo lanske številke primerjati s predvojnimi, tedaj je treba vzeti za primerjavo leto 1938 in prejšnja leta, kajti v letu 1939. je pričetek vojne ob koncu avgusta že bistveno vplival na celotno sliko za dotično leto. Za zadnja leta nam nudi uradna statistika naslednje podatke:

	število turistov	domači	inozem.	skupaj
1937	634.038	273.897	907.935	
1938	719.610	287.391	1.007.001	
1939	663.395	275.831	939.226	
1940	722.682	69.137	791.819	

Ker je bil leta 1939 tisk pred izbruhom vojne tujski promet izredno živahen, je bilo število inozemskih turistov, čeprav se je sezona ob koncu avgusta predčasno zaključila, le za 4% manjše nego v prejšnjem letu. Zato pa je lani število inozemskih turistov rapidno nazadovalo, saj smo dosegli le eno četrtino predvojnega števila.

Zaradi izbruha vojne je bilo leta 1939 število domačih turistov nekoliko manjše nego v prejšnjem letu, lani pa se je nekoliko dvignilo, tako da smo celo za malenkost prekorčili število iz leta 1938 (danske število zaostaja še v primeri z letom 1935, ko smo zabeležili 767.500 domačih turistov).

Med inozemskimi turisti je najbolj nazadovalo število nemških turistov, ki jih je bilo v 28.994. Število turistov iz Nemčije in Avstrije je do leta 1939 stalno naraslo, leta 1935 jih je bilo 85.987, naslednji dve leti 101.526 in 121.027, leta

1938 147.270 in predlanskim 197.801, nakar je število lani zdrknilo navzdol na 29.894.

Na drugem mestu so bili lani madžarski turisti, ki jih je bilo lani 7056 (nasproti 14.810 in 20.393 v prejšnjih dveh letih); italijanski turistov je bilo 6129 (nasproti 11.624 in 13.477), čeških turistov pa 4889 (nasproti 9962 in 39.901 v prejšnjih dveh letih, leta 1936 pa je bilo 68.337 čeških turistov). Pri primerjavi števila čeških turistov je treba upoštevati tudi teritorialne spremembe v zadnjih letih. Nadalje navaja statistika za lansko leto 2706 poljskih turistov (nasproti 4053 in 4910 v prejšnjih dveh letih), 2453 bolgarskih turistov (nasproti 3465 in 4629), 1854 angleških turistov (nasproti 5516 in 13.106), 1692 francoskih turistov (nasproti 3793 in 8831), 1553 švicarskih turistov (nasproti 2672 in 4870) in končno 1335 rumunskih turistov (nasproti 2014 in 3431).

Zanimivo so zlasti tudi številke o številu nočnih, ki služijo kot merilo za gospodarski uspeh turizma. Število nočnih je se je v zadnjih letih gibalo takole (v milijonih):

	Noćnine turistov	domači	inozem.	skupaj
1937	3.67	1.61	5.28	
1938	3.92	1.56	5.48	
1939	4.00	1.45	5.45	
1940	3.97	0.34	4.31	

Skupno število nočnih se je lani zmanjšalo za 860.000 ali za 16%. Predvsem so nazadovale noćnine inozemskih turistov od 1.450.000 na 34.000, to je za 82%. Tudi število nočnih domačih turistov je navzile večjemu številu turistov za malenkost nazadovale. Nazadovanje prometa inozemskih turistov so občutili posebno oni turistični kraji, ki so urejeni predvsem za promet inozemskih turistov in so nanj navezani.

luloze, ki jo posamezni izvoznik namerava izvoziti v času od 1. aprila do 30. junija t. l.; 3) nakladalne postaje, na katerih se bo nakladalo blago v vagonih z označbo količine in vrste drv, ki odpadejo na posamezne nakladalne postaje; 4) ime inozemskega kupca z označbo količine in vrste drv, ki se nanj nanaša; 5) prodajno ceno za posamezne vrste drv za tono franko meja odnosno fob jugoslovenska luka.

Vsaka prijavljena količina se mora točno razporediti po vrstah drv, ki so vsebovane v prijavi, kakor tudi po posameznih inozemskih kupcih. Vrste drv pa morajo biti takole razporejene: a) mehke cepanice za izdelovanje celuloze; b) bukovne cepanice za izdelovanje celuloze; c) žagarski odpadki za izdelovanje celuloze v dolžini preko 25 cm; d) žagarski odpadki za izdelovanje celuloze v dolžini izpod 25 cm; e) gabrove in hrastove veje za kurjavo za otoke na jadranskem morju; f) drva za kurjavo (bukova, breštna, cerova, gabrova, hrastova, jesenova, javorjeva, kostanjeva, borova, jelova, smrekova, jelševa, in sicer v cepanem, sekane in okroglem stanju ter okroglice, drva brez skorje, panji itd., torej ves les, ki lahko služi za kurjavo).

Direkcija pripominja, da netočnih prijav, kakor tudi prijav, ki ne bi prišle po 31. marca, v nobenem primeru ne bo upoštevala in bodo taki izvozniki izključeni od izvoza v Italijo v drugem četrtletju t. l.

Razmah Hranilnice banovine Hrvatske

Hranilnica banovine Hrvatske v Zagrebu je objavila svojo bilanco za preteklo leto, iz katere je razviden znaten razmah tega denarnega zavoda. Hranilne vloge na knjižice so se v teku enega leta več nego podvojile; narasle so od 97,3 na 202,7 milijona din. Vloge na tekočem računu pa so se v enakem razmerju dvignile od 194,3 na 414,4 milijona din.

Ob koncu lanskega leta je imela hranilnica 14,4 milijona din gotovine, poleg tega pa pri Narodni banki in Poštni hranilnici 26 milijonov, v blagajniških zapisih finančnega ministrstva 120 milijonov in pri drugih denarnih zavodih 37 milijonov. Hipotekarna posojila so narasla na 95,6 milijona din (prejšnje leto 44,7), amortizacijska posojila pa na 185,6 milijona din (88,2); od tega so znašala posojila banovini Hrvatski 91,1, občinam in zemljiškim zajednicam 17,0 in raznim ustanovam pod banovinskim nadzorom 65,3 milijona din. Zadržana posojila so narasla na 17,7 milijona din (12,6). Skupaj so dolžniki po tekočih računih (z naložbami pri Narodni banki in Poštni hranilnici ter z blagajniškimi zapismi) narasli na 276 milijonov (136,8). Postavka nepremičnin se je povečala na 19 milijonov (2,3).

Hranilnica je imela lani 4,1 milijona din čistega dobička. V teku leta je podelila za 338 milijonov novih posojil, vrnjenih pa je bilo za preko 100 milijonov posojil. Otvorila je podružnico v Vrbovskem in v Dubrovniku (kjer je prevzela mestno hranilnico) in ekspozituro v Slavonski Požegi. Podružnica v Splitu je bila pretvorjena v glavno podružnico, dovršena pa so tudi priprave za otvoritev podružnice v Osluji. Hranilnica je lani sodelovala pri emisiji glavnice Pogoda z zneskom 1,45 milijona din, pri emisiji glavnice Pohita pa z zneskom 10 milijonov din.

Gospodarske vesti

Podražitev električnega toka v Beogradu ne bo dovoljena. Iz kabineta ministra za prehrano in prehrano je bilo izdano sledeče poročilo: Na temelju čl. 1. uredbе o cenah je minister dr. Protić poslal predsedniku vlade in zastopniku notranjega ministra zahtevo, da ne odobri sklepa mestnega sveta beogradske občine od 21. marca, ki zahteva povišanje cen za električni tok in tramvajске karte. Uredba o cenah je bila izdana za to, da se zaščitijo koristi širokih potrošniških množic in ta cilj ne bi bil dosežen, če bi se povečale cene tramvajskih kartam, električnemu toku in vodi. Oddelek za kontrolo cen pri ministru za prehrano in prehrano bo v skladu s predpisanimi cenami pregledal sklep mestnega sveta beogradske občine in bo izdal temu primerno sklepe.

Oddelek za češko-moravski protektorat pri jugoslovensko-nemški trgovinski zbornici v Beogradu. Nacionalni odbor jugoslovensko-nemške trgovinske zbornice v Beogradu je otvoril v svojih poslovnih prostorih v ulici Kralja Milana 11 (2. nadst.) nov oddelek za Češko-moravski protektorat. V tej zvezi je bila 20. t. m. seja upravnega odbora zbornice, ki so ji poleg predsednika berlinske Trgovinske zbornice za Jugoslavijo g. ravn. Müllerja in predstavnika Protektorata podpredsednika Glavne zveze industrije za Češko in Moravsko dr. Adolfa prisostvovali tudi beogradske predstavniki gospodarstva. Predsednik našega Nacionalnega odbora generalni ravnatelj Nešić je poudaril važnost gospodarskega sodelovanja Nemčije in Jugoslavije, kakor tudi važnost Jugoslavije kot dobavitelice surovin. Predsednik g. Müller je razložil prijateljski sporazum med berlinsko zbornico in Glavno zvezo industrije v Pragi, sklenjen v zvezi s priključitvijo novega oddelka pri beogradske zbornice. Ta oddelek bo sodeloval z novo ustanovljenim podobnim oddelkom pri Glavni zvezi industrije za Češko in Moravsko v Pragi. Na osnovi tega sporazuma je stopila v likvidacijo dosedanja Českoslovaško-jugoslovenska trgovinska zbornica v Pragi. Predsednik dr. Adolf pa je v daljših izjavah poudaril važnost Češke in Moravske kot trgovinskega partnerja Jugoslavije in velik delež protektorata v jugoslovenskem izvozu in uvozu.

Zbruvanje mariborskih okoliških trgovcev. Pri Mariboru je bil včeraj popoldne redni občni zbor Zdrženja trgovcev mariborske okolice, ki ga je otvoril in vodil zaslužni predsednik g. Janko Kostanjek iz Sv. Martina. Predsednik je pozdravil številno članstvo ter zastopnike oblastev in sorodnih organizacij, nato pa je orisal delovanje združenja v pretekli poslovni dobi. Podčrtal je vse težave, s katerimi se mora danes boriti trgovec kajti promet pada od dneva do dneva, ker je nastalo hudo pomanjkanje blaga, zlasti najvažnejših živilskih predmetov, medtem ko se razije znatno naraslo. Od vseh strani pravi hudi udarci na legalno trgovino, dočim se ustanovljajo zadruge z vsemi privilegiji in brez kontrole. Blagajniškim in taniškim poročilo je podal g. Blagovič. Zdrženje šteje 358 članov, ki zaposlujejo 46 pomočnikov, 46 pomočnikov ter 70 vajencev in vajenjk. Dohodkov je bilo lani 144.500 Din izdatkov pa 138.200 Din. Premoženje pa znaša 369.650 Din. Proračun za tekoče leto izkazuje 109.000 Din dohodkov ter 100.600 Din izdatkov. Pri slučajnostih se je občni zbor izrekel proti nedeljskemu počitku, ki ga je Zveza predložila banski upravi. Volitev leto ni bilo.

Uredba o cenah je razširjena tudi na banovino Hrvatsko. Hrvatski ban je razširil uredbo ministrskega sveta od 12. marca t. l. o cenah na področje banovine Hrvatske. Po banovi naredbi se od dneva uveljavljanja pa do 1. avgusta prepoveduje v notranjem prometu vsako povišanje cen blaga kakor tudi cen za prevoz potnikov in blaga.

Ustanova za slušatelje (slušateljice) trgovskih visokih šol. Trgovinsko-industrijska zbornica v Ljubljani razpisuje 10 ustanov po 1.000 din za slušatelje (slušateljice) trgovskih visokih šol. Prošnje s potrdilom rektora o frekvencah in dokazili o učenem uspehu ter gmotnem stanju prisojila je poslati zbornici do 31. marca t. l.

Zdrženje trgovcev za srez Ljubljana - okolica bo imelo 22. redno letno skupščino 27. marca ob 9. v dvorani Trgovskega doma v Ljubljani.

Borze

24. marca

Na jugoslovenskih borzah je bilo nadalje povpraševanje za krške bone po 37,50. Tečaj na svobodnem trgu pa so ostali nespremenjeni.

Na zagrebškem efektornem tržišču je bilo za vojno škodo pri mlačnejši tendenci povpraševanje po 474,50. V Beogradu je bil promet po 477,50. Tudi v ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov, pač pa je bil promet v delnicah Trboveljske ko 395, DEVIZE

Ljubljana. Oficielni tečaji: London 174,57 — 177,77. New York 4425 — 4485. Curih 1028 64 — 1028 61. Tečaj na svobodnem trgu: London 215,90 — 217,10. New York 5480 — 5520. Curih 127,10 — 1281,10. Privatni kilirg: 1772 — 1792. grški boni 37,50 den.

Curih. Beograd 10. Pariz 8.3750 London 17.3250 New York 431. Buseli 69 Milan 21.70. Madrid 39.50. Amsterdam 229. Berlin 172.50. Stockholm 102.7250 Oslo 98.50. København 83.50. Sofia 423. Ljubljana 17.27. Budimpešta 85.50. Atene 3.00. Carigrad 3.3750. Bukaršta 2.00.

EFEKTI

Zagreba. Državne vrednote. Vojna škoda 474,50 den. 4% assema 56 den. 6% assema assema 58 den. 6% beoas 95 — 86 6% dalma assema 79 75 — 80 6% sumsko 80 bi. 7% invest 100,50 den. 7% et-bilitz 97 — 100 7% Saloman 101 den. 7% Blat 100 bi. 8% Blat 101 den. denice PAT 205 den. Trboveljska 395 — 397,50 (395).

Beograd. Vojna škoda 477,50 den (477,50 4% assema 57 den. 4% assema assema 58 den. 6% beoas 95 den. 6% dalma assema 79 75 — 80 6% sumsko 80 bi. 7% invest 100,50 den. 7% et-bilitz 97 — 100 7% Saloman 110 den. 7% Blat 101 bi. Narodna banka 6400 den. (6450). PAB 209 den.

Blagovna tržišča

2170

Chicago. 24. marca. Začetni tečaji: pšenica: za maj 87,25. za julij 84,75 za sept. 83,25. koruza: za maj 84. za julij 64,25.

Novosadska blagovna borza (24. t. m.) Tendence nespremenjena. Ove: baški srenaki in slavonski 412,50 — 417,50. Jedren baški in srenaki 557,50 — 562,50. Koruza: da za primerno suha z 20% vlage, franko vagon ali šlep 224 (za vsak odstotek manj) vlage se cena povzra za 4 din; umetne sušene koruze s 14% vlage 250 din. Moka (franko vagon ali šlep v dunavski Moka (franko ošenična Ogru in Ogru 723 70% presejana ošenična moka 358 85% enotna ošenična moka 382 25; nepresejana ošenična moka 351 ošesana koruzna moka ali koruzni zdrob z največ 14% vlage 321; ošesana koruzna moka iz časa primerno suhe koruze 280 nepresejana 230 Ošenična (franko vagon ali šlep dunavske banovine) ošenični 200 koruzni o kalmi 150 brez kalmi 70. Pšenič baški in srenaki 630 — 635.

Poljedelski stroji in naše kmetijstvo

Uvozno carino za osnovne poljedelske stroje je treba ukinuti ali vsaj znatno znižati

V javnosti vlada često preprčanje, da je pod poljedelskimi stroji razumeti razne komplicirane mašine, traktorje, kombajne in kar je še teh amerikansko-ruskih čudeš. Mnogokrat moramo sijati zato mnenje, da pri nas niso povljna tla za uporabljanje poljedelskih strojev. Kajpa da takšne vrste strojev res niso, Jugoslavija in posebej Slovenija je izrazita predstavnica maloposelstniške razdelitve zemlje z neprimerno konfiguracijo terena in — v normalnih časih — s previsokom delovnim moči, ki bi z uporabo takih strojev postale še bolj odvšne.

Vse zanimanje kmetovalcev in strokovnjakov je posvečeno torej onim najnovnejšim strojem in orodju, ki kmetovo delo olajšajo izpopolnjujejo izboljšujejo in tako večajo kmetijski proizvod. To so predvsem plus kopalnik, sejalni stroji, trierji za čiščenje žita in kar je še podobnih.

Priznati moramo, da se poljedelski stroji pri nas skoraj ne uporabljajo, ali pa zelo nesorazmerno po posameznih pokrajinah. Nekam drastično sicer pa resnično je ugotovil nemški strokovnjak Hollmann leta 1931: »V Jugoslaviji naidemo skoro vse stopnje razvoja mehaničnih sredstev v poljedelstvu začetni od najprimitivnejšega orodja iz pradžnih časov, ko so naselili te kraje Slovani, pa do modernih železnih plugov La More konstrukcije. V tujni Srbiji Črni gori in v notranosti Bosne in Dalmacije najdemo pluse ozirom njih dimenzij ki so izdelani dočela iz lesa, brez kakršnihkoli železnih delov a vleče jih po več parov volov. To vodi slično kakor ponekod v Severni Evropi, do ustvarjanja skupnosti v svrhu oranja kar predstavlja tu zadružno. Naidemo v zveze katerih kolesa so izključno iz lesa s široko razmaknjenimi osmi in z razmeroma malo nosilnostjo, starišnje orodje kakor da je iz kakršnega modrenera poljedelskega muzeja. Žito se mlati s pomočjo konjev in volov na gumnu, a seme se čisti z mehanjem in veter Docela drugačno sliko vidimo na severu Jugoslavije.

Po približni cenitvi potrebujemo v Jugoslaviji letno na vsakega 100000 plusev. Nekaj jih izdelajo kvačji malenkost domača industrija (približno 5000), vse ostalo okrog 70.000 komadov, bi morali pa

uvozeti. Stvarno na uvozimo zaradi visoke carine le desetino tega števila. Mislimo, da bi bilo prav v teh časih, ko moramo dvigniti proizvodnjo poljedelstva na čim višjo stopnjo, potrebno reči ali tako stališče, ki je nasprotno in eron pretežna dela našega prebivalstva, kmetovalcev, in posebno tudi vsem ostalim državljanom, kajti z večjo uporabo teh osnovnih poljedelskih strojev bi lahko mnogo dvignili proizvodnjo.

Ni pravično in koristno, da zaradi interesov posameznikov pod masko z vite domače industrije, tpi prehrana prebivalstva in se zavira splošni napredek našega poljedelstva, posebno še ker je dober del v to industrijo vloženega kapitala tujega. Naši kmetovalci bodo vprav danes radi kupovali poceni poljedelske stroje, zato se mora ukiniti ali znatno znižati uvozna carina in cena strojev bo skoraj polovična. Razumemo, da je pri tako malem trazu in odjemu, kakor je sedaj še naš jugoslovenski, domači industriji poljedelskih strojev težko konkurirati tujini in inozemski robi, toda radi n kakve fiktivne autarkije ne sme trpeti naš kmetovalec in plačevati višji davek domači industriji kakor katerikoli drugi kmet v Evropi.

Da odklonijo to nevarno politiko, so kmetijske zbornice izdelale načrt za ustanovitve združenje tvornice poljedelskih strojev, kar pa se seveda še zelo daleč od uresničenja. Sani niti združne tvornice, čeprav galice ni bilo mogoče osnati, čeprav sta potrebna dalek manjši kapital in manjša tehnična dovršenost.

Poljedelske stroje uvažamo največ iz Nemčije; sicer se ta uvoz bori z malenkostnimi težkočmi, ki so pa zaradi lastne povečane potrebe v Nemčiji semi in ožročenega država razumljivo. Naše uvrzne tvrdke si včasih v zavesti da imajo opravka z nekim kupcem-kmetovalcem dovolj marsikatero nekonkretnost vendar pa naše združne organizacije predstavljajo potreben rezultat takšni neskladnosti.

Rad-vedni smo, kaj in kakšno kačevost bo pokazala na spomladanskem velesemu v Beogradu sovijska produkcija, ki se bo tokrat prvič pojavila s svojimi proizvodi poljedelskih strojev in bi lahko predstavljala potrebno konkurenco pri nas tudi na tem polju.

IZ. Delfe Cizef

Zbor invalidov v Celju

Izboljšanje položaja vojnih žrtev je nujno

Celje, 23. marca

Danes popoldne je bil v vel dvorani Narodnega doma v Celju rodni letni občni zbor sreskega odbora Zdrženja vojni invalidov v Celju. Občnega zbora se je udeležilo nad 300 članov in članic.

Predsednik sreskega odbora, major v p. g. Rudolf Orel je v začetku pozdravil zastopnike poveljnikov mesta in 39. pp. ter vojaškega okrožja, sres načelstva, mestne občine, sodišča, policije in Zdrženja rezervnih policistov. Nato je župan dr. Voršič v imenu celjske občine pozdravil občni zbor.

Gosp. Matko Štefe, predsednik občinskega odbora Zdrženja vojnih invalidov v Ljubljani, ki je bil izvoljen za predsednika občnega zbora, je pozdravil zborovalce v imenu vseh vojnih žrtev v Sloveniji in poudaril, da uživa organizacija vojnih invalidov v Sloveniji velik ugled.

Predsednik sreskega odbora, major v p. g. Orel je nato poročal, da je celjski sreski odbor izvršil v zadnjih dveh letih ogromno delo, ki je bilo osredotočeno na prošnje in preglede vojnih invalidov po uredbi o vojnih invalidih iz l. 1938. Sreski odbor se je trudil tudi za spremembo in izpopolnitev te uredbe. Invalidsko sodišče je prejelo nad 7.300 spisov za priznanje invalidnosti in je ogromno večino že rešilo. V tem pogledu gre posebno zahvala predsedniku okrožnega sodišča v Celju dr. Vidovcu in o. s. dr. Papežu.

Tajnik kapetan v p. g. Makso Kovač je podrobno poročal o obsežnem, intenzivnem in uspešnem delu sreskega odbora, ki je storil vse, da pomaga vojnim žrtvam. Tajnik je iznesel zahtevo, da dobijo invalidi no tudi vdove vojnih invalidov ne glede na odstotek invalidnosti svojih mož. Gosp. Kovač je podal tudi blagajniško poročilo, ki je prav zadovoljivo. Predsednik g. Orel je izrešil g. Kovača, ki se namerava preseliti iz Celja v Maribor, iskreno zahvalo za njegovo 12-letno požrtvovalno in uspešno delo v korist vojnih žrtev. Na predlog člana nadzornega odbora g. Blagotinskega je prejel upravni odbor soglasno razrešeno, tajniku g. Kovaču pa je bila izrečena pohvala.

Sodnik okrožnega sodišča dr. Papež je sporočil, da je invalidsko sodišče v Celju prejelo 7300 invalidskih spisov. Ogranna večina teh spisov je že rešena. V delu je samo še okrog 850 spisov. Dr. Papež je izrazil vse priznanje upravnemu odboru sreskega odbora, zlasti predsedniku g. Orel in tajniku g. Kovaču, poleg tega pa so g. g. Mravljakovi za njihovo veliko skrb za vojne žrtve Predsednik občnega odbora g. Štefe se je v imenu 12.000 vojnih žrtev v Sloveniji zahvalil invalidskemu sodišču v Celju za požrtvovalno delo. Proračun za l. 1941., o katerem je poročal g. Kovač, je bil odobren soglasno.

Predsednik občnega odbora g. Štefe je nato poročal o delu občnega odbora v Ljubljani. Po treh invalidskih zakonih so dobili invalidi l. 1938. uredbo o vojnih invalidih, za katero je vodila invalidska organizacija trdo, vztrajno in veskroz legalno borbo. Invalidska organizacija je socialna, nacionalna in narodna obramba. Vojne žrtve morajo vzgajati svoje otroke v jugoslovenskem državotvornem in nacionalnem smislu. Za nas ni nobene druge matere kot je mati Jugoslavija. Po invalidskem zakonu iz l. 1929. je bilo v Jugoslaviji priznanih 57.000 vojnih žrtev s skupno invalidnostjo v znesku 88 milijonov dinarjev. Po invalidski uredbi pa se je število priznanih vojnih žrtev dvignilo na okrog 120.000, ki prejemajo 300 milijonov

invalidnine na leto. V Sloveniji je doslej priznanih okrog 8500 vojnih žrtev, na rešitev svojih prošelj pa čaka okrog 10.000 vojnih žrtev. V celoti bodo v Sloveniji najbrž priznali nekaj nad 11.000 vojnih žrtev. Invalidi v Sloveniji prejemajo sedaj okrog 25 milijonov invalidnine na mesec nasproti 8 in pol milijona dinarjev po invalidskem zakonu iz l. 1929. Vprašanje zaposlitve vojnih žrtev doslej žal še ni v zadostni meri realizirano. Nova invalidska uredba zagotavlja invalidom vzorne olajšave na železnica, brezplačno kopalniško zdravljenje itd. Delo posebne komisije za spremembo invalidske uredbe, ki jo je ustanovil minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Budisavljevič, je zastalo zaradi zahtev invalidov na Hrvatskem, ki zahtevajo ureditev avtonomnega invalidskega združenja za banovino Hrvatsko. Predsednik je kritiziral stališče hrvatskih invalidov, ki cepijo moči vseh invalidov. Vsi invalidi v Jugoslaviji naj imajo enotno in enakopravno združenje. Z izplečevanjem invalidnih in podpor iz narodnega invalidskega fonda v Sloveniji še nikoli ni bilo težav. Narodni invalidski fond oskrbuje tudi invalidske delavnice z gotovino in materialom ter je odobril 4 in pol milijona dinarjev za gradnjo moderne ortopedske delavnice v Ljubljani. Invalidsko združenje bo s sodelovanjem invalidskih sodišč, poveljstev vojaških okrožij in političnih oblastev skrbelo za hitro reševanje invalidskih prijav. Poskrbelo bo tudi za čim popolnejše izvajanje § 39. invalidske uredbe o prednostih invalidov in invalidskih ustanov. Povečati bo treba možnost kopalniškega zdravljenja invalidov v Dolenjskih toplicah, v Rogaski Slatini in ob morju. Praktično je treba tudi uveljaviti brezplačno zdravljenje invalidov doma. S spremembo invalidske uredbe bo treba spremeniti položaj bolezenskih invalidov.

Občni zbor je odobril ustanovitev sreske zdravstvene zadruge v Celju, ki bo omogočila brezplačno zdravljenje invalidov in njihovih družin.

V upravni odbor so bili izvoljeni gg. Orel, Blagotinski, Kovač, Znidarč in Aubrecht, v nadzorni odbor pa gg. Kuhar, Deržek in Slana.

Ob zaključku je bila sprejeta resolucija, da naj prejme finančni minister pooblastilo za določitev in izplačevanje izrednih doklad vojnim žrtvam, kakor je to urejeno za državne upokojece. Te izredne doklade naj bi veljale, dokler bodo trajale sedanje izredne razmere.

Šahovski turnir v Leningradu

Leningrad, 24. marca. s. V drugem tu šahovskega turnirja za prvenstvo Rusije je danes Botvinnik premagal Lilienthal. Partija Kores-Smišlov je prekinjena v boljši poziciji za Keresa. Partija Boleslavski-Bondarevski je bila zaradi bolezni Boleslavskega preložena.

Zamrznjeni francoski krediti v Ameriki

Vichy, 24. marca. n. (SDA). Kakor se je izvedelo, znašajo sedaj francoski zamrznjeni krediti v Zedinjenih državah 200 milijonov dolarjev. Izdatki za pomoč v življenjskih potrebščinah nezasedeni Franciji, na katero tukajšnja vlada še računa, pa se ne bodo krili s temi krediti.

INSERIRAJTE V „JUTRO“!

Naši kraji in ljudje

„Vojska naj nas brani, kmetijstvo naj nas hrani!“

Uspešno zborovanje Srbske kmetijske družbe

Beograd, 24. marca

Na beograjski univerzi je bilo v nedeljo 67. letno zborovanje Srbske kmetijske družbe. Izredni časi so privabili veliko število udeležencev iz vseh srbskih krajev in tako se je skupščina razvila v zelo lepo manifestacijo narodne zavednosti, ki pa hče imeti svojo trezno podlago v modernih gospodarskih prizadevanjih. Geslo te skupščine je bilo: „Vojska naj nas brani, kmetijstvo naj nas hrani!“

Zborovanje je vodil predsednik dr. Mladen Josifović, vsučilski profesor. Poročila so izkazala, da šteje Srbska kmetijska družba 21.290 članov in da je bil prisrčen v preteklem letu 1445 članov. Društvo razpolaga s premoženjem nad 25 milijonov dinarjev. Društvo gasilno „Težak“ se je dvignilo na naklado 17.000 izvodov. Kakor je že navade, so na zborovanju izpovedali zbravni številne svoje težnje in potrebe. To je bil pravi srbski kmetijski parlament, na katerem se je izvršilo nič manj kakor 25 govornikov. Ko vsi govorci izvenili v pravem narodnem duhu,

je bilo sprejetih sedem sklepov, ki nava:

Vsi srbski kmetovalci do zadnjega neglajajo svojo narodno zavednost in ljubezen do domovine. Vsak trenutek so pripravljeni vidno pokazati svojo vdanost. Na skupščini je bil naglasen veliki pomen kmetijstva v Jugoslaviji, preročena pa so bile tudi vse napeke ki so bile storjene, ko se je ovrnil pravilni razvoj kmetovalstva. Kmetovalci zahtevajo da se jim posveti posebna pozornost po geslu: „Vojska naj nas brani, kmetijstvo naj nas hrani!“ Da se bo kmetijstvo čim bolj uspešno razvilo, je treba preurediti pouk o kmetijstvu. Vsaka vas naj bi poleg ljudskošolskih učiteljev imela tudi učitelja, ki je izučen v kmetijskih vprašanjih. Delovanje Srbske kmetijske družbe je treba vzporediti z delom kmetijskih združenj. Država je naprošena, naj omogoči oskrbovanje domačih tovarov s surovinami, da bodo lahko se nadalje izdelovale kmetijske potrebščine zlasti orodja. Srbsko kmetijsko društvo bo se nadalje vodila dosedanja uprava s prof. dr. Mladenom Josifovićem na čelu.

Kje naj bo gimnazija v Spodnjem Posavju

Sevnica ima središčno lego in je zato najprimernejša

Sevnica, 23. marca

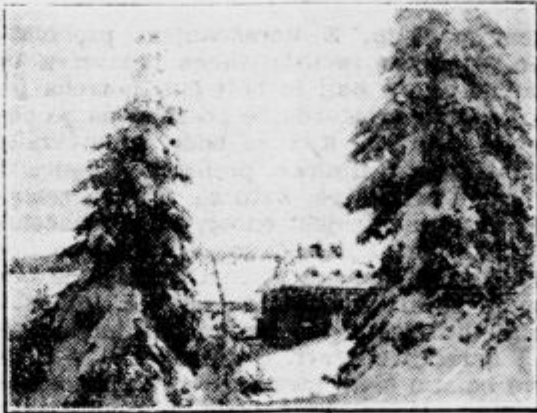
Zadnji čas se je pojavila v našem časopisu borba za novo gimnazijo, ki naj bo v Spodnjem Posavju. Dočim so eni zastopali stališče, da mora biti gimnazija v Krškem, je drugi zahteval, da je sploh ne potrebujemo, tretji pa je izjavil, da mora biti v Brezicih. Da bodo vsi točno poučeni, za kaj prav za prav gre, moramo poseči nekoliko nazaj.

Pred kratkim je bila v Krškem občinska seja, kjer so zastopniki občine izjavili zahtevo po gimnaziji v Krškem. Takoj je bila napisana tudi potrebna resolucija in poslana na merodajno mesto. Istočasno pa se je za gimnazijo izjavili tudi občinski odbor v Brezicih, ki je zahteval to kulturno ustanovo zase. Ker pa v obeh sosednjih mestih ne more biti gimnazija, se je začelo nekako prikrito tekmovanje, kdo prav za prav naj jo dobi. V Brezicih so takoj bili pripravljeni likvidirati meščansko šolo, postaviti lepo število učencev pod kap ter so ponudili zgradbo, v kateri se nahaja meščanska šola, bodoči gimnaziji z vsem inventarjem na razpolago. Istočasno pa je tudi breziška občinska uprava posredovala na merodajnih mestih, da dobi ona to ustanovo. Medtem ko so v Brezicih delali in ponujali s polno roko, so pa v Krškem nastale razprtije, če je gimnazija sploh potrebna in se je „Slovenec“ oglasil ter izjavil, da gre tukaj pač samo za osebne interese posameznikov, ki hočejo črpati lastne koristi.

Gimnazija v Spodnjem Posavju je neob-

hodno potrebna, naj pa ne bo niti v Krškem niti v Brezicih, temveč v Sevnici. Gimnazija v Spodnjem Posavju je potrebna iz treh razlogov. Ves vzhodni del naše bavinine do danes nima niti ene gimnazije, čeprav šteje ta prostor okrog 200.000 prebivalcev, ter se iz dneva v dan bolj nagiba k vzhodu, kamor tudi vsa pokrajina gravitira. Ta vpliv postaja vedno močnejši in bi se nam mogla nepežniti na kulturnem polju že v doglednem času maščevati. Ves ogromni prostor breziškega in krškega srezu ter bližnji deli srezu Šmarje pri Jelšah ima komaj štiri meščanske šole, kar nikakor ne odgovarja potrebam kulturnega nivoja Slovenije. Nadalje se zadnja leta po svetovni vojni industrializacija vedno bolj razvija in je potrebna po višji izobrazbi nujno potrebna. Gimnazija v Spodnjem Posavju bi omogočila tudi revnejšim slojem višjo izobrazbo. Z dobrimi prometnimi zvezami bi bil omogočen obisk skoraj iz vseh krajev Posavja. In zaradi tega naj bo gimnazija v Sevnici. Z industrializacijo je postala Sevnica že važen faktor v Posavju. Njena središčna lega bi omogočala obisk gimnazije vsem, pa naj si to iz Radeč ali Brezice, ali pa iz St. Janže in Mokronoga. S postavitvijo gimnazije v Brezicih bi vsa pokrajina od Sevnice do Radeč in še naprej nič ne pridobila, ker hi bila razdalja do Celja ista, če ne še daljša kot do Brezice. Krško pa sploh ne pride v poštev, ker nima za to primerne prostora, sedanjo meščansko šolo pa tudi ne more nuditi gimnaziji ker je ta Hočevarjeva ustanova za meščansko šolo.

nost. Pot ni bila tako lahka. Najprej je bilo blato, da se je uzevalo do ko en, nato sneg in mraz. Hodili smo precej dolgo. Kopaonik nas je s svojo prirodno lepoto zadivil. Vsa pokrajina je bila bela in ličila se na valovit kristalen prt, ki je ves žarel in bleščal v opoldanskem soncu. Veže dreves so se globoko upogibale pod težo visokega snega in tu pa tam bežno oplazile mimoidoče. V domu smo se kmalu udomabili. Četudi smo se vsi zavedali, da moramo biti kot sportniki skromni, smo mnogokrat vzdihovali nad trdim ležščem, ki ga je sestavljala slamnjača z ograjo — nad stropom, ki se je „potile“, nad stenami v katerih je padel omet, in nad vrat, katere smo imeli zvezane z vrvice. Kljub tem neprimlikam smo se kar dobro vživeli.

Pogled na dom na Kopaoniku

V zanimivosti naslednjih dni spadajo smučarski sprejemni izpiti. Z ozirom na rezultate so nas razdelili po skupinah. Mnogi se nikoli niso imeli smučk na nogah. V tem pogledu so zlasti prednjačili Dalmatinci. Iz dneva v dan smo smučali po skupinah, se trudili s kristalini, s pluznimi zavoji in podobnim. Pred vsakim smučanjem je bil zbor in reportiranje dežurnim starešinam. Kar je bilo prvih od delkov so si izbirali strome in težje terene. Ostali so se zadovoljevali bolj z ravnijskim svetom, ki pa je bil za mnoge prava muka, posebno zato, ker niso mogli razumeti, da se lahko pade tudi na ravnem.

Da bi nas izvežbali v orientaciji, so nam pripravili v gosti meglji izlet — seveda s pomočjo kompasa. Do vrha je še nekoliko šlo, pot nazaj pa je bila kaj kritična. Ves hrib je ličil na bojno polje s padlimi junaki. Sele po dolgem času je iz visokega snega pogledala tu glava, tam p lomljena smučka ali palica. To je bil prihod ministra.

Važen dogodek je bil prihod ministra za telesno vzgojo g. Dušana Pantića. Poleg vseh osebnosti, ki so prišle z njim na obisk, je bil brez dvoma najvažnejši filmski reporter, ki je obliubil, da se kmalu vidimo na platnu. Gospod minister je bil zelo navdušen nad celotnim uspehom, posebno se je izkazala prva moška skupina, ki je res krasno vozila. Tečaj se je zaključil s tekmami v smuku in slalomu. Pri teh so se dobro odrezale zlasti Gorenkice.

Ko smo se poslavljali, nam je bilo kar hudo. Samo nekajkrat smo se še ozrli na bele planote, ki so nam nudile toliko lepega, potem pa smo krenko stopili in se odpravili vrvenju in velikomestnemu življenju nasproti.

Posvet medicincev

Ljubljana, 24. marca

Dne 20. t. m. je bila v Ljubljani konferenca vseh treh strokovnih medicinskih društev: Društva medicincev v Ljubljani, Hrvatskega kluba medicinarov in beograjskega Udruženja medicinarov. Konferenca je bila sklicana na pobudo ljubljanskega medicinskega društva v svrhu izpolnitve ljubljanske medicinske fakultete. Razen tega so se delegati tovariških društev pogovorili še o ostalih vprašanjih, ki so skupna študentom medicine vseh treh fakultet.

Na podlagi teh razgovorov je bila izdana resolucija, ki vsebuje sledeče ugotovitve:

Stanje vseh treh fakultet ne odgovarja zahtevam sodobnega in temeljitga študija medicine. Največja krivica pa se godi v tem pogledu Slovincem, ki še po 23 letih nimajo najvišje zdravstvene ustanove, ki

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

bi morala dajati slovenskemu delovnemu ljudstvu prepotrebno zdravstveni naraščaj. Vsi delegati so zavzeli enotno odklonilno stališče do nesocialne uredbe o podaljšanju medicinskega študija, ki jo je napisal dekan zagrebške medicinske fakultete dr. Štampar in do nove uredbe o strokovnih društvih, ki je indirekten napad na univerzno avtonomijo.

Za tesnejše aodelovanje vseh študentov medicine pa bo skrbel list, ki ga bodo skupno izdajala vsa tri društva.

Kot manifestacija za nadaljnjo izgraditev ljubljanske medicinske fakultete je bil sprejet predlog ljubljanskih medicincev, da bo letos prvi kongres Saveza medicinarov v Ljubljani.

Zdravniki vedno pripravljeni

Redna letna skupščina Zdravniške zbornice

Ljubljana, 24. marca

Zdravniška zbornica je imela v nedeljo na verandi restavracije Union svojo redno letno skupščino ob prav častni udeležbi. Zborovanje je vodil predsednik primarij dr. Meršol, ki je po uvodnih pozdravnih besedah predlagal, da se pošlje udanostna brožavka Nj. Vel. kraju Petru in namestniku knezu Pavlu, pozdravna pa ministru za narodno zdravje dr. Budisavljeviču, kar je skupščina sprejela s plaskanjem. Zborovalci so se nato oddolžili spominu v lanskem letu preminulih tovarišev s tem, da so vstali s sedežev in z enominutnim molkom počastili pokojnike. Nato je predsednik podal splošno sliko o položaju zdravnikov in Sloveniji in je med drugim izjavil:

„Pripravljeni sem, da govorim iz srca vsem članom, če trdim, da bodo vsi zdravniki tako za sedaj kakor tudi v bodoče, zlasti v primeru morebitnih resnejših zapletitvev v največji meri izpolnili svojo dolžnost do kralja, domovine in pomoči potrebnih.“

Zborovalci so sprejeli te besede s plaskanjem. Po uvodnih besedah je predsednik omenil, da je letos 11. marca poteklo 20 let, odkar je umrl dr. Ivan Ožben, veliki dobrotnik slovenskih akademikov. Njegov spomin živi trajno v njegovi ustanovi in v srcih zdravnikov ter hvalačne akademike mladine. Slava mu! Predsednik je dalje poudarjal, da je delo v odboru zahtevalo od vseh članov mnogo požrtvovalnosti, za katero se vsem sodeležujočim zahvaljuje. Sam je v vodstvu zbornice že 5 let. V teku te dobe je poleg tekočih poslov gledal predvsem na to, da bi prišlo do ustanovitve Zdravniške doma, kar je delno tudi uspešno. Priporočal je, da bi bodoči odbor že začelo delo nadaljeval. Predsednikovo poročilo je bilo sprejeto z odobravanjem.

Tajniško poročilo je podal zobozdravnik dr. Stanimir Vrhovec iz Celja. Zanimivi so statistični podatki. Zbornica šteje 642 članov, 19 več kakor lani. Med člani je 64 zdravnic. Javno prakso je opustilo lani 17 članov, večina zaradi prevlekle davčne obremenitve. Mnogo posla zadajajo zbornici razne zdravstvene ustanove, pri katerih so zdravniki nastavljeni. Nobena ugodnost ni zdravnikom pobarjana, za vsako se mora zdravniški stan boriti, celo za one pravice, ki jim po zakonu o zdravnikih pripadajo. V poročilu so bile nadalje obravnavane današnje stanovske zadeve, s katerimi se je odbor bavil lani. Med drugim je bil predican sklep zdravniških zbornic v Beogradu, da naj se dentistične šole ukinejo. Člani zdravniških zbornic ne smejo biti nastavniki na teh šolah, ker da bi se s tem ne samo kršila disciplina v smislu zakona o zdravnikih, temveč bi se tudi neposredno prizadejala škoda ljudskemu zdravju. Zveza zdravniških zbornic je tudi sestavila predlog, kako naj se širokim slojem Jugoslavije nudi pravilna zobozdravniška pomoč. Zdravniška zbornica je preko Zveze zdravniških zbornic pokrenila akcijo, da se zdravnikom v državni, samopravni ali drugi javni službi povečajo dohodki, sorazmerno s podražitvijo življenjskih potreb.

Blagajnik dr. Debevec je nato prečital obširno poročilo, iz katerega je razvidno, da se dohodki krijejo z izdatki. Da tudi položaj zdravniškega stanu ni posebno rožnat, je razvidno iz dejstva, da je precej članov v znanstvenem in članarino in drugi prispevki za zbornico. Prav v sedanjem času se šele vidi, kako potrebna je samopomoč v obliki sklada za onemogle zdravnike in pogrebne sklada, s katerima nudi odbor možnost lajšanja stanja onemoglih zdravnikov in posmrtnine svojcem umrlih tovarišev.

Predsednik nadzornega odbora primarij dr. Kunst je ugotovil, da je upravni odbor v preteklem letu pridno in vestno deloval.

Zoper nevarnosti

Infekcije skodustno duplino
poskusite okusne

Dobivajo se v vseh lekarnah.
Cena malega zavitka din 8.—, velikega zavitka din 16.—.
Ogl. reg. S. br. 15510 27.6. 1939

Po krajši debati so bila poročila odobrena in razrešena soglasno sprejeta. Za disciplinski svet je poročal predsednik ravnatelj dr. Gerlovič. Poročanje za leto 1941 je bil sprejet brez daljše debate. Ker je potekla triletna poslovna doba sedanjega odbora so sledile volitve. Volični sta bili dve kandidatski listi, ena z dr. Dercanijem, druga z dr. Gerlovičem na čelu. Sestal se je poseben skrutinji treh članov zbornice, ki je preveril vse glasove in ugotovil izid volitev. To delo je trajalo nekaj ur in izid je bil razglašen po končani skupščini.

Sledila je razprava o samostojnih predlogih in je bil med drugim sprejet predlog, da se na osnovi sklepa Zveze zdravniških zbornic, prepove članom zdravniških zbornic sodelovanje na dentistični šoli v Ljubljani. Sprejet je bil tudi predlog dr. Dercanija, da skupščina pozdravi razširjenje nove medicinske fakultete ter tri njene nove predstavnike prof. dr. Hribarja, dr. Lavriča in dr. Luškega. Primarij dr. Bajec je obširno poročal o „Zdravniškem vestniku“, ki je edino slovensko znanstveno glasilo. Vestnik je izvrstno urejevan in kljub nezadostnim sredstvom na visokim znanstveni in tehnični višini.

Po kratki debati se je pri slučajnostih predsednik vsem zahvalil za udeležbo, želel mnogo uspeha in zaključil skupščino. Pri volitvah je bil za predsednika izvoljen dr. Gerlovič, za podpredsednika dr. Oto Bajec, za tajnika dr. Marijan Ahčin, za blagajnik dr. France Logar, v nadzorni odbor predsednik dr. Založar, dr. Valentin Meršol in dr. Fran Hribar in v disciplinski svet za predsednik dr. Ivo Tavčar, podpredsednik dr. Ivan Oblak in tožitelj dr. Vilko Šporn. Skupščina je potekla v najlepšem redu.

Pojasnilo o pretepu v Poljanah

V „Jutru“ smo 22. t. m. objavili poročilo z Jesenic o žalostnem dogodku, ki se je primeril v gostilni v samotni vasi v Poljanah. Prizadejati gostilničar nam je poslal pojasnilo, v katerem navaja, da ni bilo plesa, nadalje da ni bilo ljubosumnosti in tudi ni res, da bi bilo 7 ranjenih ali da bi bil prihitel dr. Kržan na pomoč.

Pretep je nastal iz malenkostnega vzroka. Vinjeni Janez Kržnar je spal v prvi sobi za mizo. Neki gost je šel mimo, pa je po nerodnosti zadel v mizo in butnil v spečega. Bila je že tema. Predramljeni Kržnar je skočil pokonci, vendar je takoj spoznal, da je to njegov tovariš. Podala sta se skupno v salon k mizi. Kržnar je po nerodnosti zadel ob omizje, kjer je zbran družba prepevala. Brez pravega vzroka je udaril Franca Vebjara. Takoj nato so fantje v silni naglici zavahali stole.

Pokojni Krivec je prišel mirit. Komaj pa je pristopil k mizi, je takoj dobil udarec s stolom po glavi, da se je zgrudil. Po padcu je še govoril, češ četrt ure pa se je onesvestil. Njegova žena je hitela k zdravniku dr. Kržanu na Jesenice, ki je dovolil, da je po poškodovanca prišel bolniški avto. Nesrečni Krivec ni imel prebite lobanje, pač pa je bila presekana žilica in iz te je izkrcaval v glavo. Njegova smrt je vzbudila splošno obžalovanje, tembolj, ker je bil uboj storjen v tolikšno nenadno lahkomiselnost. Nikakor pa ni bila kriva ljubosumnost, ker nihče izmed udeležencev ni imel ženske s seboj.

Ni ga lovila

V mladem zakonu je nastala prva burja. Medsebojnih očetkov je bilo brez števila in nič preveč izbrani niso bili.

„Nisem za teboj letala!“ je nazadnje vzkliknila ona vsa jezna.

„Vem. Saj tudi mišnica ne leta za mišjo, pa jo nazadnje le ujame.“

Pomlad v dolini gradov

Izletniki bodo prevzeti nad njenimi lepotami

Novo mesto, marca

Okolica dolenske metropole — Novega mesta je med najlepšimi kraji Jugoslavije. Kamorkoli greš, povsod dobiš nekaj stare romantike, divne pokrajinske slike, nepokvarjeno prirodo, lahko pristopne izletne točke, ki že zgodaj spomlad privabljajo meščane, okoličane in izletnike od blizu in daleč na oddih.

Izhodišče za razne eno — ali večdnevne izlete je Novo mesto. Ko si ogledaš njegove zanimivosti in znamenitosti, lahko kreneš preko Kandije, kjer so pred leti odkrili spominsko ploščo Novomeščanu Milanu Pušlju, mimo vzorno urejene Kmetijske šole na Grmu v okolici. Grad Grm, je l. 1646. sezidal grof Mordaks in ga je leta 1866. kupil od Antona Smoleta kranjski deželni odbor za sadjarsko in vinarsko šolo, ki je še danes eden najvzornije urejenih kmetijskih ustanov, kjer dobiva naš kmečki rod podlago za umno gospodarstvo. Če preko mosta zaviješ na desno, si kmalu pri gradu Kamnu, nekdanji Sukljevi rezidenci, in od tu si v nekaj minutah na smihelskem pokopališču, kjer te bo gotovo zanimal grob Prešernove izvoljenke — Julije pl. Scheuchenstulove. Tam na desno ob pešeni poti stoji starinski kamen, kjer ga včasih kdo objuše s cvetjem... Lahko si ogledaš tudi Trdinov zadnji dom na novomeškem novem pokopališču. Ob potu na Marof se boš ustavil ob vili, kjer je pred leti pokojni Kette v tihih mesecnih nočeh sanjal o Angeli Smoli in je pel pesmice... Mesto samo in pa okolica je zelo privlačna letoviška in tujsko-prometna postojanka.

Sirša novomeška okolica je znana kot

„dolina gradov“. Ogledaš si stari lukenjski grad. Preko Prečne si v dobri uri tam. Staro, golo zidovje štrli nad izvirov vode, kjer je električna centrala za mesto. Ozka, romantična dolina je kot nalašč za ljudi, ki iščejo miru. — Če kreneš na drugo stran, prideš na Mehovec Pogance, Ruperc vrh, na razvalino Mehovega, pa na Zalog, Graben, Bajno, Stari grad, Volavce, Gracarjev Turn, ki so dali tem krajem naziv „dolina gradov“. Gotovo te bo zanimal Otočec niže doli ob Krki, ki se kakor smaragdno zelena nit vije med polji, travniki in gozdovi. Otočec je znan kot biser dolenskih gradov. V bližini je Struga, ki leži na terasi, malo stran od vasiče Gumberg. Je enomastropen grad, last Antonije Fichtenau. Iz virov zgreš, da so graščaki tega gradu nad sto let oskrbovali pošto v teh krajih do Trebnjega in doli v Metliko, v Toplice in celo v Ljubljano. Tudi naš romantik Ivan Tavčar nam je opisal zgodbo „Otok in Struga“, katere dejanje se je vršilo na teh gradovih.

Preko Bršljina kreneš lahko v podnožje Trškogorskega gričevja, kjer se med iglavci in bukvinjo bliščijo stare sive stene Hmeljnika. Starinski predmeti, slike, staro orožje — vse to vabi izletnike, da si ogledajo neme priče preteklosti dolenske zemlje, ker živi mgoloti teh gradov žive samo še v pravljicah...

Novomeško Tujskoprometno društvo skrbi za markacije na vse lepe postojanke bližnje in daljnje okolice. Markirane so poti skozi Pangrčgrm, Gabrije, ali mimo „Tovarne“ k studenku „Gospodičnice“ in od tu na Krvavi kamen, k Sv. Miklavžu (969 m), kjer je planinsko zavetišče, pa gori na

Grad Otočec ob Krki

Trdinov vrh ali Sv. Gero (1181 m). Gorjanci so zadnja leta zelo obiskani. Pri Sv. Miklavžu lahko prenočiš in jo mahnesh na drugo stran v prelepo Belo Krajino, kjer je pomlad najlepša.

Lepa izletna točka so znane Brusnice, posebno tedaj, ko je drevje v cvetju, ko na Jurjevo vse ozeleni, ko oživlja hoste in ga je kukavica. Iz mesta si mimo Zabje vasi, Cikave in Rateza v dveh urah tam. Prijazna je velika gračasta vas v prelepi dolini med gozdnatim gričevjem, malo stran od glavne ceste Novo mesto — Brežice. „Brusniške hrustavke“ so znane po vsej državi in daleč izven naših meja, saj gre do celo na Dunaj! Zamislite si idilo: na 2 km² veliki ploskvi cvete takna množina češnje, kot nikjer v Jugoslaviji. L. 1934. so jih izvozili nad 70.000 kg Res, lepa je pomlad v tem ktičju Dolenske, ko cveto češnje... Ko bodo cvetele, vzemi nahrbtnik in poglej to čudo, še rajši pa potem, ko bodo zorele v pozni pomladi...

ma zelene, že romajo Novomeščani na Trško goro. Od raznih strani je markirana pot. Če greš po cesti nizdol ob Krki in jo ubereš kar čez poljske poti do cerkvice, si v dobri uri zgoraj. Pot te vodi skozi lepo obdelana polja, kjer pravkar delajo marljivi Dolenci prva pomladanska dela, v gozd, med ogradami, kjer se svetlika zidanice. S Trške gore je nepopisno lep razgled. Naskoli so kot posejana gradovi, tu pa tam razvaline. Pod teboj je Otočec. Nehote se spomniš: kje so lastniki Ulrich de Werde, pleniči Vilanders, Senkoviči, Doloviči, Slenec, pl. Schweigerji? Ostalo je zidovje, staro in sivo, krasni modeli za slikarje-umetnike. Diven je razgled po Krški dolini do Krškega in Brežic. Pred teboj so Trdinovi Gorjanci, tam pa, kjer dela Krka velik ovinek, pa teži dolenska metropola v vsej svoji mikavnosti. Nove vile rastejo ko gobe po dežju to in onostran Krke, strehe se svetlikajo v zahajajočem soncu... Gornja Krka raven leži ko na dlan, oko ti gre tja do kočevskih gozdov z Rogom v sredini. Če si se utrudil, ti požene kri v žile dober cvček iz zidanice ali niže doli v gostini, kamor roma sodej ob nedeljskih popovednih stero in mlado. Priden Dolencec pa več trte, jo obrezuje — in črček ga priganja:

Veži trto, veži trto,
da boš vince pil;
saj srce ne bo potrto,
če jo pridno boš škropil.

Zdaj, ko po mrzlih zimskih dnevih bože sonce tako tople pripeka, hite izletniki na dolensko stran. Marsikdo, ki je že prehodil Gorenjsko in planine, najde tudi v okolici Novega mesta prijetne izlete. Kodre ne ve, kam bi v nedolgi, naj enkrat zavije na dolensko stran, pa na Trško goro in se bo vračal v prijetne dolenske kraje. — an.

P. n. občinstvu naznanjam,
DA SEM dne 24. t. m.

OTVORIL

v Ljubljani, Prešernova ul. 9
(poleg glavne pošte)

trgovino s čevlji

Moje geslo bo: DOBRO
BLAGO in SOLIDNE CENE

JULIJ VODNIK

Domače vesti

Prva lekcija

novoga jezikovnega tečaja iz rušine, ki je včeraj izšla v ponedeljkovi izdaji našega lista, je nazorno izpričala, kako živi potreba, da je uredništvo ustreglo s to novostjo. Po mnogih trafikah in prodajalnih časopisja je bil list kmalu razprodan in nogo zainteresenti, ki so se nameravali pridružiti armadi hvalačnih učencev, pa so bili prekasni s svojim zanimanjem, so ostali na vsem začetku brez potrebnega učnega gradiva. Da tudi v bodoče ne bi bilo podobnih neugod, priporočamo vsem, ki se žele posvetiti študiju ruskega jezika v ponedeljskem tečaju, da ne odlašajo z odločitvijo in se naroče na ponedeljsko izdajo našega lista. Za naročnike, ki se prijavijo do konca tega meseca, je poskrbljeno, da bodo prejeli potrebne lekcije tudi za nazaj, medtem ko zamudnikom ne moremo jamčiti zanje. Ponedeljsko »Jutro« velja po pošti 5 din, po raznašalcu na dom dostavljeno pa 6 din na mesec in se naroča pri upravi »Jutra« v Ljubljani, Knaflijeva 5.

Danes je razstava

srebrnih in plavh lisic
v trgovini

L. ROT

Ljubljana, Mestni trg 5.

Vabimo Vas na ogled!

* Jugoslovanski podoficirji so stebel naše oborožene sile. To je splošno znano dejstvo, a posebno tehtno naglasja to Svetislav Milosavljević v »Narodni Odbrani«. Podoficirji so pomočniki oficirjev, v mirni dobi pri vzgoji vojakov do njihovih številnih dolžnosti, v vojni pa so pomočniki pri vodstvu manjših enic. Podoficirji so starešine oborožene sile, najbližji vojakom, to so prvi sodelavci vodij majhnih osnovnih enic v sestavi oborožene sile. Podoficirji so torej kot najnižji starešine v stalnem, neposrednem stiku z vojniki, zato imajo največji vpliv. Podoficirji jugoslovanske vojske, mornarice in letalstva prednjačijo ob vseh prilikah vojakom z osebnim zgledom in razvijajo največjo delavnost s tem, ko prenašajo na svoje vojake najlepše vojaške vrline: disciplino, resnost, čistost, odločnost in delavnost, premočje, razen tega so podoficirji jugoslovanske oborožene sile prežeti s sijajnim zgledom, ki so jih zapustili podoficirji srbske vojske posebno v dobi slavne vojskovanj od 1912 do konca 1918. So dostojni pomočniki svojih starešin, tako skupno z njimi uživajo ljubezen in največje zaupanje svojih vojakov. Jugoslovanski podoficirji so popolnoma dorasli svojim težkim dolžnostim. Oni so stebri vojske, mornarice in letalstva, oni so hrbenice naše državne oborožene sile.

* Tožna spominska svečanost v Kruševcu. Kolo srbskih sester v Kruševcu je v nedeljo ob 11. dopoldne priredilo na dvoršču vojašnice pespolka »Carja Lazarja« spominsko svečanost ob 25letnici mučeništvov, ki so jih sovražno rabilji obseli in ustrelili za časa zasedbe leta 1916. Prireditelj je bilo mnogo predstavnikov oblasti, sorodniki pokojnih, pevsko društvo »Obilica«, srednješolska mladina in ostalo prebivalstvo. Po cerkvenem obredu je šef davčne uprave Dragomir Petković, ki je bil pred okupacijo župan v Kruševcu in pričel teh žalostnih dogodkov, izpregovoril krasne spominske besede, bodreč po pokojnih žrtvah današnje pokolenje v obrambi domovine.

* Iz gozdarske stroke. Državni strokovni izpit gozdarskih uradnikov s popolno srednješolsko strokovno izobrazbo sta uspešno položila pri ministrstvu za gozdo- in rudnike v Beogradu Slovenca Šumarija Ljudež Mušić iz Slovenjega Gradca in Tomo Majer iz Ptuja.

* Poroka. Poročila sta se letalski kapetan I. stopnje g. Jože Rugale, sedaj v Nišu, in gđc. Ružica Flešova iz Sarajeva. Poroka je bila v nedeljo. Čestitamo!

* Novi grobovi. V 64. letu starosti je preminil v Murski Soboti orožniški nadrednik-vodnik v pokloju in občinski tajnik g. Franc Gregorič. Pogreb bo danes ob pol 17. v Murski Soboti. — Po dolgem trpljenju je zapustila svoje družgo g. Minka Ogorečeva. K večnemu počitku so jo položili včeraj. — Umrli je zobotehnik g. Danilo Jeršek. Pogreb bo v sredo ob pol 15. iz kapele sv. Janeza na Zalah k Sv. Križu. — Pokojnim blag spomin, žalujočim svojem naše iskreno sožalje!

FRANZ JOSEF GRENCICA

* Velik dom kulture v Pančevu. V kratkem bodo v Pančevu položili temelje za dom kulture, ki bo ena izmed največjih prosvetnih palač v Jugoslaviji. Zgrajena bo na površini 2500 m² in bodo stališča znašala nad 7 milijonov dinarjev. Je pa tak dom tudi resnično potreben. Pančevu šteje že ne kaj nad 25.000 prebivalcev. Poročilo smo, kako lepo se Pančev razvija v industrijsko-

skem pogledu. Z naraščanjem prebivalstva, še zlasti industrijskega delavstva in uradništva, se bolj in bolj čuti potreba po zborovalnih prostorih. Še posebno pa je potrebna dvorana, kjer se bodo lahko vršile gledališke in filmske predstave, koncerti in druge prireditve. Zato so društva sestavila poseben akcijski odbor, ki mu načeluje župan dr. Milan Zako. V večini so Sokoli. Znatel od potrebnega denarja je odbor že zbral. Izkazalo se je spet, kakor v večini krajev, da so siromašni ljudje najbolj darežljivi. Novi kulturni dom v Pančevu bo stal sredi mesta v Ulici prestolonaslednika Petra, kjer bodo porušili stare zgradbe in bo procelje novega doma dolgo 55 metrov. Glavna dvorana bo imela prostora za 1.180 gledalcev in primeren od urejena bo tudi krasna telodavnica, kopališče in drugi potrebni prostori. Vsekakor bo to eno največjih pridobitev naglo se razvijajočega Pančeva.

* Velika vrneta za strelski sport. V sru- su smadije, v Kragujevcu, je streljanje že od nekdanj najbolj priljubljen narodni sport. Lepe zmage na strelskih tekmah

ELITNA KOSMETIKA in PARFUMERIJA — »VENUS« PALACA BATA

* Koruzna moka in fino pecivo. Zagrebška občinska uprava je dala pekovskim mojstrom nova stroga navodila, po katerih ne smejo mešati koruzne moke v testo za belo pecivo. Doslej so se nekateri mojstri pregrešili in se bodo morali zaradi tega zagovarjati. Zagrebška občinska uprava je ponovno postavila pekovske mojstre, da bo odločno nastopila zoper vsak prestop, da bo do morali ne samo plačati precejšnje globe, marveč, da bodo tudi poslani na prisilno bivanje.

* V Splitu gradijo tri parnike. Uprava »Jadranskih brodogradilšč« v Splitu se pogaja z neko tujo družbo glede gradnje treh velikih parnikov, ki jih bo omenjena družba potrebovala za plovbo po Sredozemskem morju. Dokončnemu podpisu pogodbe je zaenkrat v oviro samo nabava deviz za plačilo Dieslovih motorjev. Čim bo to uspelo, se bo delo v splitski ladjedelnici spet lahko poživilo, saj bo okrog 400 delavcev dobilo službo za najmanj 13 mesecev. Vsak izmed treh parnikov bo veljal okrog 26 milijonov dinarjev.

* Za izpopolnitev učiteljske izobrazbe. Med hrvatskim učitelstvom se je sprožil pokret za reorganizacijo učiteljske izobrazbe. Na zagrebškem vseučilišču naj bi se ustanovila pedagoška fakulteta, kjer bi se morali v vzgojstvu izobraževati učitelji vseh kategorij, da bi se zadostno pripravili za bodoči poklic. Za bodočega hrvatskega učitelja zahtevajo enotno srednjo šolo ter obisk vseučilišča. Zadeva je tem nujnejša, ker se bo s tekočim semestrom končala možnost višjega šolanja učiteljev v Zagrebu. Tu je bil z letom 1940. zaključen rok za vpisovanje v 30. pedagoško skupino na pedagoški fakulteti, zagrebška univerza pa ni nič storila, da bi se ta pravica podaljšala, ali da bi se učitelstvu nudila kakša druga možnost visoke pedagoške izobrazbe.

* Hrvatska filatelistična zveza je v nedeljo zborovala v Zagrebu ob velikem skenjanju filatelistov. Med drugim je bilo sklenjeno, da bodo še nadalje vsaki drugi mesec izdajali po en zvezek »Priručnika«, čigar letnik bo skupno obsegal tisoč strani. V uredništvu Dragana Novaka bo nadalje izhajalo službeno glasilo »Hrvatska filatelija«. Tuži novemu vodstvu načeluje dosedajni zaslužni predsednik Radoslav Horvat. V članstvo je bilo sprejeto filatelistično društvo v Sremski Mitrovici, ki sicer po območju ne spada v banovino Hrvatsko.

* Darve v gorah. Predavanje Slavka Smoleja pod tem naslovom je tako zelo dobro uspelo, da moremo trditi, da je ne samo preseglo vsa pričakovanja, temveč da ga moremo označiti kot najboljšo dosedanje alpinistično-skiopletno predavanje v Ljubljani. Zaradi tega se je odbor AK Skale odločil za ponovitve predavanja v sredo 26. t. m. ob 20. uri v franciskanski dvorani. Opozarjamo že v naprej vse zainteresente, naj si nabavijo vstopnice v predprodaji v kinu Unio, da se ne bo zgodilo kakor zadnjič, ko je moral marsikdo oditi domov, ker ni bilo več vstopnic na razpolago. (—)

* Za propagando našega turizma. Pod tem naslovom čitamo v sušaških »Primorskih Novinah« naslednja razmotrivanja: Našemu turizmu pripisujejo v današnjih težkih časih veliko pozornost na vseh mestih. To je razumljivo glede na razmero velike dohodka od strani tujcev, ki obiskujejo naše državo, še bolj pa glede na to, da predstavlja dohodek od tujkega prometa skoraj največji, pogostokrat edini večji dohodek mnogih naših krajev, posebno onih na primorju. Letos se posveča našemu turizmu še večja pozornost, saj spet ne moremo računati na dotok tujcev v večjem številu. Največ smo z dobrim uspehom storili propagando na Madžarskem. Ostale države skoraj ne pridejo letos v poštev. Zato pa je pričela živahna propaganda, zlasti za naša primorska mesta, v notranjosti države. Tujkoprometne ustanove pravilno pismujejo, da je najbolj zdrava podlaga za napredek našega turizma v tem, da se zagotovi stalen obisk naših primorskih krajev od strani naših državljanov iz zaledja Jugoslavije. Na to stališče so se postavile naše turistične ustanove, zato se letos posveča največja pozornost propagandi našega turizma po Jugoslaviji. Vrstijo se predavanja, prikazujejo se slike in posnetki prirodnih in drugih lepot jadranskih krajev, razširja se propagandno gradivo. Delo v tem pravcu je rodilo že nekaj dobrih uspehov, ki se bodo pokazali že v letošnji sezoni.

električni centrali v rudniku Tresibabi v moravski banovini hudo opekeli 17letni slovenski rojak Janko Napotnik. Prepeljali so ga v bolnišnico v Knjaževcu, kjer pa je že naslednji dan podlegel za opeklinami. Za njim žalujejo mati Antonija ter brata Viljem in Franc, z njimi pa vsi ostali naši ožji rojaki in drugi tovariši na rudniku. Tudi njegov oče je na enako žalosten način končal življenje v istem rudniku. Smrtno se je ponesrečil lani 14. januarja v rovu. Ko so ga spravili na dan, je bil že mrtev. Janko se je zelo zgodaj začel truditi za družino, da je postal po očetovi smrti edini rednik svoje matere in dveh svojih mlajših bratov. Zal je nesrečna usoda še njeega iztrgala iz kroga njegovih dragih. Njegova smrt je zbudila splošno obžalovanje. Naj bo mladi žrtvi poklica ohranjen časten spomin!

* Saharin je prodajala. Visoke cene sladkorja so marsikje odprle vrata nedovoljenemu prodajanju saharina. Orožniki v Krškem so prijeli 48letno Marito Gorencovo, pri kateri so našli 10 zavitek saharina, dočim jih je 6 prej odvrgla, a so jih takoj nato našli Gorencova se izgovarjala, da je kupila saharin za lastno uporabo, vendar ji tudi ta zagovor ne bo mnogo pomagal. Ker so sličili primeri prodajanja večkrat zgodili v krški okolici je zanimivo, kdo prav za prav donesla saharin v našo okolico. Še vsi, ki so bili zadržani pri tem postu izjavljajo, da so kupili saharin od nekega moškega ki ga pa baje nihče ne pozna.

* Tatvine in vlomi v Radečah. Poročajo nam: Le nekaj dni je minilo odkar smo poročili o celi vrsti tatvin in vlomov ki so bili izvršeni v Radečah in bližnji okolici. Toda že v času od sobote na nedeljo so obiskali tatovi srambo ob Lovarju, Jozefa, orožnik v pokolu. Skozi okno so vdrli in odnesli okrog 25 kg masti ki jo je nekdo čuval za slabo časa, dalje 3 moške srčice in dve sprednji hlače, več butik in nekaj žeganj. Mimogrede so spravili v žep tudi nekaj različnih ključev škode iz 1900 Din. Nato so obiskali stanovanje šolskega uravnilca Plen ni bil obličen. Odnosi so nekaj narov otroških čevljev, ležajo kožo več kresov oblike in nekaj spodnjica perila. Skupna vrednost je nekaj nad 300 Din. Orožništvo vrši polzvedbe z vsa marljivostjo.

Iz Ljubljane

u— Še obisk zme. Še v nedeljo zvečer in pozno v noč je pihal močni jug, v noč na ponedeljek pa se je dvignil sever. Na to se je vili dež v zračnih jutrinih urah pa je začelo — snežiti. Drobne in lahke snežinke so naletavale skozi okna do ete ure in komaj vidno pobelile travnike in polja na periferiji. Živo srebro je padlo na ničlo. Proti podnevu se je pokazalo izza oblakov sonce a le za kratke čas, pa tudi temperatura se je dvignila. Nagačivi marec se je spet malo prigibal nima na več posebne moči. Močnejše so pobelili bližnji hribi.

u— Dela na Marmontovi ulici. Marmontova ulica bo že v bližnji bodočnosti znatno pridobila na svojem pomenu, saj je edina vzporednica Tržaške ceste in bo v postavlja neposredno zvezo Mirja in odtod mestnega središča z Vičem, ki se stalno in naglo razvija. Ob Marmontovi ulici raste nove lepe in moderne vile, na odseku od Mirja do Langusove ulice so delavci, mestne občine urelihi, crstiče, z najmlajšim kamnom in naprili in na obeh straneh hodnike za pešce. Hedniki so za zlat posut z gručem, kar pa ni čisto ni primeren, posebno ne v sedanjih časih ko so cene obitvi tako zelo prokile. Hodniki za pešce bi morali vsekar afahtati, kar je na primernejše in trajno. Zlat ko so se urelihi pločniki do Langusove ulice bi jih moral napraviti do Jadranske do kamor sira za zlat Marmontova ulica.

u— Tržaško cesto kopačo d'le. Dela večera obega na tej važni trati in čviti naša mesta stalno odgajajo. V dno glbole in širše kotanje na zgornjem delu ceste so poruli z ostrim, debelo namoljenim kamnom, tako da močno trnijo pnevmatike avtomobilov, posebno težko nelženih voz. Pa tudi velike strošče ima mestna občina z reprezentnim kamnom, dočim bi temeljita ureditev, a f tiranje ali tikovanje z gručnimi kockami za več let zadovoljla vse. Prav tako je nužno potrebna ureditev hodnikov za pešce ob Langusove ulice do Viča. Na tem odseku pločnikov prav za prav ni in so prči stalno izpostavljeni nevarnosti, da jih podere ta ali oni brezbratnji kolezar. Včeraj pa bi se bila sbrala prva večja nesreča, ko je težko obloženemu tovornemu avtomobilu na otem kamenu povzročila pravmatika. Na srečo je vozil šole zelo previdno in je voilvo nazlo ustavil.

u— Upokolitev. Upravnik pošte Ljubljana I. g. Franc Šolnar je bil z ukazom od 6. marca t. l. upokojen.

u— Pravniki zavedne narodne žene. Petdesetih gduke danes gospa Marija Stamarčeva, sorodni želznicega uradnika v pokolu v Mostah. Po rodu je iz Viča, iz družine Jarčevih. Zgodaj je začela pridno sodelovati pri Sokolu in pri CMD. V srednem zakonu z družinim kim rojakom Rafaelom Stamarčev je vzgojila v narodnem duhu svoja dva sinova in prijazno uredila svoj dom v Grabljičevci ulici. Seveda je še vsemer marljiva sodelavka pri šentpetrski CMD kakor tudi pri Sokolu in CMD v Mostah. Čestitamo in želimo še mnogo srečnih let!

u— Umetnična razstava srbske in slovenske »Lade« v Jakopičevem paviljonu vzbuja med umetnost ljubcem občinstvom veliko zanimanje. V njej razkazuje nad 120 del 16 srbskih in 19 slovenskih umetnikov in kinarjev. Radi raznolikosti umetnin tako po tehnikah kakor tudi po vsebini je ta razstava zelo poučna. Zanimiva pa je tudi radi složnega sodelovanja starejših in mladih umetnikov, ki se po stili sicer razlikujejo, a jih navdaja ena želja, da pokažejo kulturno sodelovanje med Srbi in Slovenci. Naj bi nihče ne zamudil priložnosti, da si ogleda razstavljene umetnine, saj pričajo v teh negotovih časih o naši skupni želji, da se v miru posvetimo svojim svobodnim kulturnim težnjam.

u— V Sentjakobskem gledališču bodo ponovili na praznik 25. t. m. ob 20.15 Bučarjevih »Na Trško gori«. Lepa zgodba in pesmi poživljajo dejanje. Igra navdušuje obiskovalce tako, da so bile vse predtave razprodane. Pri predstavi sodeluje mladi pevski zbor in orkester Sotla I. od vodstvom Danila Bučarja. Prekrbite si vstopnice že v predprodaji.

u— Podružnica SVD šiška. V četrtek 27. t. m. ob pol 20. bo predaval v deški ljudski šoli v Sp. šiški g. dr. M. Jeršek o negi vrtnic. V nedeljo dopoldne ob dveh bo

razborno obrezovanje sadnega drevja. Stanemo se na križišču Verovškove in Osetovete ulice.

u— Predavanje v d'štvu »Pravila«. V sredo 26. t. m. bo ob 18. uri predaval v dvorani št. 79 justične palače g. univ. prof. dr. Rudolf Sajovic o temi: »Tožbe o cililoppravni zahtevkih, o katerih je odločje že upravno oblastvo«.

u— Pogled v sodobno Turčijo je naslov predavanja, ki ga bo imel urednik in publicist g. Božidar Borko jutri, dne 26. t. m. na Ljudski univerzi (Kongresni trg, mala dvorana Filharmonije). Začetek ob 20. uri. Vstopnine ni.

u— Treznostni teden bo letos, kakor smo obveščeni, od 30. marca do 6. aprila. V Ljubljani bo v nedeljo v franciskanski dvorani ob pol 11. treznostna akademija in občni zbor društva treznosti.

Fotomaterji!

to morate vedeti, da Vam razvija kopira in povečava najhitrejša, najlepše po stari ceni

FOTO TOURIST — LOJZE ŠMUC
Aleksandrova 8.

AMATERIJEM izven Ljubljane pošljamo filme pošto obratno to je, ako dopolnite film sprejemno, ga zvečer že odpošljemo.

Poizkusite enkrat tudi Vi!

u— JNAK Edinstvo, Drevi ob 18. odborova seja.

u— Združenje krojačev, krojačje in sodnih obrti v Ljubljani priredi v sredo 26. t. m. ob 20. uri v restavracijskih prostorih hotela »Strukelje« članski sestanek. Na sestanku bodo razpravljali o važnih obrtniških zadevah. Vabljeni je članstvo, da se sestanka polnoštevilno udeleži. Zadržni naenklj: Može.

u— Združenje prevoznikov v Ljubljani opozarja vse svoje cenj. člane na glavno letno skupščino, ki bo 29. t. m. ob 19. uri v salonu prj Keršiču, Celovška cesta 36. Uprava.

u— K spremembi poseti, navedeni v sobotni številki nam je sporočil g. Golob, stannar s Cankarjevega nabrežja, da ni točno na navedba, da bi bil on kupil od ključavničarja Grosičarja hišo v Kladezni ulici št. 2. Kupec je druga oseba.

u— Pogreb Marije Culkarjeve roj. Avšičeve bo danes ob pol 6. uri z Zal. kapele sv. Andreja (ne ob pol 5. uri, kakor navaja smrtno na navilo). (—)

u— Sklad prof. dr. Pavla Grošlja. Namestu venca na grob pokojne ge. J're Brančeve so poklonili prijatelji g. urlv. asistenta g. Janka Brancu z nas-k 220 Din skldu prof. dr. Pavla Grošlja. Z sklad so razen že imenovanih darovali: nemenovali krožek prijatelj dr. P. Grošlja 500 Din, mr. ph. Ramon Rud-ff 90 Din dr. Pance Pavel, Krani, 50 Din, dr. A. Zupančič, advokat, Trebnje na Dolenjskem 50 Din, Jelačin Ivan, večgogovec 1000 Din prof. Franc Dož-n 120 Din, p. of. Moder Anon, št. Vid nad Ljubljno, 80 Din, Verbič Josip, prof. v p., 100 Din.

Iz Maribora

a— Razdeljevanje žilskih naznake. V smislu razglasa metnega preskbovalnega urada bodo razdilevali v četrtek 27. marca žil'ske karte za silede ulice: V dekl'ski ljudski šoli v Mikolčevci 1. za Gosposko, Gregoričevce, Jerko-o, Jurčičvo, Ključavn črsko ulico ter Ljivado, v dekl'ski ljudski šoli v Razlogovi ulici za Ciril-Metodovo, Cvetlično, Franci kanksko in Loško ulico, v dekl'ski ljudski šoli II v Razlogovi ulici za K'avnisko, Kocenovo, Kopernikovo, Kralja Marka, Kremplovo, Motherjevo, Pinarinkovo, Predilniško Principovo, Prisvino, Trdnovo in Wilsonovo ulico ter Oreško nabrežje, v dekl'ski ljudski šoli v Gosposvetki ulici za Korosčovo, Kralj Matjaževce, Medvedovo, Gosposvetško in Nekrepovo ulico ter Na poljan, v dekl'ski ljudski šoli v Zolgerjevi ulici za Betnavsko in Dvofakovo, v dekl'ski ljudski šoli IV na Ruški cesti pa za Metekovo, Verstovškovo, Wolfovo, Parmovo, Popovičovo in Pohorsko ulico ter Ob železnici.

a— Nov sneg je pobelil vrhove Pohorja in Korjaka. Zaradi tega je tudi temperatura precej padla.

a— Šahovske novice. V tekmovanju za prvenstvo Slovenske šahovske zveze se je vršila v nedeljo dopoldne v prostorih hotela »Mariborski dvor« revanšna tekma med šahovsko sekcijo SK Železnica in šahovskim klubom UJNZB »Vidmar«. Tudi tokrat je zmagal SK Železnica, in sicer z rezultatom 5:3, tako da poide SK Železnica v semifinale s Celjskim šahovskim klubom in s pomembno zmago nad »Vidmarjem« v razmerju 10 in pol : 5 in pol. Rezultati revanšne tekme so bili sledeči: Babič (2) : Marvin (V) 0:1, Vidovič (2) : Lukeš (2) (V) 1:0, Eiletz (2) : Kukovec (V) 0:1, Regorčič (2) : Gerželj (V) remis, Maroti (2) : Kuster (V) remis, Knechtli (2) : Lukeš ml. (V) 1:0, Foray (2) : Peče (V) 1:0, Eferl (2) : Nosan (V) 1:0. Prva semifinlna tekma za prvenstvo Slovenske šahovske zveze bo v nedeljo 6. aprila v Mariboru.

a— Iz gledališke pišarne. Danes dopoldne prinaša mariborsko gledališče Benediktjevo komedijo »Dva tučata rdeča roža«. Ker bo to zadnja predstava te fine in zabavne igre, se na to posebno opozarja. Veljajo zn'žane cene. — Doroteja Angermannova — hči šlez. p'storja — je ena tistih svojevrstnih »Hap'mannovih dram«, v katere je avtor, ki je obenem priznan tudi kot pisatelj utopičnih in miselnih romanov, prav resno vt'ni pečat svoje osebnosti. Vsebinske in mestoma pre-re-ljive drame je skozi vseh pet dejani zelo napeta in predvaja živ roman na odru.

a— Zdravniško službo za nužno pomoč članom OUZD in svojem v'sji v nedeljočivih primerih in v odstopnosti pristojne rajskega zdravnika danes v torek 25. t. m. p. dr. Stanislav Lajavec, Marbor, Klavniška ulica 7.

a— Sokol II Pobrezje vabi svoje članstvo na predavanje o denarstvi, ki bo v sredo 23. t. m. ob 19.30 v dvorani p'obreskega kluba.

a— Požari. V šik-lah na Dravskem polju je ogenj uničil gospodarsko poslopje posestnika Simona Hergana, ki trpi zaradi požara okoli 70.000 din škodo. V Sodnji Novi vasi pri Slovenski Bistrici je do tal zorela domačija poselnice Marije Jerovškove, ki je oskodovala za preko 60.000 Din.

a - Trgovina in obrtniška blaginja v Mariboru je imela te dni svoj redni občni zbor, ki ga je otvoril in vodil zaslužni predsednik g. Vilko Veitl. In poročila mariborskega tajnika g. F. Zidarica je razvidno, da posluje blaginja še nad 15 let v vsesplošno zadovoljstvo svojih članov in je edina socialna in humanitarna stanovska ustanova te vrste v naši državi. V teku 15letnega poslovanja je izplačala skupno 1.917.604 Din za razne stroške zdravnikov, zdravil, bolnice, sanatorijev in zdravilišč. Bolniški akcij izplačala 189.310 Din dohodkov, izdatki pa so znašali 58.377 Din za zdravilce, 34.770 Din za zdravila, 18.107 Din za bolnice in sanatorije ter 36.014 Din za upravne stroške. Aktivna je znašala ob koncu preteklega poslovnega leta 303.665 Din. V smislu predpisov zakona o gospodarskih zadrugah je občni zbor soglasno sklenil, da se naslov Trgovska in obrtniška blaginja v Mariboru preimenuje v »Trgovsko in obrtniško bolniško društvo«. Volitev letos ni bilo.

a - Pregled motornih vozil. Predstojništvo mestne policije v Mariboru opozarja, da bo pregled se nepregledanih motornih vozil za Maribor-mesto dne 26. marca ob 15. v garažah Mestnega avtobusnega podjetja na Tržaški cesti. Oni, ki bodo vozili z nepregledanimi motornimi vozili, bodo kaznovani v smislu uredbe.

a - Težka prometna nesreča se je pripetila na Kralja Petra trgu. Spisali se je namreč konj posestnika Marka Klemenčiča iz Metave, ki je dirjal okoli prometnega otoka ter podrl železničarjevo vodo Ivano Pintarčičovo, ki je oblačila z zlomljeno nogo in težkimi notranjimi poškodbami. Konj je zatem zdirjal proti Rušici cesti, kjer se je voz, v katerega je bil vprežen konj, prevrnil. 11letni Ivan Klemenčič, ki je sedel na vozu, se je poškodoval na glavi in rokavi. Pintarčičovo in malega Klemenčiča so reševalci odprnili v bolnišnico.

Iz Celja

e - Sneg je v ponedeljek jutraj po belil vrhove okrog Celja. Tudi v Celju je jutraj snežilo, vendar pa je sneg splošno skopnel. Ozračje se je spet močno ohladilo.

e - Umrli je v nedeljo na Kerkovi cesti 21. v 63. letu starosti g. Feliks Mahor, učitelj v p. in bivši blaginjak Ljudske posojilnice v Celju. Pogreb bo jutri ob 18. iz mrlišnice na mestnem pokopališču. Pokojnemu bodi ohranjen blag spomin, svojcem naše iskreno sožalje!

e - Ljudsko vseučilišče. V risalnici meščanske šole bo predaval v četrti 27. t. m. ob 20. g. Slavko Smolej z Jesenic o temi »Za cvetenje preko Karavank in Julijce« in predaval svoje mojstrske barvne posnetke planinskega cvetja in najlepših delov Karavank in Julijce ob najrazličnejših dnevih in letnih časih. Prijateljem narave in planin se obeta užitek, kakor ga v Celju še nismo bili deležni.

e - Zerjav mu je odtrgal roko. V premočkovniku tvrde »Bohemije« v Oseni pri Celju se je v soboto popoldne težko ponesrečil 29letni rudar Ivan Petek iz Zagradca pri Celju. Pri delu ga je zgrabil žerjav in mu odtrgal levo nad komolcem. Nesrečnega so oddali v bolnišnico.

e - Ziva baka. Pri Sv. Roku blizu Rogatca se je 13letna posestnica hčerka Matilda Mordejeva v soboto doma preveč približala zakurjenemu štedilniku. Deklici se je vnela obleka. Plameni so prizadejali deklici hude opekline na spodnjem delu telesa. Ponesrečenko so prepeljali v bolnišnico.

e - Usoden preprič zaradi mejnika. V Gaberčah pri St. Janžu na Dolenjskem sta se v soboto okrog 18. spila zaradi mejnika 38letni posestnik Josip Bec in njegov sosed Janez Mazver. V prepriču je Mazver pograbil kamen, ga zagnal v Beca in mu polomil več reber. Beca so oddali v bolnišnico.

e - Vrat si je prerezal. V nedeljo okrog 19. si je 20letni dninar Josip O. S. Hudinje pri Celju ob potoku Hudinje prerezal z nožem vrat. Obupanca so prepeljali z reševalnim avtomobilom v bolnišnico. Njegove poškodbe niso smrtonosne. Kaže, da je izvršil dejanje zaradi družinskih razmer.

e - Kazen za roparski napad. Pred petlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju se je zagovarjal 21letni, na Vransko pristojni Matija Piki, delavec brez stalnega bivališča, zaradi razbojništva. Piki je bil obtožen, da je lani 1. oktobra okrog 19. v bližini potoka Boljske za pokopališčem na Vranskem napadel delavca Ivana Zorka, ga pobil s kolom na tla, mu pokleknil na prsi, ga zgrabil z eno roko za vrat, z drugo pa mu vzel iz hladnega žepa in denarnice 22 din drobiža, nato pa izginil. Piki je zanikal dejanje in izjavil, da je bil v kritičnem času pri svoji teti na Vranskem. Zorko pa je pri soodenju potrdil, da je bil napadalec Matija Piki, ki ga je bil pri napadu točno spoznal. Piki je bil obsojen na 1 leto in 4 mesece strogega zapor.

Iz Kranja

r - Koncert kranjskega pevskega zbora v Narodnem domu je dokaj lepo uspel. Od lanskega leta smo opazili veliko napredek. Koncert je bil dobro obiskan in je bil razdeljen v štiri dele. Prvi del je obsejal narodne pesmi »O zlati kapljice«, drugi narodne ljubavne pod naslovom »Ne morem za te«, tretji del pa umetne narodne s tenorskimi in baritonimi solom. V zadnjem delu je sledila narodna pod naslovom »Za dobro voljo«. Obiskovalci je zbor in pevstvo po vsaki pesmi nagradilo s toplimi aplavzi. Poudariti moramo da je zbor sedaj na višku, tako glasovno kakor tudi harmonično. Predvsem ga odlikuje ubranost in da jama izgovorjava. Za užitek, ki so nam ga pevci pripravili, smo jim prav hvaležni!

Iz Zagorja

z - Občinski proračun sprejet. Na nedeljski občinski seji je bil občinski proračun soglasno sprejet. Odbornik g. Arh je podal svojo izjavo, pa je bil ostro zavrnjen. Končni obračun dohodkov in stroškov za letnišnji 9 mesecev je naslednji: osebni izdatki din 229.537, materialni izdatki din 1.169.621.

z - Novo vodstvo Strelske družine. Po prenehanju inšpektorja inš. Josipa Mastnaka v Ljubljano, ki je bil ustanovitelj in predsednik zagorske strelske družine, je bil za predsednika izvoljen inš. Branko Tančig. Tajništvo bo še naprej vodil Matko Šulin, blaginjak po Franc Renčof. V okoliš

lihu Sibirije se bodo menda kmalu čule naše naših strelcev.

z - Samostojni tečaj glasbenih čet zagorskega okolišja je bil v četrti 30. t. m. zaključen. Predavanja je imel ban. zdravnik g. dr. Grum. Za izpit se je prijavilo 26 oseb od 100 obiskovalcev, ki so se predavanja udeleževali. Pri izpitu je bilo na 10 navadnih izpitu je predstavljal predsednik sreške kadi. župe g. Dolinar. Zanimivo je, da so prav dobro odgovarjali člani izven Zagorja. Namen tečaja je bil dosežen.

z - Zagorjani se kar trikrat poročili »Veselo božjo pote«. Zagorsko sokolsko gledališče je posrečeno pripravilo igr »Veselo božjo pote«, za katero je bilo ogromno zanimanje. Pri treh prireditvah je bilo polno občinstva, ki se je dobro razvedrilo. Številni obisk ni bil vsekakor naključni, ki so se celo spopadli nad igralci. Vendar so igralci ne glede na denčne ponosno odigrali svoje vloge. Tudi ne smemo pozabiti režiserja in imenitne scenerije po načrtih Vala Bratina. Naša mariborska sokolska gledališka družina naj nas spet čimprej razveseli s kakšno privlačno novostjo. Zanimanje, vzbujeno za naš oder v širših krogih, naj ne preneha.

z - Zbirka za simsko pomoč je dosegla znesek 10.283 din. Odbor je nakazal solam v Zagorju in Toplicah po 1000 din. meštanski šoli pa 500 din. Za ostali znesek se bodo nakupila živila, ki bodo razdeljena med najpotrebnejše. Pri tej razdelitvi je bilo zopet nekaj najbenednejših prebitih.

Iz Krškega

k - Podražitev elektrike. Podražitev mesa, ki je itak močno prizadela okolišno prebivalstvo, se je sedaj pridružila tudi podražitev električnega toka za 1 din po kw.

k - Pasji kostumac. Ze 4. marca se je pojavil v Zabjeku pri Sv. Križu zvečer neznan pes, pri katerem se je ugotovila steklina. Pes je tedaj neznanomak izgubil. Dne 18. t. m. pa se je pojavil v Zaspu pri Leskovcu zopet stekel pes, ki je ugriznil več priklenjenih psov. Opozorjamo vse lastnike psov na razglas sreskega načelstva v Krškem, po katerem morajo biti vsi psi priklenjeni in zavarovani pred napadom steklih psov. Določeno so visoke kazni za neizvršitev te naredbe.

Iz življenja na deželi

SENOVO. Krajevni odbor jugoslovanske unije za zaščito dece na Senovem se zahvaljuje rodbini Senica, Domžale, za pokonjenih 300 Din namesta venca pok. Jožku Senici. (—)

Lepa kulturna prireditev za siromašne občane

Litija, 24. marca. Prireditev za zimsko pomoč potrebnih krajanov, ki je zbrala s sodelovanju vsa naša društva, je dokazala, kako je razgibano naše društveno življenje. Prireditev je bila v nabito polni dvorani na Stavnah in so morali mnogi oditi brez vstopnic.

Večer je otvoril s pozdravom navzočim in zahvalo sodelujočim sreski referent za telesno vzgojo g. učitelj Edo Urtnik. Pestri spored je pričel pevski zbor litijske ljudske šole pod vodstvom g. učitelja Ernesta Svara, ki je dovršeno zapel Korunicevo »Lane in košute« ter Pregljev »Dil-dil dudo« in »Srečali smo mravljo«. Za Glasbeno šolo litijske »Lipe« iz tečaja g. Franke Levstikove je ljubko tečaja mala Baumkircherjeva Elica »Slepčeva pesem«, na klavirju jo je spremljala prav tako mala Evica Samsova. Otroški vrtec (ga. Potokarjeva in gđ. Ulagova) je podal živahno, razgibano »Pomladno cvetje« kot rajalni nastop in za baletnim solo vložkom male Ukmarjeve Majde. Sokolsko društvo Litija je prevzelo več točk sporeda, med drugim »Hej Slovane« (moški naraščaj našega Sokola je izvajal telovadno točko »Valček« in raznoterosti moškega naraščaja. Telovadke so dokazale vso eleganco, ki jo vzgaja sokolska telovadnica, naraščajniki pa vrhunsko spretnost. Žal je oder na Stavnah premajhen in telovadne točke ne pridejo do takega učinka, kakor bi prišle lahko na prostornem sokolskem odru. Načelnik br. Jože Boršček in načelnica ses. Borškova zaslužita vsi pohvalo.

Mali harmonikarji so za to priliko nastopili prvič pod vodstvom učiteljice g. Ive Zupančičeve. Mladi izvajalci, obeljeni v narodne noše, so izvajali nekaj točk skupno: potem pa so se predstavili tudi kot solisti. Skavti Sipko Šišek in skavtinja Marija Pečkajeva sta podala učinkovit ples. Prekrasna je bila simbolna telovadna točka »Soči«, ki so jo izvajale Sokolice v modrih fantastičnih haljah ob recitaciji Gregorčičeve pesnitve. Glasbeno društvo »Lipa« je pod vodstvom ravnateljice meščanske šole g. Roica izvajalo dovršeno tri skladbe in sicer Venturinijevo »Tržaško«, našega domačina Petra Jereba »Vzdih« in Nedvedovo »Nazaj v planinski raj«. Ljudska šola je podala času primerno deklaracijo: »Pouk o krhulcu«.

Po odmoru so diletanti Prosvetnega društva. Fantovskega odseka in Dekliškega krožka izvajali v režiji g. Pretnerja snovnoigro »Čevljar in vrag«. Vsa prireditev je bila dostojen prikaz, kaj zmore naši poedinci in vsa litijska društva. Uspeh je bil močan.

Naše gledališče

Torek, 25. Bred tretjega. Red tork. Gostovanje Vilke Podgorke in Hinka Nučiča, članov zagrebske drame.

Sreda, 26. Bred tretjega. Red sreda. Gostovanje Vilke Podgorke in Hinka Nučiča.

Četrtek, 27. Zaprti vrata. Red četrek. Konflikt med ljubosumnim možem in sveto ženo, ki je čakala in ki se povrne osem let po koncu svetovne vojne, je vsebina Begovičeve drame »Bred tretjega«. V njej gostujeta člana zagrebskega Narodnega gledališča, Vilka Podgorca in režiser Hinko Nučič. Veliki uspeh njunega gostovanja priča o njunih umetniških kvalitetah.

OPERA

Torek, 25. Travata. Izven. Gostovanje beograjske sopranistke, Zlate Gjundjeve.

Sreda, 26. saprto.

Četrtek, 27. saprto.

Zlata Gjundjeva, ki je prispela v Ljubljano, da bo pela v priliki 25letnice umetniškega dela Nika Štritofa, dirigenta naše opere, naslovno partijo v Bizetovi operi »Carmen«, pri kateri bo sodelovala Aida Nontjeva kot Micaela, bo pela partijo

Traviata, v kateri je postala pri našem opernem občinstvu posebno popularna. Gjundjeva je postavila v Violetto pretrajljivi lik nesrečne ljubice žene, v katerem je nadkrilila vse svoje prejšnje stvaritve. Vse ljubitelje njene umetnosti, opozarjamo, da se bo vršila predstava drevi izven abonmaja. Alfreda bo pel Franci, oče Janko.

Opozorjamo na proslavo 25letnice umetniškega dela dirigenta Nika Štritofa, ki bo 28. t. m. v operi. Uprizorili bodo Bizetovo Carmen z Gjundjevo kot Carmen in Nolljevo kot Micaelo. Rezervirane vstopnice je dvigniti do danes popoldne pri dnevnih blaginjakih, od srede naprej bodo ostale na razpolago drugemu občinstvu.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Torek, 25. Na Trški gori.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE
Torek, 25. ob 15.: Dva tucata rdečih rož. Zlžane cene. Zadnjič. Ob 20.: Telovadna akademija ZFO in ZDK.

R A D I O

Torek, 25. mačca.

Ljubljana, 9. Napovedi, poročila. — 9.15: Verski govor. — 9.30: Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve. — 10: Kar želite, to dobite (plošče po željah). — 10.45: Kmečki trio. — 11.30: Koncert pevskega zbora Drž. učiteljskega. — 12.30: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.02: Veseli zvoki (radijski orkester). — 17: Kmetijska ura: Kako pridelamo zelenjavo za dom (g. ing. Jeglič). — 17.30: Citraški dueti. — 18.15: Materina pot (člani Rad. igralске družine). — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nac. ura: Slovensko gledališče in vzhajajoča med Hrvti in Srbi (g. F. Govekar). — 19.40: Prizmični koncert: gđ. Kušjeva in rad. orkester. — 21: Plošče. — 21.15: Cimermanov kvartet. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Resna orkestralna glasba (plošče).

Beograd, 19.40: Jugoslovanske pesmi. — 21.10: Godalni kvartet. — 22: Simfonična glasba. — Zagreb, 20: Rezervirano za prenos. — Praga, 20.05: Dvojakova glasba. —

22.30: Češka glasba. — 23.30: Vesela muzika. — Sofija, 20: Ruske pesmi. — 20.45: Turška glasba. — 22.45: Pester glasbeni spored. — Berlin, 19.15: Orkester in solisti. — 21.15: Drobne melodije. — 23.15: Nočna oddaja. — Rim, 20.10: Koncertni večer. — 22.10: Lahka glasba.

Sreda, 26. marca

Ljubljana, 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Veseli zvoki (plošče). — 12: Pisana šara (plošče). — 12.30: Poročila. — 13.02: Klavirski koncert ge. prof. Silve Hrašovec. — 14: Turizem v slovenskih deželah (J. Sotler). — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nac. ura: Vojaška oddaja. — 19.40: Plošče. — 20: Koncert zbora Glasbene Matice vmes predavanja g. K. Mahkote. — 21: Simfonična glasba s plošč. — 22: Napovedi, poročila.

Beograd, 20: Prenos opere iz Nar. gledališča. — Zagreb, 20: Koncert po željah. — 21.30: Narodna glasba. — 22.15: Plošče. — Praga, 20.35: Zborovsko petje. — 22.30: Češka glasba. — Sofija, 20: Orkestralni koncert. — 21.30: Lahka godba in ples. — Berlin, 19.15: Pester glasbeni spored. — 23.10: Nočna oddaja. — Rim, 19.45: Simfonični koncert.

Kinematografi

Kranj, Kino Narodni dom prikazuje danes senzacionalni madžarski film »Črni diamant« po romanu Móra Jokaja. (—)

Bled, Zvočni kino bo predvajal danes popoldne in zvečer »Greh iz preteklosti« Igrata Mickey Rooney in Wallace Beery kot dva vesela vagonabunda. (—)

Jesenice, Zvočni kino Radio predvaja danes ob 15. in 20. uri vefilem »Polnoč«. V glavni vlogi Claudette Colbert in Don Ameche. Med dodatki kulturni film in tednik. Sledi češki vefilem »Plakajoče gošči« (—)

Sevnica, Zvočni kino predvaja danes kriminalni film »Orlovke roke«. Peter Lorre (Mr. Motto). (—)

SPORT

10 iger je dobila Ljubljana in samo tri točke je spravil Zagreb v medmestnem biljardnem dvoboju

NA MALI DESKI

se je igralo do 500 penev in so bili izidi petih partij naslednji:

Oreh (Lj.)—Veseli (Z) 500:375 (povprek 21.50:16.30, Eisenbart (Lj.)—Domac (Z) 500:289 (p. 27.77:16.08), inž. Bricej (Lj.)—Cerkuc (Z) 500:312 (p. 16.40:14), Bertonec (Lj.)—Dragutinović (Z) 500:271 (p. 13.51:7.33), Pevalak (Lj.)—Fenica (Z) 480:500 (p. 7.26:7.58).

Najmočnejša igralca obeh moštev, Oreh iz Ljubljane in prvak Zagreba Veseli, sta predvedla krasno igrjo in stresala serije preko 50 kakor iz rokava. Oreh je pokazal, da je nevaren nasprotnik za najboljšje igralce, tako da ni mogel proti njemu kljub vsem vrlinam uspeti niti Veseli, ki je s svojo tehniko prav zadivil gledalce. Igra je bila do konca skrajno napeta, dokler je ni Oreh s končno serijo 53 odločil za Ljubljano. Eisenbart je še vedno, čeprav ni več v nekdanji formi — nepremagljiv na domačih tleh. S svojo mirno in preprečljivo igrjo je Domca pustil daleč za seboj. Poštelil je tudi največje serije (84) ter dosegel najboljši povpreček (27.77). Tretji Ljubljančan inž. Bricej je ponovno dokazal da je igralec velikega formata in bi z več treninga lahko odpravil še močnejšega nasprotnika. Bertonec je z lepo igrjo sigurno premagal Dragutinovića, medtem ko je Pevalak za 20 penev zaostal za Fenico in mu prepustil edino točko za Zagreb.

Končna izida na obeh biljardih, ki sta prinesla 10 zmag Ljubljančanom in samo tri točke Zagrebanom, sta za naše biljardiste navedbe laskava. Zagrebančini bodo morali v bodoče kaj najbolj resno računati z biljardsko konkurenco med Slovenci.

Šoferski tečaj Avtoškuba

Slovenski avtomobilski klub priredi v kratkem še en tečaj iz teorije — in po možnosti tudi iz prakse — o avtomobilu

Slovenski avtomobilski klub bo v kratkem priredil svoj drugi šoferski tečaj za člane in članice. Predavanja o teoriji in negi avtomobila, o policijskih predpisih in pravilni vožnji se bodo začela v kratkem in trajala nekaj 6 tednov. Glede praktičnega dela tečaja pa zaradi težav, ki so se zvezi z nabavo pnevmatik in goriv, ni mogoče zagotoviti udeležencem tudi ta del pouka. Pač pa bo Sinsk po možnosti poskušali rešiti tudi to vprašanje in bodo udeleženci ob koncu tretjega tečaja obveščeni o nadaljnjem sporedu.

Slovenski avtomobilski klub se je odločil, da priredi vsaj teoretični del tečaja, ker se zaveda, da je treba dati možnost, da se smisel za motorizacijo in avtomobilizacijo čim bolj širi. Pravilno razumevanje vseh teh vprašanj ni samo važno za bodoči kader

naših vozačev, temveč za vsakogar. Avtomobilizem je vreden faktor sedanosti; če ga bomo obvladali bomo pripravljivi tudi za bodočnost.

Slovenski avtomobilski klub je pred odločitvijo, da priredi svoj drugi šoferski tečaj tudi pretehtal pomisleke, ki so bili od nekaterih strani izrečeni v zvezi s prvim tečajem. V zvezi s tem ugotavlja klub, da v smislu svojih pravil in v okviru možnosti prireja tečaje za izobrazbo vseh, ki se za avtomobilizem zanimajo, na izdajanje voznških izkaznic za samovozače in poklicne šoferje, pa seveda nima nobenega vpliva, čeprav stremi za tem, da bi bil kader vozačev čim večji in je glede tega v veljavi posebna uredba o šoferskih izpilih.

Razpis

teka čez drn in strn za prvenstvo Maribora

SSK Maribor priredi v nedeljo, dne 30. t. m., ob 10. tek čez drn in strn za prvenstvo Maribora 1941 za moštva in poedince, ločeno za seniore in juniorje C in B.

Proga je dolga okoli 1.500 m. Seniorji tečejo progo 4-krat, t. j. okoli 6000 m, juniorji C dvakrat, t. j. okoli 3000 m, juniorji B pa enkrat, t. j. okoli 1500 m. Tekmovanje bo na odprtem terenu. Nastopno mesto in cilj pri gostini Merdaus na Koroški cesti v Mariboru. Pravico tekovanja imajo verificirani atleti mariborskih klubov. Tekmovanje se izvede po pravilih in pravilnikih SLAZ.

Nagrade: I. moštvo seniorjev, juniorjev C in B prejme diplomu; prvi senior, junior C in B prejme plaketo, II. in III. senior, junior C in B prejme diplomu. Zmagovalec v vsakem razredu prejme naslov: »Poedinec — prvak Maribora 1941« v teku čez drn in strn za razred... Zmagovito moštvo vsakega razreda si pribori naslov: »Prvak Maribora 1941« v teku čez drn in strn. Za določitev moštev v vsakem razredu pridejo v poštev oni tekači, ki bodo prispeili na cilj v času zmagovalca, ali v času, ne slabšem kakor 20% od zmagovalca. Zmagovalec prejme toliko točk, kolikor prispe na cilj tekačev v določen meji 20%. Vsak naslednji prejme točko. V vsakem razredu tekmuje po ljubno število tekačev. Vsak klub mora nastopiti pri klubskem prvenstvu v vseh treh razredih. Vsak tekmovalac naj priprinese s seboj krstni list ali drugo verodostojno listino, s katero lahko dokaže, na zahtevo vodstva tekovanja, rojstne podatke.

Prijave s priloženo prijavnino Din 10 za moštva ter Din 5 za poedince je poslati na naslov: SSK Maribor, Maribor, Koroška c. 26-II, najpozneje do petka 28. t. m. Prijave brez prijavnine, kakor tudi naknadne prijave, se ne bodo upštevale.

P. S. Razredi: Seniorji: letnik 1922 in starejši; juniorji C: letnika 1923-24; juniorji B: letnika 1925-26.

Razpis

propagandnega tekovanja v cross-countryju na Jesenicah

SK Bratstvo na Jesenicah priredi v nedeljo dne 30. t. m. propagandno tekovanje v cross-countryju. Start in cilj bosta na igrišču SK Bratstva. Dolgo in srednje proga tekmujejo na 6 km, sprinterji in novinci pa na 2,5 km dolgi progi. Proga poteka z igrišča proti Hrušici in nazaj. Vsaka skupina se ocenjuje posebej.

Pravico nastopa imajo vsi verificirani atleti klubov, ki so člani SLAZ. V skupini novincev pa samo oni, ki niso člani nobenega kluba.

Trije prvoplasirani tekmovalci iz vsake skupine prejmejo diplome.

Prijave je poslati na naslov: Jakob Kvas, Jesenice, Slomškova 5. do 29. t. m.

Razpis

table-teniškega turnirja za II interno prvenstvo Slovenije

Turnir bo v dnevih 29. in 30. t. m. v telovadnici ženske real. gimnazije na Poljanah. Igra se v soboto od 19. do 22. za moštva in v nedeljo od 9. do 12. ter od 14. do zaključka turnirja.

Prijave se sprejemajo do 28. t. m. na naslov STTZ. Zrebanje bo v soboto pol ure pred pričetkom na prireditvenem prostoru v prisotnosti kapetanov osrednjecih klubov. Pravico sodelovanja imajo samo klubi, vključeni v STTZ in njih verificirani igralci. Vsi igralci, ki so se prijavili, morajo brezpogojno plačati prijavnino, ne glede na to, ali igrajo ali ne. Nastopajoči morajo biti vodstvu na razpolago. Igrati morajo vsi v copatah.

Discipline: moštva Din 30.—, senjorji Din 15.—, juniorji Din 10.—, gospodje v dvoje Din 20.—, dame Din 12.—, mešani pari Din 15.—.

Protesti se vvažujejo le v pisni obliki najkasneje pol ure po odigrani partiji s priloženo kavgijo Din 30.— ki se vrne, če se protestu ugod. Zmagovalci posameznih skupin prejmejo umetniško izdelane diplome in naslov slovenskega prvaka drugoplasirani pa diplomu.

Prireditelj si pridržuje pravico morebitne izjembe.

Razpis

skakalnih tekem SK Birijske v Planici

SK Birijske razpisuje za nedeljo 30. t. m. skakalno tekmo na 40 metrski skakalnici v Planici. Pravico udeležbe imajo vsi verificirani tekmovalci SZSZ v seniorski in juniorski skupini, kakor tudi predverificirani tekmovalci naraščajске in mladinske skupine. Vsi tekmovalci tekmujejo s pravilno opremljenimi skakalnimi snučmi na lastno odgovornost ter po pravilih in pravilnikih SZSZ. Zaradi poznega zimskega časa bo tekovanje predvidoma med 10. do 16. uro.

Prijave, pravilno opremljene z navedbo rojstnega letnika tekmovalcev, je poslati na naslov »Kavarna Evropa« do sobote 29. t. m. popoldneva.

ITALIJANSKO DRŽ. PRVENSTVO

V nedeljem IX. prv. kolu so bili v tekmah za nogometno prvenstvo I. divizije doseženi naslednji izidi:

Bari - Bologna 1 : 0, Atalanta - Fiorentina 0 : 0, Ambrosiana - Novara 0 : 0, Roma - Juventus 3 : 0, Torino - Lazio 1 : 1, Livorno - Napoli 1 : 1

Deževna doba v Abesiniji

Malo in veliko deževje — Nalivi in pasja vročina

Abesinija postaja spet aktualna. Iz časa italijanske abesinske vojne se še vsi spominjamo, kakšno vlogo so imeli pri vojnih operacijah v tej deželi »keremptje«, to je deževne dobe. Med tem ko dobivajo nižavski, torej puščavski in stepni predeli obalnih pasov nekaj dežja samo pozimi, ima visokogorski predel

dve deževni dobi,

ki nastopata z največjo točnostjo.

Velika deževna doba obsega tu mesece julij, avgust in september, mala deževna doba pa se začne v skladu s krajem v marcu, aprilu in maju in traja le tri do štiri tedne.

Pri tem gre le izjemno za stalen dež, temveč se zliva voda z neba

v pravih potokih

ki jih spremljata grom in strela. V Adis

Abebi prinaša »kerempt« samo eno nevihto na dan, ki se prične popoldne in traja dve do tri ure. Zjutraj pa sije najlepše sonce. Zelo redko se dogodi, da bi bila že zjutraj kakšna majhna nevihta.

V abesinski deževni dobi se spremene izsušene rečne

struge v divje veletoke.

množa ozemlja pa v nepretrdnem mečvirju. Proti poplavam ljudje ne store ničesar, kajti prebivalstvo ne živi v globokih, z malarijo okuženih dolinah, temveč na visokih planotah, ki imajo zdravo podnebje in rodovitna tla. Tako predstavljajo negostoljubne in neobljubne doline za vojske na pohodu

izredno težke ovire.

Italijansko vojno vodstvo je deževno do-

bo že pred petimi leti vzelo v poštev za pohod v Abesinijo in ta se je začel skoraj istega dne, ko se je v Adis Abebi zli zadnji dež velikega kerempta. Britske čete morajo sedaj poskušati da pridejo čim hitreje preko razbite višave Zapadne Abesinije, preden začne mala deževna doba resno

ogražati operacije.

Seveda pa so deževna malega kerempta manj huda nego poletno deževje.

Kar se tiče abesinskega podnebja na splošno, je treba pripomniti, da se angleški pohod iz Sudana odigrava v ozemlju, ki je 1400 do 2000 m visoko, torej v višini, kjer je ta čas podnebje milo in zdravo. Nasprotno pa se morajo čete ki pridirajo iz Kenije, boriti že sedaj z vročino, ki je

za naš občutek »pasja«.

Pohištvo odnašajo

Angleški vojaki odnašajo pohištvo iz porušenih hiš v nekem mestu

Rušilci zapor

Pomožne ladje za odstranjevanje min

Nemška vojna mornarica razpolaga med drugim pomožnimi ladjami s tako zvanimi »rušilci zapor«. Njihova naloga je razvidna iz njihovega imena. Že v svetovni vojni je imela takšne pomožne ladje, a med tem ko jih je takrat v drugem letu vojne zadostovalo 12, jih mora danes zavoljo obsežnih pomorskih vojnih prizorišč imeti znatno več. Večinoma gre za večje ali manjše biveše trgovinske parnike.

Zapore, ki jih morajo te ladje iskati in odstranjevati, so večinoma minske zapore.

Pri tem delu jim pomagajo iskalci min in druge specializirane vojne ladje. Samo z brodovij iskalcev min kakršna so bila na razpolago v prejšnji svetovni vojni, bi proti današnjim zapornim načinom ne opravili ničesar, treba je bilo pritegniti še mnoge druge ladje. Te biveše trgovinske ladje, ki spremljajo običajno konvoje tovornih ladij, so pod vojno zastavo, maskirane in primerno oborožene, ker jih nasprotnik pri njihovem delu seveda lahko smoti i napade.

Bitka za Keren

Potek operacij v očeh ameriškega novinarja

Dopisnik ameriške agencije »United Press« poroča iz glavnega stana pred Kerenom:

Britske, indijske in druge imperijske čete ter svobodna francoska vojska generala de Gaullea operirajo proti Kerenu, katerega brani italijanska posadka 25.000 moč. Ta vojska štiti 1800 m visoko gorovje na obeh straneh Agordata, od koder drži glavna cesta proti eritrejskemu visokogorju. Italijanske postojanke so dobro zgrajene in ne sestoje samo iz jarkov in strojniških gnezd, ampak jim daje hrbenico na pomočju stoječa trdnjava iz železobetona, ki je, sliče kakor utrdba pri Barentuju, solidno zgrajena in dobro oborožena.

Italijanske postojanke je treba naskakovati z golim orožjem, kar pa je mogoče šele potem, če je bila topovska priprava dovolj učinkovita. Indijska in britska vojska se poslužuje pri svojih podvigih me-

gle, podnevi pa se dviga v teh krajih takšen prah in dim, da skoro ni mogoče opazovati učinka metalecev min. Vojaki opazovalec si ne more napraviti san sodbe o položaju na licu mesta.

Angleška vojska operira s pomočjo tankov, ki omogočajo tudi preskrbo vojaštva v prednjih postojankah. Italijani pridno krušijo skalo in stene, s katerimi kupičjo ovire proti sovražnim četam. Bombniki Royal Air Force letajo nad italijanskimi postojankami v valovih ter obmetavajo utrdbe z granatami, bombnikom pa sledijo napadi letal s strojnimi.

Incident zaradi belega kruha

V španskem pristanišču Valenciji je prišlo minule dni do značilnega incidenta. Posadka neke angleške ladje, ki je vrgla sidro v luki, je metala med ljudi koške bele kruha, ki ga je izstradana množica lovila. Mornarji so metali kruh med ljudi z vzkliki, da »samo prijatelji Anglije jedo beli kruh...«. Ko so ljudje izvedeli, da mečejo mornarji kruh med prebivalstvo na nabrežju, so se drugi dan zopet zbrali na molu, toda policija je topot preprečila prizore iz prejšnjega dneva. Nato je kapitan neke nemške ladje, ki je bila takisto zasedrana v luki, izročil oblastim nekaj vreč moke s priporočilom, naj spečejo kruh, ki ga ljudje stradajo.

Če še ne veš, zdaj izveš:

da bodo Zedinjene države dvignile število svojega suhozemnega vojaštva na štiri milijone moč;

da je Amerika silno poostrila radijsko kontrolo na področju Panamskega prekopu.

da je bivši ameriški poslanik v Bruslju John Cudahy, ki je doživel usodne dni lanske nemške ofenzive v Belgiji, prisel v Berlin, kjer se je oprijel novinarskega poklica;

da se je dvema nemškima oficirjema posrečilo pobegniti iz jeziškega taborišča v Kanadi;

da se vrši v Littoriji poseben kolonialni tečaj za oficirje nemške vojske;

da je te dni odpotoval prvi vlak iz Budimpešte proti Moskvi;

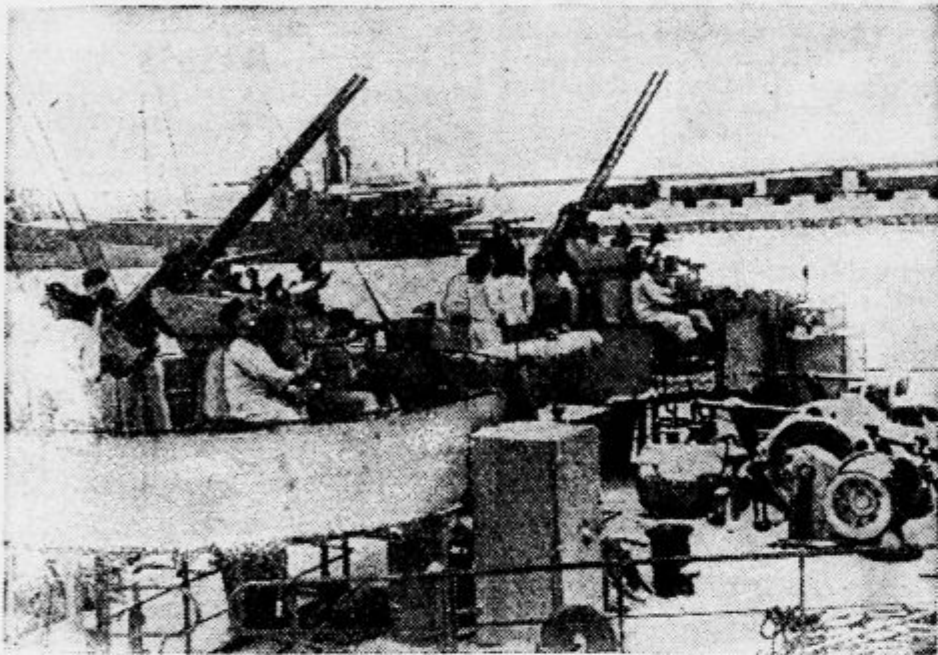
da oddaja angleški radio danes vesti v 32 jezikih;

da je ruski aeroplan »SSSR 169« s pilotom Čerevičnim prisel na Wranglov otok po 10 ur trajajočem poletu nad Arktičnim oceanom.

Tudi posledica vojne

Nemški listi beležijo, da so v Angliji zaradi pomanjkanja moških začeli uporabljati 16- do 21letna dekleta za treniranje dirkalnih konj.

Nemški mornarji

se pripravljajo na borbo z angleškimi letali

Leteči tank iz Amerike

„Douglas B 19“ ima prostora za 125 moč in 18 ton bomb

Departement ameriške vojne mornarice objavlja, da bo v najkrajšem času izvršen poskusni polet čez Ocean z novim bojnim letalom tipa »Douglas B 19«. To letalo se lahko označi za »leteči tank«. Tehta 82 ton ter lahko naloži tovar 18 ton bomb. Kot bojno letalo lahko vzame na krov posadko 125 popolnoma oboroženih moč.

»Douglas B 19« je opremljen s štirimi

strojnicami na električni pogon. Ženejo ga štirje motorji, ki razvijajo 2200 k. s. Letalo se more dvigniti izredno visoko ter vozi z brzino 300 km na uro. S seboj nosi 60.000 litrov goriva. Pilot ima na razpolago napravo za ciljanje, ki z neverjetno točnostjo pogodi objekt na zemlji, tudi če ga vzame na muho iz stratosfere. V Ameriki smatrajo to letalo za pravo čudo vojne tehnike.

Nov bombnik „JU 88“

Njegova posebnost: avtomatska postrežba

Ob istem času, ko prihaja iz Amerike vest o »letečem tanku«, objavlja berlinski dnevnik »B. Z. am Mittag« poročilo svojega reporterja o obisku v Junkersovih tvornicah, kjer izdelujejo nov tip nemškega bombnika »JU 88«.

Amerika v orožju

Tankovski oficirji ameriške vojske nosijo posebno uniformo

Tvornica, ki jo je videl poročevalec, izdeluje posamične dele novega bombnika, montaža pa se vrši drugje na nekmenovanem kraju. Junkersova tvornica zaposluje 10 tisoč delavcev, ki izdelujejo posamezne kose. Posebni delavci izdelujejo samo trup, drugi zopet montirajo aparate, ki omogočajo veliko točnost zadetkov. Najmodernejši tehnični izumi omogočajo posadki novega bombnika, da se lahko povsem prosto kreta ob napadih. Avtomatske naprave, kakršnih si laik ne more niti predstavljati, omogočajo napade v strmoglavem poletu. Pilotu se pri tem ni treba nič truditi, vse se odigrava mehanično. Aeroplan avtomatsko preide v fazo strmoglavega poleta, avtomatsko delujejo zavore za zmanjšanje brzine, avtomatsko se odpenja bombe, nakar se letalo zopet vrne v normalen položaj.

Na novih bombnikih bo prostora za štiri člane posadke: za pilota, radiotelegrafista in dva moča, katerih eden bo stregel bombam, drugi pa ostalemu orožju na aeroplanu. Sedeži posadke so na poseben način zaščiteni pred izstrelki sovražnih strojníc.

Angleški nogometaš ujet

»Giornale d'Italia« poroča iz Albanije, da je v nekem spopadu med dvema angleškima bombnika ter italijanskimi lovci v bližini Kavaje pristal za italijansko bojno črto neki ameriški novinar, ki je bil v angleškem bombniku kot opazovalec ter znan angleški nogometni sportnik Bastin. Slednji je večkrat igral v teamu angleške državne reprezentance. Bastin je ranjen v nogo in v ramo, toda rani nista hudi.

Volfram na Portugalskem

Stefani poroča, da se je polastila prebivalstva na Portugalskem mrzlca za volframom. V osrednjih in severnih krajih Portugalske so odkrili to dragoceno rudo in takoj so tisoč kmetov zapustili delo na polju ter se napotili iskat sreče pod zemljo. Zaradi silnega navala je morala nastopiti republikanska garda, kajti moškum, ki iščejo volfram, se pridružujejo tudi žene in otroci, ki nosijo za moškimi vreče z orodjem za kopanje. Vlada je dala najdišča volframa zastražiti.

Tovor smrti

Nemški vojaki pri transportu granat za letala

Konvoj na odprtem morju

V zadnjih dneh beremo zopet poročila o nemških napadih na konvoje angleških ladij. Slika prikazuje skupino ladij v spremstvu rušilcev

N A M E S T O A N E K D O T E

Neki starejši zdravnik, znan strokovnjak, je vzel za ženo lepo, ampak ne posebno duhovito mladenko. Narodila sta se juna dve hčeri, kateri je oče takole opisal: »Bi sem prepričan, da bosta dekleti po dedovali lepoto po materi, pamet pa po očetu. Toda zgodilo se je narobe! Lepota, ki je nimam, sta podedovali po meni, pamet pa po svoji materi...«

VSAK DAN ENA

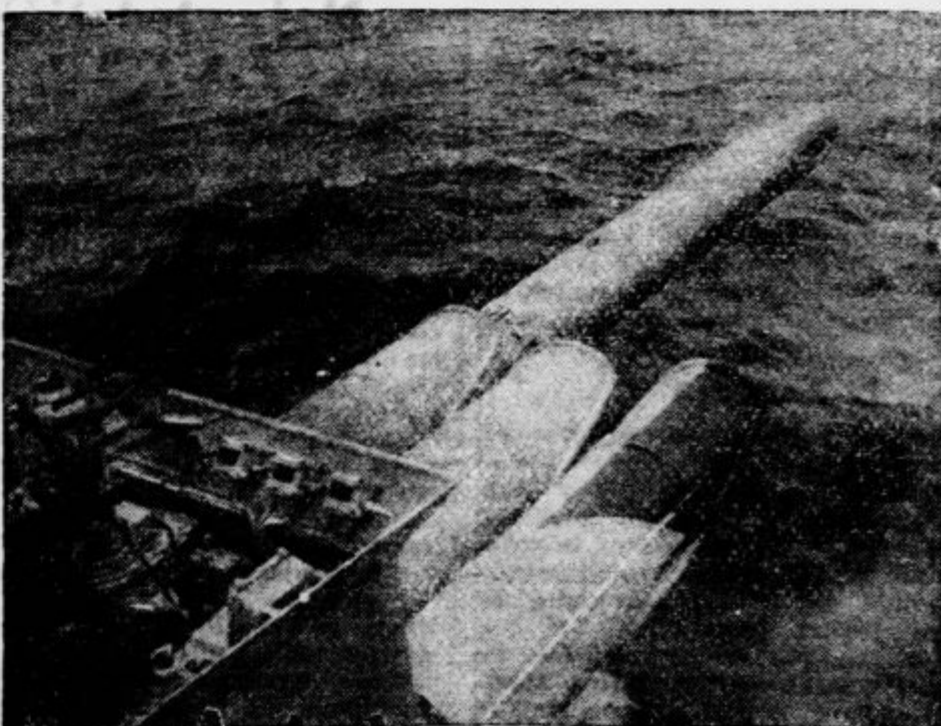

»Roke kvišku — sicer ustrelim!« (»Aftenbladet«)

Vitaminski za matere in otroke

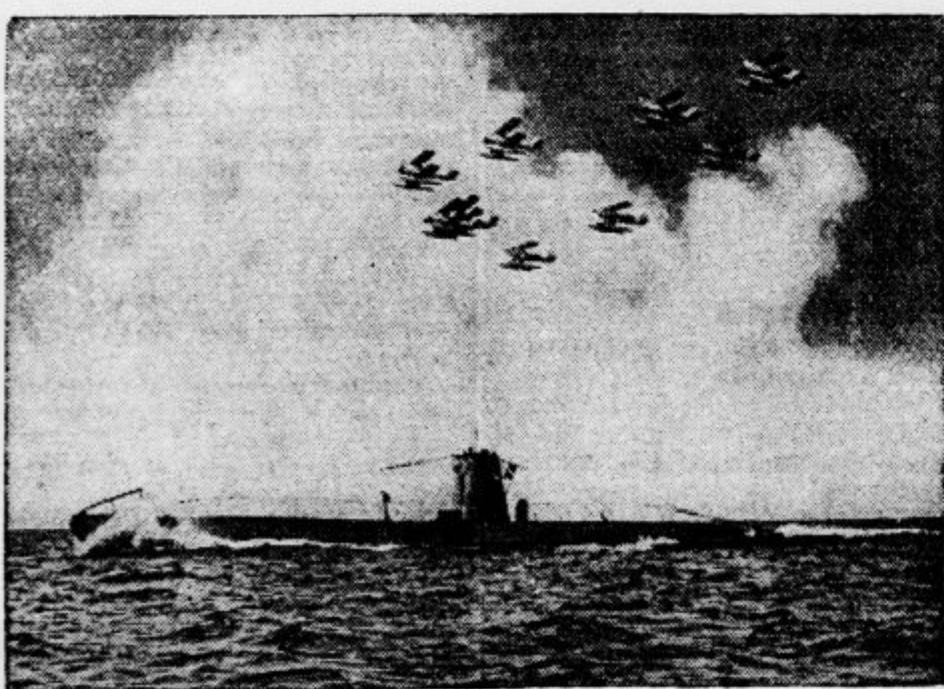
Odbor za narodno pomoč v Franciji bo začel v kratkem deliti otrokom in materam vitaminske tablete z okusom malinoveca. Vitaminski bodo v prvi vrsti na razpolago otrokom do šestega leta starosti in bodocim materam. Razdeljevali jih bodo zastoj na podlagi seznama, ki ga bo izročila odboru vsaka občina francoskega državnega ozemlja. Na prvem mestu se bodo upoštevali pri razdeljevanju vitaminskih tablet, ki bodo vsebovale vitamina B in C, matere in otroci v velikih mestih.

Torpedo zapuša cev

v trenutku napada na sovražno ladjo

Podmornica v spremstvu letal

Vsako nemško podmornico, ki zapusti domače oporišče, spremljajo med vožnjo na morje zaščitna letala

Kulturni pregled

Premiera „Fausta“

Najboljša in najsamostojnejša Gounodova opera „Faust“, ki sta ji dokaj od Goethejeve centralne zamisli odmaknjeno besedilo napisala Barbier in Carré vsebuje v formalni in vsebinski pogledu toliko odličnosti, da je upravičeno postala ena najbolj popularnih del svetovne operne literature. Iz nje veje nežna občutenost, ki ji je dal skladatelj z izrazito razsežno in pestro melodiko polnega izraza. Preko miselnosti se razvijajočega linijskega progressa nastopajoči dramatski momenti večjo dinamični potek celotne opere in tako dvigajo močan muzikalni učinek, ki ga je nudil in ga nudi tudi danes „Faust“ po širnem muzikalnem svetu.

V sobotni ljubljanski premierski zasedbi je pel naslovno vlogo Franc ter jo je prikazal pevski — zlasti v interpretacijskem pogledu, — zelo dobro; manjše manjše splošne odličnosti njegovega pevstva lika niso ovirale Igralski se je zahteval Faust v splošnem pravilno prilagodil vendar potrebuje v tem pogledu večje spojenosti pevski in igralski interpretacijskega, da bo mogel prepričevalnost doživeti še dvigniti in mu dati vernejšega izraza. Margaretto je pela Vidaličeva, ki se mi je zdelo tokrat pevski boljša kot v vlogi Micaele. Višine so ji bile nekoliko sigurneje in jasnejše, pti čistejši. Vendar se še vedno močno izražajo pomanjkljivosti, ki sem ji že omenil: močno vibriranje, ki povzroča videz trganja glasu in zmanjšuje možnost izenačenja posrednih registrov, zelo omejena zvočnost tonov in njihovih linij ter ostrost višje ležečih glasovnih nastopov. Čeprav bi hotela, vendar ni mogla pevski izraziti na posameznih mestih potrebne doživljajske moči, zlasti še, ker je postajal glas v poslednjih dejanjih vedno bolj utrujen in je še vočal težo podajanja bolj kot je interpretacijski potreben. Pač pa je bilo čuti iz njenega petja in še bolj iz njene igre prisrčnost, s katero je zajela vlogo in jo skušala podati čim pristnejše. Igralski se ji je to stremeljenje kot zelo ugodno učinkovito odskri osebi posrečilo v dokajšnji meri in je zato v splošnem nudila zadovoljiv lik Margarette. Bojim se, da utegne naporna vloga Margarette zdravstvenemu napredovanju njenega glasu škodovati in mislim, da ji je pevski potreben še daljši odmor in šele nato sistematično, z izpolnjevanjem tehničnih pogojev združeno prehajanje k nadaljnjemu opernemu udeleževanju.

Megista je podal Popov, ki se je pevski v primerjavi s prejšnjimi nastopi očitno izboljšal, predvsem v srednji in nižji legi, ki jima je kljub trdnosti izraza ponovno pridobil precejšnjo zvočnost; tudi višine so mu nekoliko boljše, vendar še vedno ostre in suhe. Odlično pa je oblikoval svojo vlogo igralski ter ji dal podobo moč-

nega doživlja. Ne morem pa mimo njegove izgovarjave, kar velja delno tudi za nekatere druge pevce našega solističnega opernega zbora. Zlasti mislim tu na nejasnost artikulacije in na nepotrebno, preveč izrazito in tudi napadno naglasjanje posrednih zlogov, vokalov ali konsonantov, za voljo česar nastane iz „svojece“ „svoji“ in podobni vsebinski nesmisli; tudi „e-ji“ so pri Popovu malone dosledno vsi preglašeni kar je kvalitati pevskega podajanja prav gotovo v kvar in bo jih moral skupno z drugimi pomanjkljivostmi popraviti in prilagoditi zahtevam slovenskega jezika.

Janko (Valentin) je bil igralski prav dober, mani pa tokrat pevski ter je (zlasti v drugem dejanju) motilo močno tremoliranje ki ni dopuščalo polnega izraza njegovega zelo zvočnega glasu. Zelo dobro pa se je s svojim lepo zvenim, polnim in tehnično vestno izšolanim glasom v vlogi Siebla uveljavila Poljanarjeva, ki se je potrebno prilagodila tudi igralski ter se nadejala, da jo bomo kmalu slišali tudi v kakšnih drugih večjih vlogah.

Igralski in pevski sta podala lepa, celotnemu solističnemu okviru ustrezajoča lika tudi Kogejeva (Marta) in Dolničar (Wagner). Balet ki je bil v stilu opere smiselno vključen in ga je koreografiral Golovin, je odlično prikazal Valburgino noč ter so vsi solisti (Bravničarjeva, Moharjeva, Remškarjeva Janjleja, Brčarjeva, Pilato, Čarman in Požarčar) skupno z ostalimi člani baletnega zbora ustvarili močno dojemljivo in učinkovito celoto. Zdi se mi, da bi bilo potrebno dinamiko izvedbe še nekoliko potenceirati da bi dobil prikaz bakanala še pristnejši, doživljajski se razkošnejši in močnejši izraz. Zbor, ki ga je nastudiral Simoniti, je bil prav dober. Njegovo nesoglasje (ženskega dela zbora) v prvem dejanju, ki kljub prostoru za kulisami ni bilo upravičeno, se je kasneje izboljšalo in se je zbor pravilno združil s celotnim izvajalnim aparatom.

Orkestru je dirigiral Zebre zelo sigurno in ga je zlasti tehnično pripravil vskezi vestno; pravilno pa je zajel tudi interpretacijo in ustvaril lep spoj vseh izvajalcev. Celota pa se mi je zdelo še nekoliko prehladna, preveč formalna in ji bo treba vlti še nekoliko tistega osebnega, prisrčnega, doživljajstnega soka, ki poudari vsebinsko razgibanost in razpoloženje ter prav v tem neprestano veže nase. Odlično je režiral Debevec, ki ni poskrbel le za zelo učinkovite, stilno soglasne scene, temveč je vtisnil poteku dela kljub prostornim omejenostim izraz neprestanega, valujočega gibanja, kakršno je dinamiki razvoja nedvomno pomembno. V splošnem je premiera „Fausta“ dosegla prav lepo višino in je uspeša. cd. —

Umetnostna razstava v Ptuj

Nič ni bolj značilno za razmere, v katerih živi slovenski narod, da ima danes v glavnem njegova mladina sama v mislih sodobne kulturne, socialne in politične potrebe in da njegova sterina le-teh dovolj ne upošteva. Preveliko je že postalo zlasti v zadnjih desetletjih miselnih nasprotij med stari in novimi, v novih nastopajočim svetom, da bi prišlo do izraza obojestranske sodelovanje n. pr. v dne današnje „narodne sloge“ in „zbiranja vseh sil“. Lep in pomenov primer svojega idealizma je pokazala mladina v prireditvi Društva slovenskih akademikov v Ptuj, ki je omogočilo pomembno manifestacijo: prvo razstavo slovenske moderne umetnosti v Ptuj od 9. do 25. marca t. l. Ptujski akademiki hočejo v okviru svojega delovnega programa odpreti pot razumevanju slovenske moderne likovne umetnosti, književnosti, glasbe v najširših plasteh svojega območja z razstavami, prireditvami koncertnih in literarnih večerov, predavanj pa tudi s poljudnim tiskom informativnega značaja. Upajo, da bo naša javnost njihove kulturno-propagandne težnje pravilno razumevala in jih pri tem nesebičnem poštvalnem delu moralno in materialno podpirala. Vse priprave, organizacijo in finančni riziko te razstave je prevzelo delavno akademsko društvo v Ptuj v svoje breme, primer, kakršnega v zgodovini naših akademskih društev ne poznamo.

Na ptujsko razstavo moderne likovne umetnosti so bili povabljeni člani »Trojice« (G. A. Kos, M. Males, F. Gorše), Klub »Neodvisnih«, France Mihelič v Ptuj, Ka-

rol Jirak, (član »Brazde« v Mariboru) in Karel Jakob (član »Lade« v Murski Soboti). Iz kluba »Neodvisnih« so se vabilu odzvali Z. Kalin, St. Kregar, N. Omerska, K. Putrlić in M. Sedej, tako da je razstavilo v celoti csem slikarjev in trije kiparji s prav znatnim številom del. Razstava je dobila prostore v obeh dvoranah Narodnega doma in je bila ves dan polna hvalažnih obiskovalcev. Glede obiska in vzbujenega zanimanja je vsakega dosegla svoj namen, saj zeznamuje tako visok posest, kakršnega ljubljanske in mariborske razstave le redko pomnijo. Razstavo so obiskovali vsi časi ljudje iz bližnje in daljnje okolice, le žal da je bil šolski mladini, naši bodoči inteligenci, ogled slovenske umetniške prireditve prepovedan (podobno deloma že v Celju ob priliki razstave »Neodvisnih«). Značilno tudi še za leto 1941!

Razstava ni imela namena, da bi prikazala celotno sliko slovenskega sodobnega ustvarjanja in likovni umetnosti, marveč je nudila nekaj splošnega vpogleda v delo značilnejših skupin in osebnosti mlajših generacij. Z umetnostno vzgojnega stališča bi bilo nedvomno bolje, če bi bili moderni prikazani šele po razstavi mojstrov impresionizma, ki bi tako olajšali razumevanje povojnih umetnostnih smeri. Izbor slikarskih, grafičnih in kiparskih del za ptujsko razstavo je obsegal izključno le novejšo produkcijo in pri tem umetnine, ki so že znane s prejšnjih razstav v Ljubljani in Mariboru. Pri razstavi je bilo pomanjkljivo to, da je bilo gradivo zbrano mestoma enostransko in brez notranje priprave, tako da smo pogrešali notranje urejeno celoto. Marsikatero za Budimpešto rezervirano delo, je moralo izostati, vendar pa je razstava tudi v tej obliki pomnila nad vse pomembno kulturno dejanje, ki je

— kar poudarjamo ponovno — prišlo iz vrst naše najzavednejše mladine.

Dr. F. Š.

ZAPISKI

O poeziji Alojza Gradnika je priobčila nedeljska »Pravda« daljši članek iz peresa dr. Milana Rakočevića. Kritič beograjskega dnevnika se bavi predvsem z Gradnikovo novo zbirko »Zlate lestve« v vzorni izdaji Narodne tiskarne. Pisec sodi med drugim: »Če izznamemo ciklus »Napis za mesece« vsebujejo vsi drugi ciklusi pesmi, ki so lahko le v čisti ne samo avtorju, marveč sploh slovenski poeziji. Med njimi je mnogo takih, kvalitativno močnih in za sodobnost značilnih pesmi, ki preko njih ne bo mogel noben bodi slovenski antologik in tudi slovstveni zgodovinar ne bo mogel ravnodušno mimo, ne da bi se bil pri njih nekoliko dalje ustavil.« Pisec pravi dalje, da je Gradnik v štirih pesmih cikla »Nova Golgota« prekosil samega sebe. Ob koncu sodi gr. Rakočević: »Gradnik je s to svojo zbirko še enkrat dokazal, da se vse bolj približuje zenitu svoje pesniške dovršenosti in da gre v evolutivnem vzgonu brez ovinkov proti zagledanemu vrhuncu, ki ga bo nedvomno dosegel, če bo tako nadaljeval. Slovenska lirika je dobila z »Zlatimi lestvami« lepo darilo za Gospodovo leto 1941.«

Jugoslovanski novolisti v italijanskem prevodu. Kakor smo izvedeli, bo založba rimskega »Istituto per le relazioni culturali con l'estero« izdala v svoji krasno opremljeni zbirki »Stelle dell'Orsa«, kjer so izšli 1. 1939 Salvinijevi »Narratori bulgarici«, podobno zbirko naših novolistov v izboru in prevodu prof. U. Urbanija in Luigi Salvinija. Zbirka se bo imenovala »L'angelo del campanile« (po neki Nazorovi noveli) in bodo v nji zastopani Boris Stanković, Stevan Jakovljević, M. Gjurčić, Vladimir Navor, Božo Lovrić, Ivan Cankar, France Bevk in še nekateri.

Napovedane nove knjige. Slovenska matica bo izdala že tu dni nov zvezek »Vezane besede« in sicer Sofoklejev »Edip na kralju« in »Antigona« v prevodu pesnika Fran Albrehta. — Dalje je napovedala med rednimi izdajami 250 strani lek-

sikalnega formata in nad 100 ilustracij obsejajočo knjigo univ. prof. dr. Vojislava Moleta »Umetnost, njeno obličje in izraz«. Knjiga bo obsegala tri dele: v prvem obravnava pisec obliko in stil umetnosti, v drugem postanek, razvoj in značaj nove umetnosti, v tretjem z naslovom »Umetnost in življenje« pa razvija svoje misli o smislu umetnosti. Slovenska matica bo izdala obenem tudi Ingoličev »roman preproste človeka« z naslovom »Matevž Visočnik« in novo komedijo Bratka Krefa »Kranjski komedijanti«.

Koncert Berlinske filharmonije je nedavno dirigiral ravnatelj beograjske opere Lovro Matačić. Program, ki ga je absolviral s tem odličnim nemškim glasbenim združenjem, je obsegal Mozarta, Čajkovskega in Blagoja Berse skladbo »Sončna polja«. V najnovejši številki tednika »Das Reich« čitamo prav pohvalno oceno Matačičevega nastopa in takisto ugodno sodbo o Bersovi skladbi. »Bil je večer zelo močnih notranjih vtisov,« zaključuje Fritz Brust svojo kritiko, »vtisov«, ki so prihajali od močne zasnove in sproščenih energij, ki jih je jugoslovanski mojstrski dirigent s sugestivno močjo izsilil orkestru.«

Iz Pariza. Pariški listi beležijo, da je eden največjih sodobnih francoskih pesnikov Paul Valéry pravkar končal na Collège de France svoj tečaj o poetiki. Ta tečaj, v katerem je imel mojster sodobnega francoskega verza priliko, da je razložil svojim poslušalcem vse skrivnosti pesniškega ustvarjanja, je trajal tri leta. »Začetek se je v času ljudske fronte in končal pod okupacijo,« pristavlja »Candide«. — V normalnih časih je vedno vzbujala pozornost podelitev Goncourtove literarne nagrade. Ta najbolj častna francoska književna nagrada ni bila podeljena lani v decembru zaradi izjemnih razmer in so se kulturni krogi nadejali, da pride na vrsto vsaj letos spomladi. A tudi zdaj ni upanja, ker so v Parizu samo štirje člani Goncourtove akademije, ostalih šest, med njimi Dorgelés, Leon Daudet, Lucien Descaves, pa žive v nezasedenem delu Francije. — Umri je eden poslednjih bohemov pariške Latinske četrti Frédéric Cozias, avtor knjige »Zadnji dnevi Paula Verlana«.

Dve žalostni družinski zgodbi

Dekle iz obupa v smrt

Dobova, 24. marca

V Velikem Obrežu blizu Dobove ob Sotli ima mati 18-letne Ivke Smrekarijeve lepo posestvo. Ivkin oče je umrl pred letom. Ljudje pripovedujejo, da so v času, ko je bil oče živ, vladale v tej družini še znosne razmere, ki pa so se po njegovi smrti spremenile v pravi pekel. Bajje so šle lepe vso te denarja za honorarje advokatov in za pravne stroške na sodišču. Poleg tožb so se domači med seboj vedno grdo gledali in prepri so bili mnogokrat vzrok, da je komaj 18 let stara Ivka bridko zajokala in iskala tolažbe pri sosedih. Mati, ki ima gotovo mnogo skrbi z delom v hiši in na posestvu, najbrže ni vedela, da hčerka ne more prenašati preprirov, ki so ji grenili življenje.

Pomlad, ki čedalje bolj bohotno prihaja, polna cvetja in življenja, v deželo, ni mogla dvigniti blage Ivke nad pusto vsakdanost in mlado dekle še neizkušeno v življenju, je seglo po zadnji tolažbi. V petek se je v svoji kamrici oblekla v črno, čez boke pripela bel pas, oblepila prsičkico in tiho odšla na parno. Na parni je preko dveh visokih lesenih stebrov položila lestev, okrog vratu zavezala trak in se na lestvi obesila. Zapustila je pismo, v katerem prosi, naj ji dejanje oprostite, ker živa ne more prenašati mučnih družinskih razmer, ki so ji strle kladivo življenja.

Boljše brije in dalje traja ...

Alcose

533 BEST QUALITY
Made of finest Swedish Steel

010 mm
008 mm
006 mm

Zahtevajte povsod britvico
ALCOSO

je še dodala, naj jo po smrti preoblečejo v belo in polože na mrtvaški oder.

Preužitkar zažgal

in se žel obesit

Sevnica, 24. marca

V Orešju pri Sevnici ob Savi se je v četrtek pojavil nad gospodarskim poslopjem posestnika Rudolfa Ocvirka močan ogenj zublji, ki je poslopje uničil do tal. Škoda, ki je nastala, cenijo na okrog 50.000 din. Ocvirk pa je bil proti požaru zavarovan pri »Slaviji« v Ljubljani le za 4.500 din.

Zgredbo je zažgal Franc Guček, oče Ocvirkove žene Terezije, ki je imel zgovorjen preužitnik pri zetu. Zjutraj se je Guček začel s hčerko nekaj pripraviti zaradi preužitka, potem pa je počel s sekuro razbijati po hiši. Medtem je laže rnil Terezijo, nato pa odšel h gospodarskemu poslopiju, kjer je zažgal suho seno, sam pa se je postavil na kralju požara in odganjal Terezijo, ki je hotela rešiti, kar bi se bilo pač rešiti dalo. Gučku pa nastala škoda še ni bila dovolj in je hotel zažgati še hišo, pa se mu ni posrečilo. Nato je pobeignil iz Orešja. Seboj je vzel sekuro in vrvi, kar da slutiti, da se je odločil za samomor.

Regulacija Sopote

Radeče, 24. marca

Regulacijska dela hudournika Sopote, ki so se zaradi slabih in neugodnih vremenskih prilik morala končati v pozni jeseni, so se zopet začela. Jesenski čas je sploh neprimeren za taka dela. To se je pokazalo zlasti v minuli jeseni. Narasla voda hudournika je zelo ovirala delavce pri delu. Vendar so vključ vsem vremenskim neviščnostim dogradili del opornega zidu na levem bregu hudournika od Čepakovega mosta proti Blojevem. Oporni zid, ki so ga zgradili na desnem bregu pred dvema letoma, je zelo nesolida. Zadnja jesenska povodenj je izkopal v zid par metrov dolgo in preko enega metra visoko pino. Če bomo imeli v pomladanskih mesecih deževno vreme, se lahko zgodi, da bo narasla voda hudournika oporni zid še bolj raztrgala, zlasti še, ker voda izpodjeda strugo ravno na ovinku, kjer ima tok vode največje silo.

Regulacijska dela hudournika se nadaljujejo v spodnjem toku potoka v bližini jez. Zmanjšali bodo hudourniku velik ovinek s tem, da mu bodo izkopali novo strugo. Dela napredujejo zelo počasi, derčca voda hudournika pa povzroča vedno več škode obrežnim lastnikom.

Prepovedna bi bila regulacija ustja Sopote. Zadnja leta si je potok teko razši-

ril izliv, da izgleda kakor ustje manjše reke. Leseni plotovi, ki so jih postavili, da bi preprečili širjenje struge in da bi odvrgli vodo od bližnjih vrto, so malo ali skoraj nič pomagali. Potok je kljub temu razširil svojo strugo. Z regulacijo ustja bi pridobili lep kos sveta.

Pa tudi v zgornjem delu svojega toka povzroča derčca voda hudournika mnogo škode. Ko se izvija potok iz tesnega območja ozke in globoke doline, teče v velikih zavojih med travniki in njivami. V bližini jez se na enem mestu razdeli struga v dve veji, ki objemata velik kompleks zemlje, ki stoji brezplodna. Radi plitke struge preplavi voda bregove in zalije bližnje njive in travnike že ob najmanjšem deževju.

Stroški za regulacijo hudournika so precejšnji. Deloma prispeva banovina, nekaj občina ali pa privatniki Ravna se po tem, kolikor je kdo zainteresiran. Vendar pa mnogi kljub podpori banovine ne zmogajo stroškov. Morala bi prisločiti na pomoč javna oblast.

Zbrcovanje koroških borcev

Tržič, 24. marca

Občni zbor je ob polnočevilni udeležbi članstva otvoril predsednik g. Anton Ahčič, ki je po pozdravnih besedah prečital vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju, katera je bila poslana z obnega zbora. Prav tako je bila poslana pozdravna brzojavka ministru vojske in mornarice arm. generalu Pešiču s prošnjo, da dobe severni borci čim prej zaslužno narodno priznanje.

Predsednik je nato podrobno orisal delo krajevnih postojalnic, nato pa dal besedo g. Dominiku Marušiču iz Ljubljane, ki je v kratkih besedah orisal položaj organizacije in pozival članstvo na smotno skupno delo v korist organizacije, naroda in države. O delu glavnega odbora je nato podrobno poročal tajnik g. Frano Kristan. Poročili obeh delegatov je članstvo spremljalo z veliko pozornostjo in odobravanjem.

Sedilo je tajniško in blagajniško poročilo in poročilo predsednika nadzornega odbora. Vsa ta poročila so pričala o vzornem in poštvalnem delu dosedanjega upravnega odbora, kateremu je članstvo izrazilo svoje zaupanje in hvaležnost s tem, da je pri volitvah izvolilo dosednji odbor.

Ves potek obnega zbora je prevevalo vzgledno tovarništvo in naravnost vojaška disciplina in so vsi ti bivši borci, ki so se pred dobrih 20. leti tako odlično udeleževali v borbah večinoma v ljubeljski skupini in so že pokazali svojo poštvalnost in ljubezen do rodne grude tudi danes pripravljani vsak trenutek z največjim navdušenjem stopiti na branik svoje domovine.

Razpis licitacije

Osrednji urad za zavarovanje delavcev bo imel v prostorih okrožnega urada za zavarovanje delavcev na Sušaku na dan 17. aprila ob 11. uri prvo javno ofertalno licitacijo za oddajo stavbnih del za novo stavbo uradniškega in ambulantnega poslopija okrožnega urada za zavarovanje delavcev na Sušaku.

V razpisanih stavbnih delih so poleg ostalega všteta tudi dela iz umetnega kamena ter klesarska, tesarska, krovška in kleparska dela, ki se lahko ponudijo tudi posamezno.

Obenem s ponudbo je treba položiti kavejco po odredbi pogojev za licitacijo.

Brzojavne ali zakasnele in ne po predpisih sestavljene ponudbe ne pridejo v poštev.

Obrazce za sestavljanje ponudb dobite lahko vsak dan pri tehničnem oddelku osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu ali pri okrožnem uradu za zavarovanje delavcev na Sušaku ob delovnih urah proti vplačilu din 250. Obrazci za sestavljanje ponudb posrednih obrtnih del t. j. brez statičnih računov in načrtov se dobe proti vplačilu din 50.—

V Zagrebu, 20. marca 1941.

Štev.: 12.792-1941.

**OSREDNJI URAD
ZA ZAVAROVANJE DELAVCEV**

H. Adams: Daisy in Rosemary

Roman

Vabljuje ga je pogledala. Trenutek ali kaj se je obotavljalo, nato je molče stopil ob njeno stran. Pokrajina je bila očarljiva... divja, razkuzmana od viharjev, romantična. Daisy je krenila naprej proti skalnim čerem, in nekaj minut je prešlo, preden sta bila zapletena v pomenek, ki se na dolgo ni hotel prav razviti. Bill je bil čudno pobarjen, a Daisy je sklenila, da mu prežene slabo voljo.

»Kaj ti pa je, Bill?«
»Nič mi ni.«

»Misliš sem že, da je ljubezen na prvi pogled,« ga je podražila.

»Kaj misliš s tem?« je černo vprašal, ne da bi jo pogledal.

»Odkar je prišla Ela,« se je zasmejala, »si ves izpremenjen. Družestna je, a tudi — tega nikar ne pozabi — omožena, in če bi kdo spravil njenežnega moža iz ravnotežja, bi utegnil postati zelo neprijeten...«

»Zaradi mene ne bo prišel iz ravnotežja.«
»O tem so mogoča razna mnenja. Kar je Ela tu, skoraj nisi odtrgal oči od nje. Da, da, moj dragi Bill.«

Bill si je moral priznati, da ima Daisy prav, a dekletce ob njegovi strani kakopak ni vedelo, za-

kaj je Elo nenehoma opazoval in v kakšni zvezi je bilo to z njo sama.

»Mislim, da ima Ela povsod ljudi, ki se navdušujejo zanjo,« je ravnodušno dejal.

Daisy ga je s strani zamišljeno gledala. Kaj mu je le bilo? To je bil njen zadnji izprehod z Billom, poslednjič v življenju sta bila skupaj. Hotela se je veseliti tega trenutka — naučiti se te radosti, ki je bila pomešana z bolečino. Zmerom bo mislila na to — na svoje poslednje slovo od Billa. Kolikokrat se mu je bila izmuznila, ko jo je hotel poljubiti. Zdaj je hrepenela po njegovem poljubi. Bil bi poljub za slovo — a kaj, ko on tega ne bo vedel. Zdaj sta zavila okrog skale in se jela vzpenjati po stezi, ki je vodila navzgor. Na kopanje nista več mislila, molče sta šla dalje, vse dalje. Bolj ko kdaj je čutil njeno navzočnost, dasi je ni gledal. V svoji kratki platneni obleki brez rokavov, brez rokavic, z gladkimi laktmi in nogami zlato zagorelimi od solca, s stopali v zalih čevljičih, z odkrito glavicco, ki ji je veter česal temne kodre nazaj, je bila živa, mamljiva slika mladosti in miline, najlepša, kar jih je kdaj videl — a Bill je ni hotel pogledati.

»Ali je mnogo zašla od mene. Bill?« je smešno vprašala. »Sicer pa mislim, da sploh več ne veš, kakšna sem na oko. Niti enkrat me še nisi pogledal, kar sva na poti.«

Preveč janka! In vendar, kako prozorne so bile njene ukane — zdaj, ko je vedel, kdo je in kaj je. »Kakšne neumnosti klatiš,« je hladno odvrnil. »Ela ni tiste vrste ženska, da bi jo lahko občudoval.«

»In kakšna bi morala biti ženska. Bill, da bi jo ti občudoval?«

»Odkrita, čista, poštena.« Te tri besede so mu bile na jeziku, toda izrekel jih ni. Po njem naj nikoli ne zve, da je njena prevara odkrita!

Ni ji odgovoril, in v tem sta prišla do tesnega vhoda v votlino. Ta vhod je bil komaj dovolj širok, da sta mogla skozenj, potem pa se je razširil v velik prostor, ki se je na zadnjem koncu spet zoževal in se skozi ožek rov izgubljal v temi.

Položila mu je roko na komolec in na pol resno, na pol šaljivo šepnila:

»Toliko govore o starih cerkvah, a zgodovina te jame sega gotovo za več tisoč let nazaj. Kaj bi ne rekla Mihael in Alisa, ko bi bila tu? Ali ni čudovito, Bill, če človek pomisli, kaj bi ta votlina lahko povedala?«

Napor, s katerim je vztrajal v svojem molku, je skoraj presegal njegove moči.

»Gotovo so se svoje dni zatekali semkaj tiho-tapi. Tu so skrivali vino in likerje in vse, kar so dovažali iz Francije. Prej pa je bila votlina pribežališče gusarjev in razbojnikov. Tu so se skrivali Briti, ko so Rimljani vdrli v deželo. In semkaj je janski človek zavlekel ugrabljeno ženo...«

S prijetom, ki je bil močnejši od prijetja vsakega janskega človeka, jo je Bill mahoma potegnil k sebi. Divje jo je poljubljal na lica, na oči in na ustnice.

»Ljubim te... ljubim te... ti... peklenščica!« Njegova strast jo je prestrašila. Sprotila je bila sile, ki so nalik razpenjenemu hudourniku udarjale čez jezove. Z vso močjo se je otepal v

njegovem objemu; tedaj je prijem odnehal, a Bill ni izpustil njenih rok. Zdaj so se oči ujele z očmi. Kar je videla v njegovem pogledu, jo je navdalo z grozo. Besna, prvobitna divjost. Zdaj amila je bila janskega človeka, in ta se je bil odzval njene-mu klicu.

»Izpusti me!«

Namesto odgovora jo je znova potegnil k sebi ter jo poljubljal spet in spet. Da je mogel biti tak bedak! Ne, ta ni bila nedolžna zagone! Ali ne bi bila takrat šla s prekletnim Francozom s Frisco-atom, da ni on stopil med njiju? A zdaj se ji ne dá več imeti za norca!

Obupno se mu je upirala. Tako velik je bil, tako močan, ona pa majhna in drobna, toda presenetljivo okretna. Obrčala se je in izvijala — glej, zdaj je bila prosta, že je dirjala proti izhodu iz votline. Spet jo je zgrabil za laket, toda iztrgala se mu je in nato — je padla.

Spodrsnila je na gruču ter izgubila tla izpod nog. Nikjer ničesar, da bi se ujele. In Bill je videl, kako je vitko telo izgubilo ravnotežje, se zakotalilo po strmih skalnatem bregu in negibno obležalo na ozkem pasu obale.

Hripav vztrik se mu je iztrgal. Bog vsemogočni! Kaj je storil? Ali jo je ubil?

Čez nekaj trenutkov se je sklonil nad njo. Ble-da kakor smrt so bila njena lica pod zagorelo rjavino; oči je imela zaprte.

»Rosie! Rosie! Reci že besedo.«

Trepalnice so se počasi odprle. »Bože,« je zajec-ljala, skušaje se premakniti. »Koleni me tako bo-li.«

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pri-
stojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo
službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopis-
in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka
za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje
naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—
Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka
za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje
naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—

Kampakam?

Obiščite danes
gostilno pri Panju
Vegova ul. 10, kjer se
boste dobro in poceni za-
bavali. Zato na vsedo
evidenčno. 6636-18

Zopet gremo vsi
v gostilno Lovšin, kjer
se odlična vina, dobra
jedača, skrajno solone
cene. 6662-18

Pri Putrihu
Danes koncert. Vsi vab-
ljeni. 6677-18

Kupim

VSakovrstno
ZLATO
SREBRO - PLATINO
SHRABOČE SARIJE RUŠE
KISERE ITO. STARIŠKE
NAKITE TER UMETNINE
PO NAJVIŠJIM CENAM
STARA TRGA
JOS. EBERLE
LJUBLJANA, TYRŠEVA 2
HOTEL SLOM

Službo dobi

Pridno, zanesljivo, zm-
nožno mlado moč, z na-
jem nemšline, iščemo
za prodajalno v Zagre-
bu. Vsa okroba v hiši
Pisane ponudbe z na-
vedbo zahtevkov na
Elektroton, Ljubljana,
Pasaža nebotičnika
6534-1

Samostojna
kuharaica

go 35 let, ki razume vsa
hišna dela, dobi stalno
in dobro službo. Nastopi
lahko 1. ali 15. aprila.
Družina 4 oseb. Ponud-
be pod »Služba stalna in
dobra« na ogl. odd. Ju-
tra. 6637-1

Prodajalka

za slaščičarno, simpa-
tična in poštena, se ta-
koj sprejme. Ponudbe
poslati na slaščičar-
no Jarc, Bjeovar. 6442-1

Dober čevljarški
pomočnik
se takoj sprejme. M.
Trebar, Ljubljana, Sv.
Petra c. 6. 6644-1

Krojaško
pomočnico

all šitljivo sprejemam ta-
koj. Glince, Velebitka
ul. 9. 6645-1

Foto
pomočnika (-ico)

dobrega retušerja, sprej-
mam v stalno službo.
Nastop takoj ali 1. apri-
la. Foto »Maurice« Vrhni-
ka. 6655-1

Elektromonterja
zanesljivega in sposob-
nega sprejemam. Ponud-
be na ogl. odd. Jutra
pod Ljubljana 9762.

Frizerko
samostojno moč, sprejemam
takoj ali 1. aprila. Plača
dobra. Ernožnik Pavle,
Skofja Loka. 6494-1

Fotografsko
pomočnico

prvovrstno retušerko
išče za takoj renoimir-
ni foto-atelje v večjem
mestu Slovenije. Služba
stalna. Ponudbe poslati
podružnici Jutra Mar-
ibor pod »Zlatko« prvo
vrstna moč. 6206-1

Pridno dekle
za vsa hišna dela sprej-
mam. Gostilna Vidmar,
Sv. Jakoba trg 5. 6671-1

Dobro izveščane
šivilje

za damsko perilo sprej-
mam takoj v Ljubljani.
Zmožne krojenja imajo
prečnost. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod
»Marjivae«. 6335-1

Praktikanta ali mla-
dega pomočnika

drogerijske stroke, sprej-
mam drogerija Weinberger,
Zagreb, Ilica 18. 6625-1

Fotografskega
pomočnika (-ico)

mlajšo moč, sprejemam
takoj. Fotografska Jo-
ško Smuc, banka »Sla-
vijae«, Ljubljana. 6675-1

3-4 čevljarške
pomočnice

za fina damska dela
sprejemam. Grošelj, Tyrš-
va 62.III. 6682-1

Hlapec
dobi službo takoj h ko-
njem, lahko starejši. Na-
slov v ogl. odd. Jutra.
6680-1

Fotografskega
pomočnika (-ico)

dobrega negativ retušer-
ja, sprejemam takoj.
bižu Smuc, banka »Sla-
vijae«, Ljubljana. 6675-1

Vajenci (ke)

Vajenca
z zadostno šolsko na-
obrazbo, poštenega, zdra-
vega, sprejme večja tr-
govina na Dolenjskem,
bižu Ljubljane. Ponud-
be na ogl. odd. Jutra
pod »Dober računare«. 6620-44

Pekovskega vajenca

sprejemam. Prednost z
nekaj učne dobe. Po-
nudbe pod »Pek« na ogl.
odd. Jutra. 6642-44

Modni atelje Hity

Kongresni trg 13, sprej-
mam šiviljsko vajenko.
6464-44

Dva vajenca

(pikola)
išče za takoj restavraci-
ja hotela »Union« v Ce-
lju. Starost do 15 let.
6636-44

Službe ite

Izobražen fant

z znanjem knjigovodstva in
vseh drugih pisarniških po-
stih. Iščem primerno zaposli-
tev. Naslov v vseh poslo-
valnicah Jutra. 6488-2

Iščem službo

večja ser vsakega dela.
Po potrebi prevzamem
celo gospodinjstvo. Stara
26 let. Grem v me-
sto ali na deželo. Ponud-
be na ogl. odd. Jutra pod
»Zdrava in poštena«. 6625-2

Kuharica

stara 25 let, vajena vseh
hišnih del, želi preme-
niti službo. Gre tudi na
deželo. Cenene porudbe
pod šifro »Poštena« na
ogl. odd. Jutra. 6650-2

Odvetniška

uradnica
dobra in zanesljiva mlaj-
ša moč, večja vseh pi-
sarniških del, išče službo
v Trbovljah ali Ljublja-
ni. Naslov v vseh posl.
Jutra. 6680-2

Pouk

Akademik
gre poučevati (najraje za
malo maturo) za hrano
ali stanovanje. Prečeren
Lojze, Milčinskega 12.
Ljubljana VII. 6384-4

Potniki

Sprejem
zastopnika
za nov, dobro idoč pred-
stavo (večna blazinica za
štampljke). Velika mo-
žnost dobrega in starega
zastopnika. Prednost ak-
tivistki, ki so dobro uve-
deni po nabavi cen-
ni blaga, lokalni inventar
in telefon po oddajo v
najem Posov. Pavleko-
vič, Zagreb, Ilica 144. 6630-19

Radio

Radio
»Tefag« - »Lorenz« prv-
vrstni, po ugodnih pogo-
jih. Stare aparate vza-
nem v račun! NOVA
TRGOVINA, Tyrševa 26.
Zagreb. 6669-9

Avto, moto

Avto Chevrolet
Gabriolet v brezhibnem sta-
niju, 4 nove gume in zrač-
nice, 2 rezervi, zelo dobre
prodam. Ponudbe: Krani-
c, predal 57. 6476-10

Fiat Balino

odprt, 4-oseben, v zelo
dobrem stanju naprodam
v garaži Lojze, Tyrševa
c. 35, Ljubljana. 6687-10

Motorno kolo

Zündapp 17 500 s priko-
nico skoraj novo, se
ugodno prodaja. Maribor.
Ruška cesta 27. 6687-10

»Fiat«

avto limuzina, dobro
ohranjena, sedaj sanitet-
ni voz, pripravljen za
preureditev v šolsko ali
limuzino ali tovorni av-
to, naprodam. Prostovolj-
ska gasilska četa, Celje.
6685-10

Kolesa

Staro rabljeno kolo
naprodam. Naslov v vseh
posl. Jutra. 6657-11

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato
kupuje po najvišjih
cenah

CERNE — juvelir,
Ljubljana, Wolfova
ulica. 8-34

Kupim

Lisice
strojimo, darvamo in
prvovrstno izoelamo —
Kranarstvo L. Rot, Ljub-
ljana. Mestni trg 5. 94-7

Ekshaurtor

rabljen, za prostornino
16 kub. m kupimo —
Ponudbe za Dolničar &
Richter, Ljubljana. 124-7

Kupim

dobro ohranjen velik tr-
govski pult, vitrine, stari
in drugi. Ponudbe na
Kovačič, poštni pre-
dal 272. 6673-7

Kupujem

vrčke in vse vrste od-
padke (krojaške, vojni-
ne). A. Grebenc, Stari
trg 32 in Tyrševa c. 36
6683-7

Prodam

Česen, čebulo
in čebulček
nudi Sever & Komp.
Ljubljana. 625-16

Bele ploščice

ca 10.000 komadov, pro-
vratne, za oblaganje
sten v kopalnicah, pro-
dam še po starih cenah
ki so veljale pred povi-
šanjem B. M. Interesen
ti naj se javijo na ogl.
odd. Jutra pod »Odvij-
ne ploščice«. 6653-6

Vse okrasno

rastlinje
za Vaš vrt, kot: perene,
rastlinje za skalne sku-
pine, okrasno grmičevje,
konifere itd. najugod-
neje pri vrtnarstvu »Peren-
vrt«. Vstopa pri Zagre-
bi. Zahtevajte brezpla-
ni cenik. 3625-6

Prodaj

par voz konjskega gno-
ja. Naslov v vseh posl.
Jutra. 6579-6

Oficirske škornje

št. 41, skoraj nove, pra-
dam. Tyrševa 69a, le-
vo. 6636-6

Otroški voziček

globok, dobro ohranjen,
poceni prodam. Naslov:
Tržaška cesta št. 122.
Vič. 6617-6

Nova stanovanjska

baraka
krita z opeko, poceni
naprodam. Polzeve se Tr-
ška 229. 6647-6

Lokali

Dobro idočo
gostilno
najpomembnejša po-
staja v Zagrebu prvost-
no urejeno, prodamo s
celokupnim, bogatim in-
ventarjem in stanova-
njem za 75.000 d.n. Po-
slovica Pavleko-
vič, Zagreb, Ilica 144. 6628-19

Mlekarna in delika-
tesna sirarna

dobro idoča, na najpo-
metnejši poziciji v za-
grebški Ilici, naprodam s
celokupnim inventarjem,
v polnem prometu za
19.500 din. Poslovica
Pavleko-
vič, Zagreb, Ilica 144. 6629-19

Trgovino z mešanim
in delikatesnim
blagom

na najpomembnejši po-
ziciji v Zagrebu, obstoje-
či 50 let izvrstno idočo,
prodamo po nabavi cen-
ni blaga, lokalni inventar
in telefon po oddajo v
najem Posov. Pavleko-
vič, Zagreb, Ilica 144. 6630-19

Buffet in vinotoč

v Zagrebu
izvrstno idoč, pred tram-
vajskim postajališčem,
na križišču sreliščnih
ulic, v polnem prometu
s krasnim inventarjem,
prodamo za 23.000 din.
Poslovica Pavleko-
vič, Zagreb, Ilica 144. 6631-19

Oblačila

Bluze in
otroške oblečke
Več bluz od 40 do 60
din in letnih otroških
oblečk od 20 do 55 din
na zalogo v trgovini
»Sik« Ljubljana, Miklo-
šičeva 18. 6692-13

Les

Hrast
Prodajam ca 15 kub. m
hrastov les na panju. La-
prikadni najbolj za do-
ge ter tudi za kuhinje.
Naslov: Ivan Travnikar,
Pisec pri Brežicah. 6638-15

V najem

Pekarijo
ali točilnico vsem v
iznajem. Cenene ponu-
be podružnici Jutra v Ptuj
pod »Koruzni kruh«. 6305-17

Pohištvo

Spalnica
obstoječa, trodelne
omare, postelje, nočne
marice v dobrem sta-
nju, naprodam. Naslov v
vseh posl. Jutra. 6639-12

Spalnica

krasna, orehova koreni-
na, takoj naprodam po
zelo ugodni ceni, nizar-
stvo Artnak - Mayer,
Jenkovca 7. 6654-12

Lepo orehovo

spalnico
z opeko, poceni prodaj
marstvo Filip Dravljak,
pog. šole. 6690-12

Kapital

Hranilne vloge
Ljubljanske kreditne
banke. Prve nrv štedio
nice. Prekurne banke.
Kupimo takoj po naj-
boljši ceni

Bančno kom. zavod

Maribor.
97-16

Mlada dama

želi spoznati dobro-
neva gospo, ki bi ji
razenkostrno denarno po-
maga. Ponudbe pod šif-
ro »Priateljstvo« na
ogl. odd. Jutra. 6681-16

Prodaj

ob šmartinski cesti pri
šoli parcelo v izmeri 620
kv. m. Poleg parcelo vo-
dovod in elektrika. Pol-
ze se podaljšek Alešev-
čeva ul. št. 38, pritl. 6621-20

Posojila

različna, preskrbiti hitro in
brez kašnega predplačila
RUDOLF ZORF
Ljubljana, Gledalska ul. 12
Znamka 3 din 6525-16

Hranilne knjižice

kupujemo
vsi in po največji cenar
in naknadno plačilo
RUDOLF ZORF
Ljubljana, Gledalska ul. 12
6525-16

Nakup in prodaja

vseh vrednostnih papir-
jev, vojne akcije in or-
všite na ugodneje v
Menjalnici F. Ramovš
Ljubljana, Miklošičeva
17. Telefon 41-20. Isto-
tam je naprodam hranil-
na knjižica Okrajne ha-
ranilnice, Ormož. Večji
znesek. 6649-16

Posest

»REALITETA«
posestna posredovalnica
v Ljubljani je samo
v PREŠERNOVU ULICI 54
Nasproti glavne pošte
Telefon 44 - 20

V prometnem

mestu v Sloveniji
prodajam veliko hišo, eno-
nadstropno, z gospodarskim
poslopjem in vrtom, pri-
metno za trgovino, gostil-
no, večjo obrt ali manjšo
industrijo. Vpeljan je vo-
dovod, kanalizacija in elek-
trika. Cena zelo ugodna.
Ponudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Solidna zgradba 124«
6513-20

Vila na Bledu

naprodam 5 minut od
postaje Bled jezero.
Enonadstropna z man-
sardo, z devetimi soba-
mi, v celoti opremljena
kupa, zemljišča 4681 kv.
m. Cena din 400.000
VILA NA BLEDU 5
minut od postaje Bled
jezero, enonadstropna,
nekak penzion s 13 so-
bami. Delno opremlje-
na. Park meri 1965 kv.
m. Cena din 270.000
Prodaja: Zajec Andrej,
posredovalnica nepremi-
cih, Ljubljana, Tav-
čarjeva ul. 10, tel. 3546
(začasno). 6271-20

Parcele

naprodam po ugodni cen-
i v šiški med remiz-
jo in poljskim strnjem.
Zelo ugodna lega, ob
travniku.
PARCELE v št. Vidu
in Vižmarjih
PARCELE na Viti v
bližini tovarne Pekatele
PARCELA ob Celovški
cesti pri remizi Proca-
ja: Zajec Andrej, posre-
dovalec nepremičnin,
Ljubljana, Tavčarjeva
ul. 10, pritl. št. 3564
(začasno), stanovanje:
Vižmarje 78, tel. 768.
St. Vid. 6270-20

Trgovska hiša

v centru Ljubljane —
ob Tyrški cesti —
enonadstropna, s tremi
trg. lokali in več pisar-
niškimi lokali naprodam.
Cena 2.800.000 din. Pro-
daja: Zajec Andrej, po-
sredovalnica nepremi-
cih, Ljubljana, Tavčar-
jeva ul. 10, tel. 35-64.
6268-20

Hiša v št. Vidu

naprodam Dvoje dvo-
sobnih stanovanj s pri-
tiklinami, vodovodom in
elektriko. Vrta 800 kv.
m. Zelo lepa lega. Cena
din 250.000. Prodaja: Za-
jec Andrej, posredoval-
nica, Tavčarjeva ul. 10,
tel. 3564. Stanovanje:
Vižmarje 78, tel. 768. St.
Vid. 6269-20

Krasno posestvo

z vpejano trgovino in
hotelom vse v najbolj-
šem stanju, naprodam
z do 3 milijone. Ponud-
be na ogl. odd. Jutra
pod »Savinjska dolina«
6027-20

2 hiši v Ormožu

obe s trgovskimi lokali
ter posestvo v Ivanjov-
cih, obsega juče 50 ora-
lov blizu železnice po-
staje, prodaja Okrajna po-
slojilnica v Ormožu. 6618-20

Prodaj

ob šmartinski cesti pri
šoli parcelo v izmeri 620
kv. m. Poleg parcelo vo-
dovod in elektrika. Pol-
ze se podaljšek Alešev-
čeva ul. št. 38, pritl. 6621-20

Vinograd

na Dolenjskem
poi ure od žel. postaje
z izdanico in vsem in-
ventarjem ugodno na-
prodam. Naslov v vseh
posl. Jutra. 6648-20

Vinograd

s kletjo in viniko po-
sodo radi preselivite ugo-
no prodaj blizu Krške
ga Naslov v vseh posl.
Jutra. 6661-20

Stanovanja

Dvosobno
stanovanje
s kopalnico, se odda 1.
maja Trnovo, Jelovska
va 24. Ogled med 10 in
12. uro. 6632-21

Sobo in kuhinjo

oddajam. Podutik 19.
6663-21

Trisobno

stanovanje
z vsemi pritlikinami, od-
dam s 1. majem za pi-
sarno ali kaj sličnega.
Aleksandrova 4, meza-
nin. 6391-23

Stanovanja

Stanovanje
3-4 sobe, izjem za ta-
ko ali kasneje. Ponud-
be na ogl. odd. Jutra
pod »3 osebe«. 6299-21a

Sobe išče

Trgovski pomočnik
išče malo, opremljeno
sobo z ad. brez okroba
za 1.